LIETUVIŲ DIENOS

RAŠYTOJA ALĖ RŪTA ARBIENĖ

LITHUANIAN DAYS

APRIL, 1963

1963 METAI, BALANDŽIO MĖN.

Vyriausias Redaktorius / Editor-in-Chief
Bernardas Brazdžionis
Literatūros Redaktorius / Literature Editor
Juozas Tininis
Foto Redaktorius / Photo Editor
Daumantas Čibas
Anglų kalbos Redaktorius / Senior English Editor
Milton Stark
Anglų kalbos Redaktorius / English Editor
Mrs. Dalilė Polikaitis

Leidėjas / Publisher
Anthony F. Skirius
Administratorius / Circulation Manager
Juozas Andrius

Redakcijos atstovai atskiruose miestuose ir valstybėse / Contributing Editors:

Juozas Bertulis, Chicago, Ill.; Vladas Butėnas, Chicago, Ill.; V. A. Braziūnis, Cleveland, Ohio; V. Mingela, Detroit, Mich.; Balys Raugas, Philadelphia, Pa.; Cezaris Surdokas, Baltimore, Md.; Petras W. Urban, Cleveland, Ohio; Vaclovas Verikaitis, Toronto, Ont., Canada; Vytautas Volertas, Riverside, New Jersey.

Nuolatiniai foto bendradarbiai / Photographers:
JAV: Brockton, Mass. — B. Kerbelienė. Brooklyn, N. Y. — V. Augustinas; V. Maželis; G. Penikas. Chicago, Ill. — A. Gulbinskas, B. Lungys, V. Noreika. Cleveland; Ohio — V. Bacevičius. Los Angeles, Calif. — L. Briedis, Pr. Gasparonis, L. Kančiauskas. Manchester, N. H. — K. Daugėla. New Haven, Conn. — P. Jasiukonis. Omaha, Nebr. — Rev. L. Musteikis. Philadelphia, Pa. — F. Jakaitis, V. Gruzdys. Washington, D. C. — P. Labanauskas; Photo Alda. Waterbury, Conn. — J. Gaidys, V. Vaitkus.
CANADA: Hamilton, Ont. — A. Juraitis. Montreal, P. Q. — L. Stankevičius. Toronto, Ont. — J. Dvilaitis.
AUSTRALIA: E. Butkūnas, P. Sakalauskas, E. Karpavičius, Vyt. Vosylius.

Straipsniai, autoriaus pasirašyti pavarde, slapyvardžiu ar inicialais nebūtinai reiškia ir redakcijos nuomonę. The opinion expressed in signed or initialed articles are not necessary those of the Editors.

Žodinę ir visą kitą medžiagą, spausdintą "Lietuvių Dienų" žurnale, LD leidykla pasilaiko teisę panaudoti kitais atvejais. Rankraščiai taisomi, jei nėra autoriaus pastabos.

"LIETUVIŲ DIENOS" YRA SUJUNGTOS SU "KALIFORNIJOS LIETUVIU", LEISTU 1946-1949 METAIS.
"LITHUANIAN DAYS" IS COMBINED WITH "CALIFORNIA LITHUANIAN".

Skaitytojų pageidavimu prenumerata atnaujinama automatiskai, nelaukiant atskiro pranešimo. Nutraukdamas prenumeratą, skaitytojas administraciją painformuoja laišku / If subscription is to be discontinued at expiration, notice to that effect should be sent; otherwise it will renewed automatically. This policy accords with the wishes of our subscribers.

Leidžiama kas mėnuo, išskyrus liepos ir rugpiūčio mėn.
Published monthly, except July and August

Atskiro nr. kaina 65 centai **Single copy 65¢**

Prenumerata metams $6.00 bet kuriame pasaulio krašte.
Subscription $6.00 per year in any country of the world.
Garbės prenumerata / Honorary subscription $10.00.

Second Class Postage Paid At Los Angeles, California".

LIETUVIŲ
DIENOS
LITHUANIAN DAYS MAGAZINE

4364 Sunset Boulevard • Hollywood 29, California • Telefonas NO 4-2910

BALANDIS, 1963 METAI **APRIL, 1963**
Nr. 4(133), XIV metai **Vol. XIV, No. 4 (133)**

TURINYS / CONTENTS

Keliai ir klystkeliai. Vedamasis. 3
Lietuvos konsulas Toronte dr. J. Žmuidzinas pasakoja apie konsulatą ir save 4
Ištraukos iš kan. K. Steponio Katalikiškojo gyvenimo žinyno. 6
Pokalbis su žinyno autorium kan. K. Steponiu, Juozas Tininis 7
Jonas Žmuidzinas, Rausvė, lyrinė novelė. 8
H. Žmuidzinienės paveikslų foto nuotraukos —8 ir 9 psl. 8-9
J. Žmuidzinas, Pavasaris, eilėraštis 8
Kun. Petro Butkaus Dainos. 9
Jurgis Gliauda, Alės Rūtos romanų pasaulyje. 10
Jautrios dainos kūrėjas Kun. P. Butkus, M. S. 11
Lietuvos laisvinimo veiksniai veikia. 12
J. Kreivėnas, Čikagos Lietuvių Opera jos paskutiniųjų spektaklių proga. 13
Operos pastatymų vaizdai Foto V. Juknevičius. 14
VEIDAI IR VAIZDAI. Iliustruota kronika iš lievių veiklos visame pasaulyje. 18

ENGLISH SECTION

Barbaric acts of Communists in Lithuania. 21
Aleksiukas' Mother, by J. Tumas-Vaižgantas, translated by D. Sealey 22
Silence, poem by D. Sadūnaitė-Sealey. 22
Lithuanian towel holders, by D. Čibas 23
Lithuanian History in Stamps, LVI, by Antanas Bernotas. 24
LITHUANIANS MAKE NEWS. 25
Agronomas kuria modelius. (a.a.) 26

VIRŠELIAI / COVERS

Front Cover - Pirmasis

The front cover of this issue is designated to novelist Alė Rūta (Mrs. Arbas). With this we would like to honor an authoress who for the past decade has occupied one of the important positions among Lithuanian writers because of her talent and hard work.

In Independent Lithuania she graduated from Teacher's College in Vilnius and occupied a teacher's position. She published poems in various periodicals under the name of Alė Nakaitė. In 1946 she made her debut with a collection of poems, titled Without You. In 1947 she published a collection of short stories Path of Destiny and in 1953 her first novel, Daughter, appeared. In 1954 she was awarded the Lith. daily's "Draugas" literary prize for her novel The Short Day. Later a series of five novels, named "The Great Love" appeared: The Star Above the Forest, The Oath, Toward Sunrise, Mother's Hands, and Brothers. In 1962 the Lithuanian weekly "Dirva", awarded her its annual literary prize for the novel Way Toward the Left. (More — pages 10-11).

Šio LD žurnalo numerio viršelių pirmajame puslapyje atžymimas asmuo yra rašytoja Alė Rūta (Arbienė). Šis atžymėjimas nėra nei amžiaus metų, nei literatūrinio darbo sukakties proga. Norima atžymėti rašytojas, talentu ir darbu per paskutiniuosius metus užėmęs vieną stambiausių mūsų naujosios literatūros vietų.

Neprikl. Lietuvoje ji baigė Pedagogikos Institutą Vilniuje ir dirbo mokytojos darbą. Alės Nakaitės vardu spausdino eilėraščius periodikoje. 1946 m. debiutavo eilių rinkiniu "Be tavęs", o 1947 išleido pirmą beletristikos knygą — 13 novelių rinkinį "Likimo keliu". 1953 ji išleido apysaką-romaną "Dukterį", gi 1954 m. "Draugo"romano konkurse laimėjo premiją už romaną Trumpa diena, kuris pasirodė kaip neeilinis literatūros veikalas ir turi geriausius autorės kaip beletristės bruožus. Vėliau išėjo penkių romanų serija "Didžiosios meilės" vardu — Žvaigždė viršum girios, Priesaika, Į saulėtekį, Motinos rankos ir Broliai.

Naujas Alės Rūtos laimėjimas yra pernai "Dirvos" romano konkurse premija išskirtas romanas Kelias į kairę, rodąs autorės naują posūkį į gera.

Šio LD nr. puslapiuose J. Gliauda mėgina aptarti Alės Rūtos romanų pasaulį.

Back Cover - Paskutinis

Mascagni's Cavaleria Rusticana and Leoncavallo's I Pagliacci is the seventh annual performance of grand opera by the Chicago Lithuanian Opera (1957—Verdi's Rigoletto, 1958 — Gounoud's Faust, 1959 — Bizet's Carmen, 1960 — Verdi's Il Travatore, 1962 — Verdi's Aida).

The performance of the soloists and choir improved with each year. It is evident from the last performance what great echievements have come forth from the artists. Tenor Stasys Baras, Canio of I Pagliacci, is one of them. Never has the opera going Lithuanian audience heard Mr. Baras sing better.

Among artists in this group we see soloist L. Baltrus, a graduate of the Vienna conservatory of music, a new star tenor in the Lithuanian Opera.

Mascagni Cavaleria Rusticana ir Leocanvallo I Pagliacci yra septintasis Lietuvių Operos Chicagoje pastatymas. (1957 — Verdi Rigoletto, 1958 — Gounoud Faustas, 1959 — Bizet Carmen, 1960 — Verdi Il Trovatore, 1962 — Verdi Aida). Su kiekvienu pastatymu augo viso kolektyvo meninis lygis, taip pat augo ir nauji dainininkai solistai.

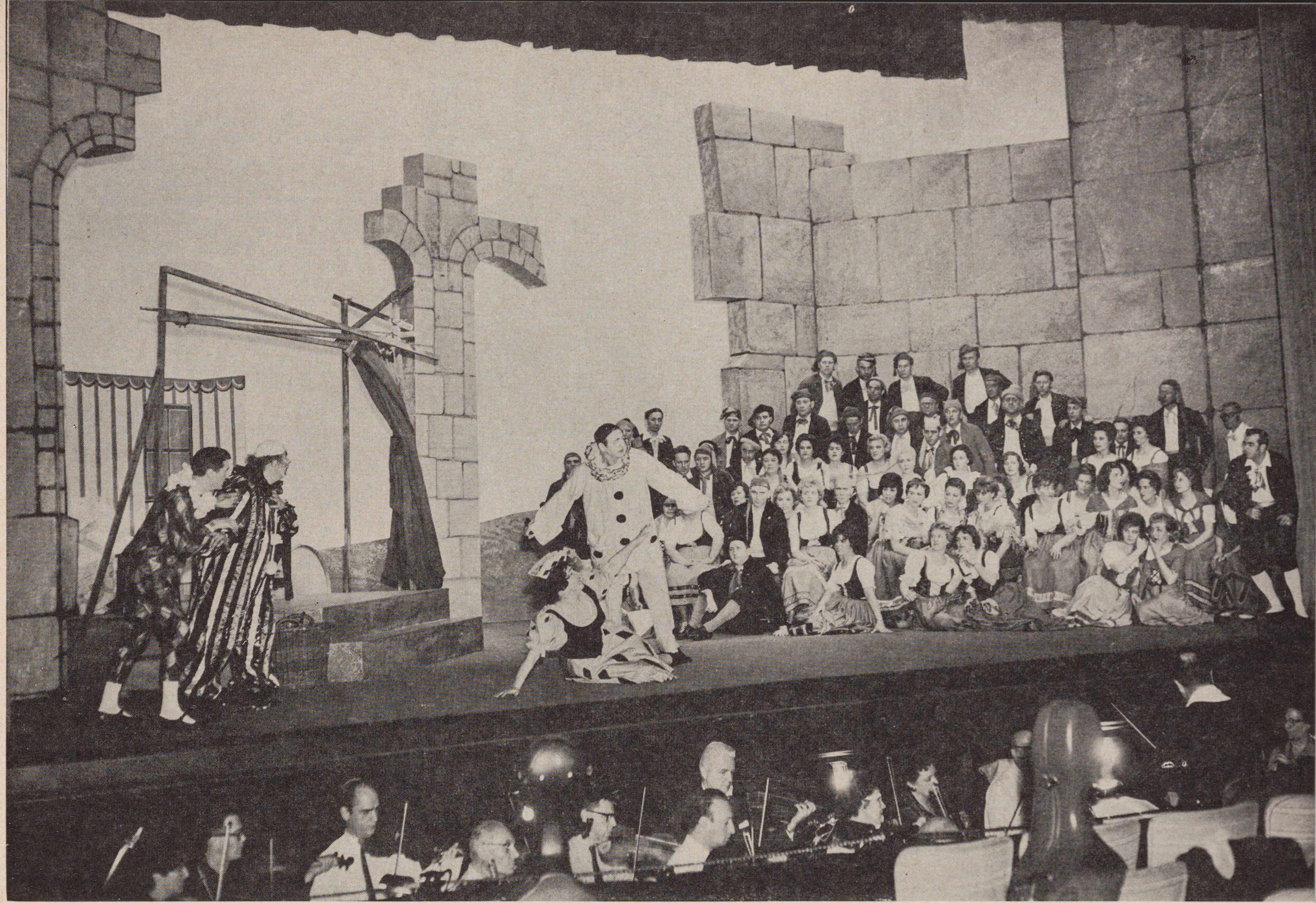

Finalinė scena iš Leoncavallo operos "Pajacai", kurią Chicagos Lietuvių Opera pastatė kovo 30, 31 ir balandžio 7 dienomis Chicagoje. Scenos centre sukritusi Nedda — Prudencija Bičkienė, už jos stovi Canio, pajacas — Stasys Baras; kairėje matyti nustebę Canio žiaurumu savo žmonai: Arlekinas — Julius Savrimavičius, Tonio — Algirdas Brazis; pačioje dešinėje, pakilęs gelbėti Neddą matyti jos meilužis Silvio — Leonas Sodeika, o už jų, susirinkę miestelėnai stebėti vaidinimo — Chicagos Lietuvių Operos Choras. Dekoracijos Vytauto O. Virkau. Nuotrauka daryta generalinės repeticijos metu. Ši ir visos kitos operos nuotraukos V. Juknevičiaus.

Final scene from Leoncavallo's I Pagliacci, presented by the Chicago Lithuanian Opera on March 30, 31 and April 7.

Keliai ir klystkeliai

Mūsų liaudies išmintis sako: "Nemesk kelio dėl takelio". Plačioji Amerika labiau negu bet kuris kraštas vertina gerus kelius, ir visi jos plotai išrašyti "turnpaikėmis" "haivėjais" ir panašiais greitkeliais. Los Angeles didmiestį skersai išilgai pina keliolika "fryvėjų". Niekas nebenorime važinėti pakluonėmis, pakrūmėmis ar šunkeliais. Niekas nesuka iš kelio dėl takelio. Tai realus gyvenimas, kasdienybė. Bet ir idėjų bei veiklos – kokia ji bebūtų: politinė, visuomeninė, kultūrinė – srityje jeigu daugumas eina tiesiais ir tikrais keliais, tai visdėlto atsiranda išimčių, kurie būtinai stengiasi savo tikslų siekti aplinkiniais keliais, užuolankomis arba net šunkeliais. Su visais jiems nepakeliui, už visus jie išmaningesni, visiems jie nori diriguoti, nors patys sakytųsi esą demokratijos šalininkai, nepripažįstą jokių primestų autoritetų (patys savo autoritetą statydami virš betkokios kritikos!).

Gali būti, kad kai kas bandytų tai aiškinti metodų, takto, strategijos įvairumu bei lankstumu. Gali būti, kad kai kas mėgins tai vadinti avangardo, tolerancijos ar tam tikros koegzistencijos vardais. Gali būti, kad kai kur ir "šviežio" vėjo reikia įpūsti. Ir naujos ugnies taip pat reikia. Visa tai suprantama ir į atviras duris nėra ko laužtis. Bet ne vienu atveju už panašių vardų slypi arba bloga valia ir sąmoninga švenčiausių reikalų išdavystė arba begalinė ignorancija, o žurnalistikoje paprastų paprasčiausia grafomanija.

Žavėtis gyvatės liežuvio miklumu ar chameleono spalvų gražumu, rodos, gali tik paikas. Dar paikiau atrodo tas, kuris komunistinėje melo propagandoje tariasi ieškąs gero ir gražaus. Tokio "idealisto" ieškojimų moto savo laiku paskelbė Salys Šemerys: "Yr' doros vainikas ir paleistuvystėj, o kai kas ir smarvėje aromatą suuos".

Su apgailestavimu tenka pastebėti, kad tokių komunistinio aromato uostytojų vienas kitas pasirodo ir mūsų laikraštininkų tarpe, kurie pasišovę tapti kultūrinio bendradarbiavimo apaštalais, sėda į skęstantį laivą ir džiaugiasi it geležėlę radę. Nedaug vilties išsigelbėti skęstančiam, kuris griebiasi nors ir už šiaudo, bet jokios vilties tam, kuris griebiasi už skustuvo. Jeigu kas, neturėjęs nei idealų, nei garbės, juos nori parduoti pagal Kudirką už auksą, "gardaus valgio šaukštą", niekas neverks dėl to jų "išsipardavimo", gaila tačiau asmenų, kurie grafomanijos apsėsti ima ieškoti sensacijų, naujų temų, ir, nelyginant varlės, šoka ant komunistinio dalgio, kuris nežiūrės, ar toji varlė pilka ar žalia.

Prieš šį pastarąjį karą X atvykęs į JAV parodą išgirdo, kad Europoje vokiečiai pradėjo mūšius, tuojau šokęs išsirūpino vietą laive ir paskirtą dieną buvo uoste. Palydėję draugai dar atkalbinėjo: "Važiuoji tiesiai bolševikams į nasrus. Apsigalvok, kol neįlipai į laivą." O jis: "Ne, gavau grįžimo vizą ir turiu grįžti. Ką aš padariau bolševikams, kad negalėčiau grįžti tėvynėn." Grįžo ir buvo "likviduotas" kaip Amerikos šnipas. Negelbėjo nė draugų primintas šiurkštus Saliamono posakis: "Asilų skaičius pasauly begalinis..."

Saliamone, karaliau Saliamone, ką tu pasakytum dabar apie mūsų "žurnalistus", sėdančius į kiaurą "kultūrinio bendradarbiavimo" laivą?

Pabaltijo kraštų konsulų Kanadoje pasitarimas. Iš kairės: Lietuvos gen. kons. J. Žmuidzinas, Estijos kons. Toronte J. Markus, Latvijos kons. Montrealyje V. Tomsons. S. Dapkus foto

Meeting of Baltic consuls in Canada. First from right — Dr. Jonas Žmuidzinas, Lith. cons.

Lietuvos Konsulas Toronte

pasakoja apie Lietuvos konsulatą Kanadoje ir save

JONAS ŽMUIDZINAS gimė 1898 m. birželio 10 d. Keturvalakiuose, Vilkaviškio ap. Teisės mokslus baigė Prancūzijoje, Montpellier un-te ir 1929 m. Paryžiaus un-te įsigijo teisių daktarato du diplomus.

Diplomatinę tarnybą pradėjo Užsienio Reikalų Ministerijoje ypatingiems reikalams valdininku bei protokolo šefo padėjėju. Penkerius metus (1932.VI.1 — 1937. X. 7) buvo Lietuvos Pasiuntinybės Londone Konsularinio skyriaus vedėju, vicekonsulo ir antrojo pasiuntinybės sekretoriaus titulais. Diplomatinę tarnybą baigė 1940 m., sovietams okupavus Lietuvą, pirmuoju pasiuntinybės sekretorium centre.

J. Žmuidzinui likimo buvo lemta antru kartu perimti tokias pat pareigas iš a. a. min. Vytauto Gylio. Mat, anksčiau Kanada Lietuvos konsulo neturėjo ir Kanados lietuvių konsulariniai reikalai priklausė Lietuvos Pasiuntinybės ar Konsulato Londone jurisdikcijai. Dabartinis gen. konsulas Kanadai dr. J. Žmuidzinas 1932 m. tas pareigas bei generalinį konsulatą, paverčiamą Pasiuntinybės konsulariniu skyrium, perėmė iš min. V. Gylio, kuris tuo laiku buvo perkeltas Klaipėdos krašto gubernatorium.

Dr. J. Žmuidzinas be diplomatinio darbo yra veikliai reiškęsis kaip kultūrininkas ir visuomenininkas. Gyvendamas Kaune, be savo tiesioginių pareigų Užsienių Reikalų Ministerijoj, metus laiko buvo Lietuvos valst. radijofono spaudos apžvalgos redaktorius bei kasdieninis pranešėjas ir dvejus metus — Associated Press korespondentas. Jau nuo 1920 metų jis yra žurnalistas ir uoliai bendradarbiavo Nepriklausomos Lietuvos spaudoje, o vėliau — tremties leidiniuose.

Jonas Žmuidzinas įrikiuotinas į mūsų diplomatų rašytojų, kaip J. Baltrušaitis, I. Šeinius, J. Savickis, tarpą. Jis yra išleidęs dvi grožinės literatūros knygas: 1928 m. "Dirvos" leidykla išleido jo novelių rinkinį RYTO KRAUJAS ir 1931 m. "Spaudos Fondas" — poezijos prozoje rinkinį — PAJŪRIO HIMNAS. Jis pirmas, galima sakyti, pradėjo lyrinių novelių rašymą mūsuose, vėliau iškeltą ir išpopuliarintą P. Andriušio rinkiniu "Anapus ežero". Pajūrio himno poezija prozoje tolimu atgarsiu gali priminti pancūzų diplomato St. J. Perse rašymo būdą. J. Žmuidzinas nepadeda plunksnos nė dabar ir rengia spaudai naują savo kūrybos knygą vardu "Runcė ir Dandierinas" (Tuo vardu pavadinta viena jo novelė, išspausdinta "Ryto kraujuje"). Jis yra Lietuvių Rašytojų Draugijos narys.

J. Žmuidzinas bene vienintelis iš visų dabar mūsų esančių diplomatinėj tarnyboj asmenų, perėjęs visą tremties gyvenimo kelią. Po antros bolševikų okupacijos pasitraukė į vakarus ir, pergyvenęs Vokietijoj stovyklinį gyvenimą, 1947 m. išvyko į Angliją, o 1951 m. atvyko į Kanadą ir iki paskyrimo Lietuvos konsulu gyveno Montrealyje, kur be kitų visuomeninių darbų buvo KLB palitinio komiteto pirmininkas.

Konsulas gyvena kartu su žmona dailininke Halina Jone Naruševičiūte Žmuidziniene, o jų sūnus Jonas Stasys yra išlaikęs California Institut of Technology fizikos daktarato egzaminus ir dabar dirbdamas Jet Propulsion Lab. ir augindamas 3 dukras ir sūnų gyvena Pasadenoj ir rašo daktarato tezę.

Mūsų korespondentas padarė su konsulu interview, kurį čia spausdiname.

— Norėtume patirti, kokia yra Lietuvos Konsulato Kanadai istorija?

— Tik su pirmąja didesne lietuvių išeivių banga, pasiekusia Kanadą, iškilo reikalas steigti Lietuvos Konsulatą šioje šalyje. Turbūt, nesuklysiu sakydamas, jog pirmuoju Užsienio Reikalų Ministerijos kandidatu šiom pareigom buvo atmintinas Martynas Yčas. Deja, šis didelių diplomatinių gabumų vyras netapo pirmuoju mūsų konsulu Kanadai. 1937 metais Lietuvos Generaliniu Konsulu buvo paskirtas kandietis pulk. leit. **Gerald Lynham Porte Grant-Sattie.** Jis oficialiai konsulauti pradėjo 1937 m. rugsėjo 16 d., nes ta data įrašyta oficialiame Anglijos URM leidinyje "The Foreign Office List and Diplomatic and Consular Year Book for 1948."

Grant-Suttie, g. 1890.II.17, baigė B. A. diplomu Toronto Universitetą ir Kingstono Karo Mokyklą. Dalyvavo 1914-18 metų karo mūšiuose, buvo sužeistas ir kaip karo lauko teismų specialistas buvo šių teismų vyriausiu tvarkytoju (Judge Advocate General). Mirė Lietuvos gen. Konsulu tebebūdamas, 1949.V.24 d.

Lietuvos Diplomatijos šefas, min. S. Lozoraitis į velionio vietą 1949.X.31 paskyrė paskutinį Lietuvos Pasiuntinį Stockholme Vytautą Gylį, kuris mirė 1959.VI.14, tebeidamas gen. konsulo pareigas Toronte.

Trečiuoju Lietuvos konsulu Kanadai su rezidencija Toronte Liet. Dipl. šefas paskyrė mane ir pareigas pradėjau eiti 1962.II.10, prisistatydamas raštu kiekvienam Toronte reziduojančiam konsului ir UR Ministerijai Otavoje.

Toronto konsularinio korpuso dekanas J. R. Wilby 1962 m. spalio 10 d. pakvietė mus, Lietuvos, Estijos ir Latvijos konsulus, į šio korpuso pietus ir mus pasveikindamas įvesdino mus į apie 40 dalyvavusių kolegų tarpą.

— Ar tiek yra Toronte konsulų?

— Čia veikia 33 konsulatai su apie 70 įvairaus rango konsulų. Konsulų daugumos, ypač didžiųjų valstybių, laikysena Lietuvos išsilaisvinimo iš sovietijos jungo atžvilgiu, yra labai mums palanki.

— Kurios dabar, po jau spaudos pranešto pernai metų Kanados vyriausybės Baltijos kraštų konsulų pripažinimo, Tamstos, kaip Lietuvos gen. konsulo, teisės, palyginant jas su Lietuvos gen. konsulo turėtomis prieškariniu metu?

— Praktiškai lygiai tos pačios.

Lietuvos generalinis konsulas Jonas Žmuidzinas savo darbo kambaryje, Toronto Canada.

Lithuanian Consul General of Canada, Mr. Jonas Žmuidzinas. S. Dapkus foto

— Ar turi Lietuvos Konsulatas Kanadoje savo įstaigos iškabą ir vėliavą?

— Taip. Iškaba jau nuo pereito vasario 16-os kabo prie konsulato. Vėliava iškeliama oficialiuose priėmimuose ir ji buvo pereito balandžio 25 d. tarp kitų 30 kraštų vėliavų metiniame konsularinio korpuso baliuje.

— Ar Konsulate jau turėjote kokį viešą priėmimą?

— Pirmas oficialus priėmimas buvo suruoštas Vasario Šešioliktosios proga geriausiame Toronto viešbutyje. Jo tikslas — Lietuvos vardo, jos nepriklausomybės idėjos ir mūsų kovos dėl savo žemės laisvės propagavimas, o kartu ir sudarymas progos tautiečiams tą istorinę dieną pabendrauti su retais svečiais nekasdieninėj aplinkoj ir nuotaikoj. Dalyvavo kviesti lietuviai, aukštieji vyriausybės ir vietos administracijos žmonės, Lietuvos bičiuliai, Kanados partijų ir spaudos atstovai, estų, latvių, ukrainiečių bendruomenių atstovai ir eilė konsulų.

— Kaip vertinate Jūsų rezidencijos — Toronto— lietuvių bendruomenę?

— Toronte lietuvių gyvena daugiau, negu bet kurioje kitoje Kanados vietovėje. Šio miesto savivaldybės duomenimis čia jų esama 9.000. Kaip jau kitais atvejais esu sakęs, Toronto lietuviai yra gražiai tėvynės meilės apjungti didžiajam lietuviškam darbui. Turbūt, ji bus toji kolonija, kurioje labiausiai prigijęs, prieš 600 metų pakantos pranokėjo Europoje — Gedimino — skelbtas ir gyvenime jo taikytas principas — **tolerancija.**

Kanados Lietuvių IX Dienos proga gen. kons. J. Žmuidzinas padeda vainiką prie kare žuvusiems kariams paminklo Windsore, Ont.

Cons. Dr. J. Žmuidzinas, placing a wreath at the monument of the unknown soldier in Windsor, Ont. Canada.

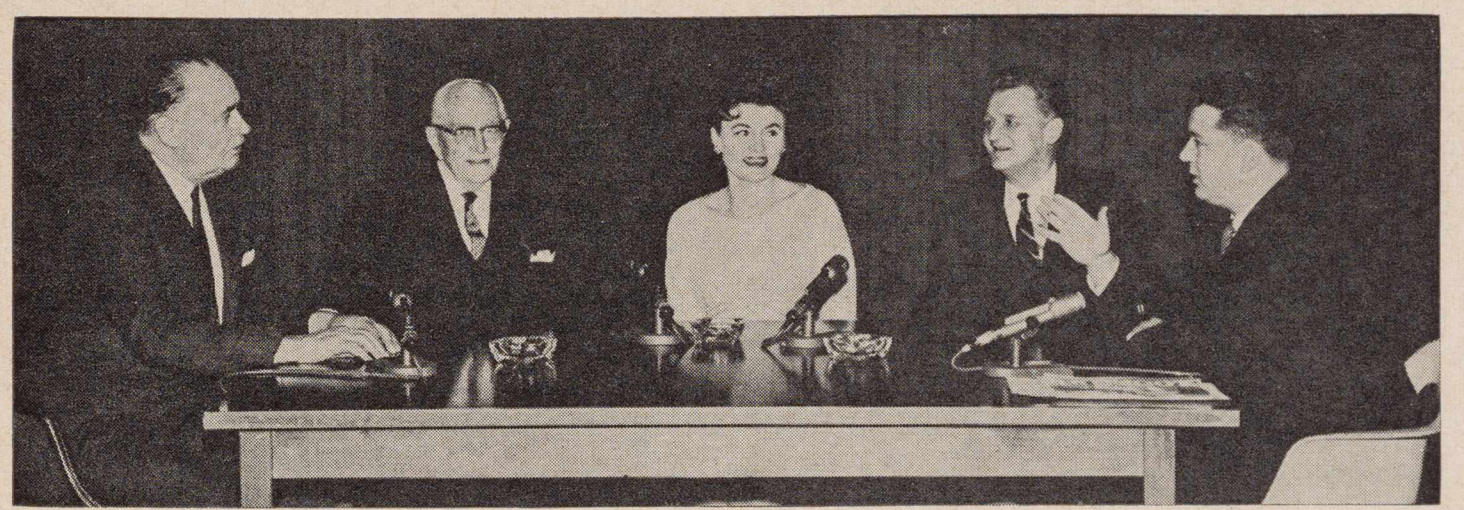

Pabaltijo konsulų televizinis interview 1963 m. kovo 10 d. Toronto dienraščio The Telegraph televizijos studijoje. Iš kairės: Lietuvos gen. kons. J. Žmuidzinas, Estijos kons. J. Markus, pranešėja, Latvijos kons. V. Tomsons ir Leon Kossar, The Telegraph red. S. Dapkus foto

Television interview of Baltic consuls in Toronto, Canada on March 10th.

Tuo mūsų bendradarbis baigė malonų pokalbį su Lietuvos gen. Konsulu dr. J. Žmuidzinu Kanadoje, Toronte, Jis išsinešė ne tik tą pluoštą J. Žmuidzino raštų (kurie spausdinami šio numerio literatūrinėje dalyje), bet ir gavo keletą ponios H. Žmuidzinienės, žinomos dar iš Lietuvos laikų dailininkės, jos naujų kūrinių foto nuotraukų, kuriomis redakcija papuošė literatūros puslapius (8 ir 9 p.).

Džiugu ir tai, kad čia į bendruomeninį darbą įsijungia jaunesnioji karta, pavyzdžiui, PLB Valdybos pirmininkas yra torontiškis, pozityviai veiklus bei energingas žemaitis dr. J. Sungaila, o LB Toronto Apylinkės Valdybos pirmininkė — jau iš seniau visuomeniniame darbe dalyvaujanti dr. J. M. Matulionytė (buv. Vliko pirmininko J. Matulionio duktė). Be to, reikia gėrėtis ir tuo, kad abi vietinės lietuvių katalikų parapijos, kun. P. Ažubalio ir prancišskono TėvoPlacido vedamos, nuoširdžiai ir energingai remia lietuviškuosius reikalus.

— Ar Jūsų veikla tenkinasi tik raštinės darbu, ar tenka ir plačiau reikštis?

— Žinoma. Konsularinių, raštinės darbų netrūksta — oficialūs raštai, kartais didelės ir sudėtingos palikimų teisinio įrėminimo bylos, oficialūs dalyvavimai lietuviškuose parengimuose ir šventėse, pareiškimai spaudai, kalbos įvairių aktų metu...

— Kalbos... taip — mūsų žurnalo žmonės seka Jūsų kalbas ir tenka pasidžiaugti jų originalumu, turiningumu bei stilingumu. Tuojau matyti, kad tai rašto žmogaus žodis. Beje, sakykite, ar dar bičiuliaujatės su mūzomis ir ar nu matote ką netolimoje ateityje išleisti?

— Rašau daugiausia proza, bet nevengiu ir eilių. Jų esu davęs ir mūsų perijodikai. Tuo tarpu rengiuosi išleisti naują savo kūrybos knygą, vardu "Runcė ir Dandierinas"

— Runcės Dandierino vardu vienas redaktorius buvo "pakrikštijęs" mūsų poetą Leonardą Žitkevičių, kuris tuo slapyvardžiu išleido humoreskų ir satyrų rinkinį. Kas čia bendro?

— Nežinau, neturiu nieko bendro su ta istorija. "Runcės ir Dandierino" vardu buvo išspausdinta viena mano novelė 1928 metais išleistame rinkinyje "Ryto kraujas".

— Gal šia proga būtų galima kas gauti "Lietuvių Dienų" žurnalui?

— Parafrazuodamas Mažvydą, sakau: — Va, mano eilių pluoštas ir va, mano Rausvė — imkit juos ir skaitykit ir skaitydami permanykit...

Lietuvos gen. konsulato Toronte būstinė. Prie įėjimo stovi ponia H. Žmuidzinienė, dailininkė.

Headquarters of Lithuanian Consul General. At the entrance Mrs. H. Žmuidzinas.

S. Dapkus foto

KATALIKIŠKOJO GYVENIMO ŽINYNAS

Ištraukos iš kan. K. Steponio spaudai rengiamo enciklopedinio veikalo

Agapė (gr. meilė), pirmųjų keturių amžių krikščionių liturginė puota paskutinės Kristaus Vakarienės pavyzdžiu ir atminimui. Joje buvo maitinami ir sušelpiami neturtėliai. Vieni (Th. Zahn, J. F. Keating, R. Cornely, F. X. Funk, B. Allo, A. Arnold ir kt.) ją sieja su eucharistine auka (mišiomis), kiti (E. Baumgartner, K. Voelner, H. Leclercq) yra nuomonės, kad ji neturėjo ryšio su eucharistine auka, treti, racionalistai (J. Bingham, E. Renan, A. Harnack ir k.), aiškina, kad agapė buvusi kasdieninės krikščionių vaišės (Tischgemeinschaft), kurios vėliau išsivyščiusios į šv. mišių auką. Iš tikrųjų gi nei iš NT knygų, nei iš pirmųjų krikščionių raštų negalima įrodyti, kad agapės paprotys būtų buvęs įvestas pirm 150 m. p. Kr. (P. Batifoll, P. Ladeuze, J. Thomas ir k.). Duonos laužymas /žr./, apie kurį kalba Apd. 2,42; 20,7 ir 11, buvo eucharistinė auka. Bendrųjų puotų aprašymas (Apd. 2,46; 6,1-6) nieko nesako apie jų liturgiškumą bei ryšį su Eucharistija. Tai buvo tik paprastos šeimyniškos vaišės privačiuose namuose neturtėliams valgydinti. Dar neaiškesni yra Judo 12 ir 2 2 Petr. 2,13 tekstai. Kiek aiškesnis yra šv. Povilas (1 Kor. 11, 20-22 ir 33-34). Jis bara korintiečius, kam jie sauvališkai įsivedė nepakenčiamą paprotį vaišintis bažnyčioje prieš aucharistinę auką: "Argi jūs neturite namų, kad valgytumėte ir gertumėte?" Be to, jis juos bara ir už persivalgymą bei persigėrimą. Ne pirmųjų krikščionių raštai (Didache, šv. Ignaco, šv. Justino) nemini, kad ta meilės puota būtų buvusi atliekama su liturginėmis apeigomis, ar kad ji turėtų kokį ryšį su Eucharistija.

Nuo 2 a. vidurio kai kurių bažnyčių prieangiuose (bobinčiuje) jau būdavo ruošiamos viešos agapės. Apie 175 m. **Epistola Apostolorum** (15) mini, kad Mažojoj Azijoj tokios agapės būdavo daromos Velykų rytą. 197 m. Tertulionas (Apol. 39) rašo, kad Kartagenoje (Afrikoje) joms vadovaudavo kunigas ir priduria: "Ar reikia stebėtis, kad didelės meilės verčiami jie suruošia bendras vaišes?" Iš 3 ir 4 a. yra išlikę nuostatai, tvarką agapes (šv. Hipolitas, Trad. apost. 18-22; Canones 164-69 ir 183-85). Tas rodo, kad tuo metu agapės paprotys buvo plačiai paplitęs, bet jis nebuvo visuotinis. Neatrodo, kad ir tada agapės būtų buvusios siejamos su Eucharistija, nes paprastai agapės būdavo vakare, o eucharistinė auka rytais. Jei kada ir būdavo siejamos, tai jos eidavo tuoj po eucharistinės aukos (Canones Hippolyti 169).

Kartais agapės metu būdavo perdaug išgeriama ir tada ši meilės puota nesibaigdavo taikiai. Todėl jau 4 a. Bažnyčia pradeda drausti agapes bažnyčios prieangyje (apie 360-65 m. Leodikėjos, Hiponos, Kartagenos susirinkimuose). Papročiui nesiliaujant, draudimas buvo pakartotas 533 Orleano, 567 Turo ir 692 Trulės susirinkimuose. Išvyti iš bažnyčių prieangių, žmonės pradėjo ruošti agapes kapinėse. Bet ir tenai jas ruošti Bažnyčia pradėjo drausti jau 4 a. (šv. Ambrozijus, De Helia 17, 62; šv. Augustinas Epist. 22, 2-3 ir k.).

Aprobata (lot. patvirtinimas, leidimas). 1. Vyskupo duodamas leidimas spausdinti religinio bei dorinio turinio raštus ir paveikslus. Tokia tvarka buvo įvesta pop. Inocento VIII 1487. Prieš aprobuodamas ar uždėdamas savo "Imprimatur" (tebūna spausdinama), vyskupas tokią knygą bei raštą duoda perskaityti dalyko žinovui, vadinamam cenzoriui, kuris, neradęs nieko prieš tikėjimą ar dorą, parašo "Nihil obstat" (lot. nieko prieš). Ši aprobata turi būti atspausdinta knygos pradžioje ar pabaigoje (c. 1393-4). 2. Lietuvoje aprobata dažnai yra vadinamas ir vyskupo duodamas leidimas kunigui klausyti išpažinčių, sakyti pamokslus ir tt. Kitur tai yra vadinama jurisdikcija /žr./.

Aureolė (iš lot. corona aureola, aukso vainikas), šviesų ratilas (digma), kurį dailininkai piešia aplink Dievo ar šventųjų galvas. Nuo 4 a. pr. Kr. pagonys pradėjo piešti saulės ar žvaigždės pavidalo aureoles aplink savo dievybių bei sudievintų būtybių galvas. Juos pasekė krikščionys. Katakombų mene aureolė buvo piešiama tik aplink Kristaus galvą, o kartais ir aplink apaštalų šv. Petro ir Povilo galvas. Pokatakombiniame mene ji pradėta piešti ir aplink švč. Mergelės ir šventųjų galvas. Ilgainiui aureolės pradėta puošti įvairiais pagažinimais Aplink Dievo galvą pradėta piešti trikampė aureolė, simbolizuojanti švč. Trejybę. Mikelangelas ir kiti didieji 15 a. menininkai nutraukė aureolės piešimo tradiciją. Prieš tai protestavo įvairios vienuolijos ir ikonografai. Barokinis menas šviesos ratilo aureoles pakeitė šviesos spinduliais, bet liaudies menas pasiliko visuomet ištikimas senajai tradicijai. Urbonas VIII 1625 ir 1635 uždraudė piešti aureoles aplink galvas tų šventumo garse mirusiųjų, kurie dar nėra paskelbti šventaisiais ar bent palaimintaisiais. Aleksandras VII 1661.XII. 28 Pranciškaus Saleziečio beatifikacijos metu paskelbė, kad ratilo pavidalo aureolė gali būti piešiama tik apie šventųjų galvas, o aplink palaimintųjų tik šviesos spindulius, išeinančius iš jo galvos užpakalio (pakaušio). Tą patį pakartojo Pijus XII 1951. VI.2. — Aureolė reiškia pergalę pasaulio, kūno ir velnio. Pirma suteikiama kankiniams, antra mergaitėms, o trečia Bžn. daktarams. Teologų nuomone, ji akcidentaliai (pripuolamai) padidina esminę šventųjų palaimą danguje (šv. Tomas. Suppl. 96,1).

Šv. Kazimieras

Babelio bokštas, politiniai religinį tikslą turįs nebaigtas statyti pastatas Babilonijoje (Pr. 11,1-9). Senaaro gyventojai buvo nusistatę iš plytų ir asfalto pastatyti miestą, kuriame būtų bokštas (siguratas), "siekiąs dangų" Tas bokštas turėjo simbolizuoti pagonių karalysčių vienybę. Tuo jų užsimojimu nepatenkintas Dievas (šv. Raštas nepasako, kodėl Jis buvo nepatenkintas) sumaišė jų kalbas, t. y. įvedė nesutarimą tarp pačių statytojų ir dėlto jie turėjo mesti savo pradėtąjį darbą. Nuo to laiko Babelio bokštas žmonių kalboje reiškia didelį nuomonių išsiskyrimą bei negalėjimą susitarti. Kaip kai kas mano, tuomi buvo norima paaiškinti ir tai, kaip yra atsiradusios kalbos. Ši pastaroji nuomonė neturi rimtesnio pagrindimo šventraštyje. Šiuo metu archeologai Babilonijos apylinkėse yra radę daug bokšto pavidalo pastatų (siguratų), skirtų dievaičio Siguratos garbei, bet jie visi yra vėlesnių amžių statybos negu šv. Rašte aprašytasis, kuris buvo statomas apie 3650 — 3250 pr. Kr.

Barokas (portugališkai: netobulas perlas), visaeuropinė 17-18 a. kultūros ir ypač meno srovė. Jo dvasiniu pagrindu reikia laikyti po Tridento susirinkimo galingai atgimusią katalikybę ir karalių absoliutizmo valstybinės valdžios perdėtą pabrėžimą. Karalius (Liudvikas XIV, gyvenęs 1643 — 1715) buvo beveik dievinamas. Politika ir ekonomija (merkantilizmas, atseit krašto reikalų ekonomijoje aukščiau statymas už individą) buvo išimtinoje valdovų žinioje. Valstybė bando išvengti popiežiaus autoriteto /galikanizmas, žr./ ir popiežių pajungti visuotinajam Bažnyčios susirinkimui /žr. Jozefinizmas/. Didžiųjų šventųjų (Pranciškaus Saleziečio, Joanos iš Šantalio, Vincento de Paulo) amžius yra drauge ir ypatingo netikrumo amžius: šalia didelio pomėgio lėbauti jame matome nuolatinį mirties baimės pergyvenimą, šalia gilaus pamaldumo — paviršutinišką karaliaus dvaro dvasininkų abejingumą ir perdrąsią Hobso, Beilės ir Spinozos filosofiją. Asketikoje jėzuitai pabrėžia valios aktyvumą, o kvietizmas /žr./ pasyvų pasidavimą malonės veikimui. Gražiai pražydusi, bet perpuošni, baroko laikotarpio katalikybė savo prieštaringume ir saiko neišlaikyme nešiojo ligos požymius ir smukimo ženklus. To meto nuoširdų tikėjimą palaidojo 18 a. racionalizmas, deizmas ir apšvietos amžius /žr./. Tam kelią paruošė Dekartas /žr./ ir prancūzų enciklopedistai. — Barokinis menas pakeitė renesanso meną. Iš statikos jis perėjo į dinamiką, iš tiesiųjų linijų — į kreivąsias, iš lygiosios plokštumos — į gaubtąją, iš paprastumo — į puošnumą. Jis paplito visoje Europoje ir net už jos ribų. Iš garsesnių barokinių pastatų Lietuvoje reikia paminėti Vilniuje šv. Kazimiero, šv. Petro ir Povilo bažnyčias, Kaune karmelitų bažnyčią, Pažaislio bažnyčią ir vienuolyną ir t.t.

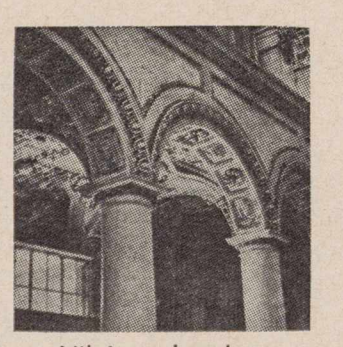

Vilniaus barokas

Barzda. Pas pirmuosius krikščionius barzda buvo laikoma autoritetingumo požymiu (plg. Klemenso Aleks, Paedag. 3,11). Senoviniame krikščionių mene su barzda buvo piešiamas Dievas Tėvas, ST patriarchai ir pranašai, NT Kristus ir kai kurie apaštalai. Viduramžiuose kai kas Kristų piešia su barzda (Rafaelis, Ticianas), o kai kas be barzdos (Mikelangelas, Leonardas da Vinči).

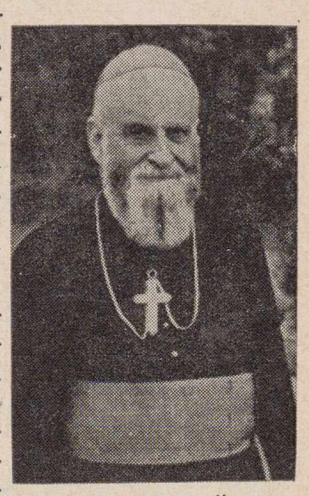

Vysk. P. Bučys

Pagal įsigalėjusią tradiciją Rytų Bažnyčios dvasininkai ir vienuoliai visad nešioja barzdą ir ilgus plaukus. Vakarų Bažnyčioje nebuvo jokios tradicijos. Nuo 9 a. dvasininkai kirpdavosi barzdas. Dėlto jiems priekaištavo Focijus. Jiems ironiškai atsakė vokiečių vyskupai, susirinkę Vormse: "Jei šventumas yra barzdoje, tai nėra šventesnio už ožį" (PL 119,1212). 11 a. atsirado barzdotų vienuolių, o 16 a. ir kunigai pradėjo nešioti ilgas barzdas, kurias 17 a. pakeitė į trumpas ir smailias barzdeles. Nuo 18 a. pradžios Vakarų dvasininkai pradėjo skusti barzdas. 1920.I.1. (AAS 1920,12,43 tt. psl.) buvo išleistas potvarkis, draudžiąs pasauliniams dvasininkams be popiežiaus leidimo nešioti barzdas. Tas draudimas neliečia vienuolių ir misijonierių.

Kazuistika (iš lot. casus, atsitikimas), Mokslas kaip taikyti visuotinės moralinės teologijos normas atskiriems gyvenimiškiems atsitikimams. Be to, ji moko kaip pažinti žmogiškojo veiksmo leistinumą ar neleistinumą tam tikrose aplinkybėse, koks elgesys tose aplinkybėse yra arčiau idealo, kas tokio charakterio žmogui, vedamam Dievo malonės, labiau tiktų daryti. Kadangi istoriniam žmogui nevisad pakanka bendrųjų doros tiesų pažinimo, tai kazuistika gali būti didelė pagalba. Tikrai gerai paruoštas kazuistikos vadovėlis stengiasi patenkinti esamos situacijos reikalavimus, išsamiai nušviesdamas vienkartinius atsitikimus visuotinai galiojančių doros dėsnių šviesoje. Bet nagrinėdama atskirus atsitikimus ji gali ir susmulkėti, pamesti gyvenimiškąją tikrovę iš akių ir doros dėsnių suteisinimu nueiti į žmogaus nuasmeninimą. — Kazuistika yra taip sena, kaip sena krikščionybė. Jos pirmus pėdsakus užtinkame šv. Povilo laiškuose. Bžn. Tėvai taip pat svarsto kazuistinius klausimus: ar valia krikščioniui tarnauti pagonių ar nekrikščionių kariuomenėje, ar valia slėptis ir bėgti nuo persekiojimų, ar valia meluoti, gintis nuo užpuoliko ir tt. Ji buvo plačiai paplitusi viduramžiuose, bet apie naujųjų pradžią ji pametė iš akių gyvenamosios tikrovės vaizdą. Po to ji vėl atgijo ir šiais laikais yra plačiai vartojama.

Toliau — 7 ir 16 puslapiuose.

Pokalbis su autorium apie veikalą — 7 psl.

Tęsinys iš 6 psl.

Giesmių giesmė (hebr. Šir Hašširim), poetinė ST knyga, aprašanti Sulamitės ir Saliamono meilės istoriją. Apie 1 a. pabaigą žydai ją pradėjo aiškinti natūraline (literaline) prasme. Prie jų prisidėjo ir krikščionis Teodoras iš Mopsuesto (m. 428), bet tokį jo aiškinimą 553 pasmerkė Bažnyčia. Nežiūrint to, kai kurie protestantai ir Herderis (1778 m.) grįžo prie jos aiškinimo natūraline prasme. Šiuo metu taip ją aiškina racionalistai ir kai kurie žydai. Kiti šią knygą laikė tipu aukštesnės meilės. Ta Saliamono meilė egiptietei bei nežinomai piemenaitei esanti tik tipas Jahvės meilės žydams (pasak žydų aiškinimo) ar Kristaus meilės savo Bažnyčiai ar paskiroms sieloms (pasak krikščionių aiškinimą). Ši tipinė prasmė buvo gerai aptarta tik 12 a. Ibno Ezros (žydams) ir Honorijaus iš Autuno (krikščionims). Šis aiškinimas turėjo didelį pasisekimą 16 a. tarp visų krikščionių, katalikų ir protestantų bet nuo 19 a. šitokio aiškinimo palaikytojų skaičius ėmė mažėti ir šiuo metu turi tik labai nedaug pasekėjų. Nuo pat pradžios daugumą ją aiškino alegorine prasme (ir tik šia prasme ji pateko į šv. knygų kanoną), būtent, kad joje nėra tikros (natūralinės meilės aprašymo, o tik alegorinis (metaforinis) išsakymas Dievo meilės savo Bažnyčiai (švč. Mergelei ar bet kokiai paskirai sielai). — Iki 19 a. pradžios šios knygos autoriumi buvo laikomas Saliamonas, kurio vardas yra minimas knygos pradžioje, bet po to pradėta abejoti, ar tas jo vardas nebus buvęs įrašytas vėlesniais laikais, nes knygos kalba nėra klasikinė hebrajų (kuria kalbėjo Saliamonas), bet poegzilinė hebrajų. Greičiausiai ji buvo parašyta nežinomo autoriaus apie 4 a. pr. Kr.

Inkaras, senoviniame krikščionių mene katakombose dažnai vartojamas simbolis (lot. reikšlas), galbūt, dėl jo panašumo kryžiui, galbūt, dėlto, kad šv. Povilas inkarą laiko krikščioniškosios vilties vaizduotoju (figūra): "kurią /viltį/ mes turime kaip tikrą ir stiprų sielos inkarą" (žyd. 6,19). Dabartiniame bžn. mene inkaras simbolizuoja viltį, kryžius tikėjimą, o širdis meilę.

Konstancos susirinkimas. Karaliaus Zigmanto Liuksemburgiečio prašomas, pop. Jonas XIII 1414.4.XI. 5 sušaukė šį susirinkimą pašalinti Vakarų schizmai. Šis susirinkimas pasiskelbė turįs valdžią iš Dievo ir esąs aukštesnis už popiežių. Jonas XIII dėl tokio jo pareiškimo, norėdamas jį išardyti, iš susirinkimo pabėgo ir dėlto susirinkimas jį nušalino 1415.5,29. Panašiai nutiko ir su popiežium Benediktu XIII 1417. 7.26. Gelbėdamas padėtį, pop. Grigalius XII susirinkimą iš naujo sušaukė ir patvirtino, o po to laisvu noru atsistatydino. Teisėtas susirinkimas tada išrinko pop. Martiną V (1417-1431). K. s. baigėsi 1418.IV. 22.

Tame susirinkime pirmą kartą dalyvavo 60 žemaičių atstovų Vytauto ir Jogailos iškeltai Kryžiuočių ordino bylai paremti. Nors politiškai jame nieko, išskyrus ordino skriaudų nušvietimą, nelaimėta, tačiau religiškai buvo žemaičių krikštijimas pavestas Vilniaus ir Lvovo vyskupams ir įsteigta Medininkų vyskupija 1417.8.23, kurios vyskupu paskirtas Motiejus. — Tame susirinkime taip pat Vytautas iškėlė Vakarų-Rytų Bažnyčios unijos Lietuvos žemėse reikalą, bet jis nebuvo svarstomas tenai.

POKALBIS SU KATALIKŠKOJO ŽINYNO AUTORIUM

BUVO tekę patirti, kad kan. Kazimieras Steponis, šv. Juozapo ligoninės Burbanke, Kalifornijoje, kapelionas rašo "Katališkąją Enciklopediją". Norėdamas apie šį didelį jo darbą painformuoti LD skaitytojus, drauge su žurnalo redaktorium Bernardu Brazdžioniu ir fotografiniu talkininku Daumantu Čibu nuvykau pas kanauninką į Burbanką. Gyvena kukliame namely, šalia ligoninės. Ant staliuko rašomoji mašinėlė, o toliau didelė knygų lentyna, kurioje centrinę vietą užima dvylikos tomų itališkoji "Enciclopedia Cattolica". Taip pat ten matyti ir daugiau teologinių ir filosofinių veikalų, iš kurių kanauninkas semiasi žinių, rašydamas savo enciklopediją, kurios iki šiolei mums taip labai trūko. Iš nemažo skaičiaus įvairiomis kalbomis žodynų man krito į akį naujausias "Brockhaus — Illustrated English German Dictionary", kurio autorius Helmut Motekat (aišku, suvokietėjęs klaipėdietis).

Autorius iš kuklumo nedrįsta savo veikalo vadinti enciklopedija, nors, mano manymu, toks vardas tiktų. Paprašytas kanauninkas parodė veikalo rankraštį, kurį sudaro daugiau kaip šeši šimtai smulkiai mašinėle surašyto teksto. Nagrinėjami gausūs katalikiškojo gyvenimo klausimai, remiantis pačiais moderniausiais teologijos, filosofijos ir apskritai, mokslo daviniais, nušviečiant juos iš visų pusių. Kiekviena religinio gyvenimo sąvoka, istorinis faktas, su religija susiję terminai ir p. aptariama aiškiai, gausiai, logiškai. Kai kurie aptarimai yra ištisi straipsniai. Gale straipsnių pridedamas literatūros sąrašas, sudarytas daugiausia iš svetimomis kalbomis veikalų.

Besisvečiuojant išsikalbėta ir apie patį veikalą bei jo pobūdį.

—Mielas Kanauninke,— kreipiausi pirmu klausimu, — kaip jums kilo mintis parašyti "Katalikiškąją Enciklopediją?"

— Aš nerašau "Katalikiškosios Enciklopedijos. Tai būtų perdaug vieno žmogaus pajėgoms. Tai tik kuklesnė knyga, kuriai tiktų pavadinimas **"Paraidinis Katalikiškojo Gyvenimo Žinynas".**

Dar Lietuvoje gyvenant atsirado man gyvas noras ką nors panašaus turėti lietuvių kalba. Rodos 1954 m. vasarą ponia Elena Tumienė prašė manęs parašyti panašaus turinio knygą lietuviškai. Tai iškeltai jos minčiai pritariau ir netrukus pradėjau darbą, norėdamas atsilyginti lietuvių tautai už savo išauklėjimą ir išmokslinimą ir, be to, grįžti į savo gimtąjį kraštą jei ne kūniškai, tai bent darbais jo labui, kaip ratuota bitelė, su mokslo ir žinių medumi, paimtu iš kiekvieno prieinamo mokslo knygų žiedo.

— Kokius mokslinius ir teologinius šaltinius šiam darbui naudojate?

— Rašydamas naudojuos įvairių kalbų (anglų, italų, vokiečių ir prancūzų) katalikiškomis enciklopedijomis ar panašaus turinio veikalais bei atitinkamų sričių — teologijos, kanonų, istorijos, psichologijos, gamtos ir t.t. — mokslo knygomis.

— Kiek numatote enciklopedijos tomų?

—Daugiatomis šios rūšies veikalas, mano galva, būtų nepraktiškas ir dėl to visą surinktą medžiagą stengiuos išdėstyti sutrauktai viename stambiame tome.

— Ar greit numatote užbaigti enciklopediją rašyti?

— Atrodo, kad per devynerius metus būsiu jau pusę parašęs. Antrajai pusei nebereiks devynerių metų, nes, pirma, patys sunkiausieji straipsniai jau parašyti, o, antra, patirtis ir išsidirbtas metodas padaro darbą sklandesnį. Tačiau daug pareis nuo mano sveikatos, kuri nėra tvirta, ir nuo atliekamo nuo einamųjų pareigų laiko. Neturėdamas kitų pareigų, darbą galėčiau užbaigti per porą metų.

— Ar jau turite enciklopedijai leidėją?

— Kol kas dar neieškojau leidėjo. Neabejoju, kad jis atsiras. Tiesa, vieną kitą pasiūlymą jau esu gavęs.

Kai mes taip kalbėjomės, Daumantas vaikščiojo aplinkui su aparatu ir "gaudė" momentus, o Bernardas įsikniso į kitas enciklopedijas, ieškodamas iliustracijų parinktoms ištraukoms. Gi Ištraukų Kanauninkas leido pasirinkti savo nuožiūra. Taip ir padarėm. Negalėjome duoti platesnių rašinių teologijos, filosofijos, moralės ir panašiais klausimais, nes viena tokia ištrauka užimtų puslapį ar net kelis puslapius. Plačiai ir giliai aprašyti tokie dalykai, kaip abortas, absoliutizmas, agnosticizmas, altorius, angelas, anglikanizmas, antgamtis, antikristas, apaštalas, asmuo, atgaila, Atpirkėjas, auka, Bažnyčia, Bažnyčios santvarka, jos kalba, muzika, teisė, bandravimas su kitatikiais, blogis, bolševizmas, būtis... Tai tik dvi raidės! O kur visa abėcėlė! Joje randame ir naujausias evoliucijos teorijas, ir apie konkordatą, ir apie konkubinatą, apie komunizmą ir daugelį kitų izmų.

Mes parinkome keletą trumpesnių iš įvairių sričių aptarimų, norėdami parodyti, kokia veikalo plati apimtis ir koks jo įvairumas.

Pažymėtina, kad kanauninkas K. Steponis anksčiau yra parašęs išsamų, originalų ir įdomų "Filosofijos Įvadą," kuris iki šiol dar tebėra rankraštyje. Leidėjo laukia rankraštyje ir religinio turinio straipsnių rinkinys Marijos (gegužės) mėnesiui. Tai yra trisdešimt viena gerai parašyta gegužės mėnesio pamaldoms meditacija.

Nenorim manyti, kad šie veikalai devynerius metus lauktų leidėjo. Jis turi atsirasti daug greičiau, kol dar visi lietuviai kalbame ir meldžiamės tik lietuviškai.

Saulė krypo iš pusiaudienio, anot poeto, kai, padėkoję gerb. Kanauninkui greitkeliu grįžome į redakciją, geru laimikiu vežini.. **J. T.**

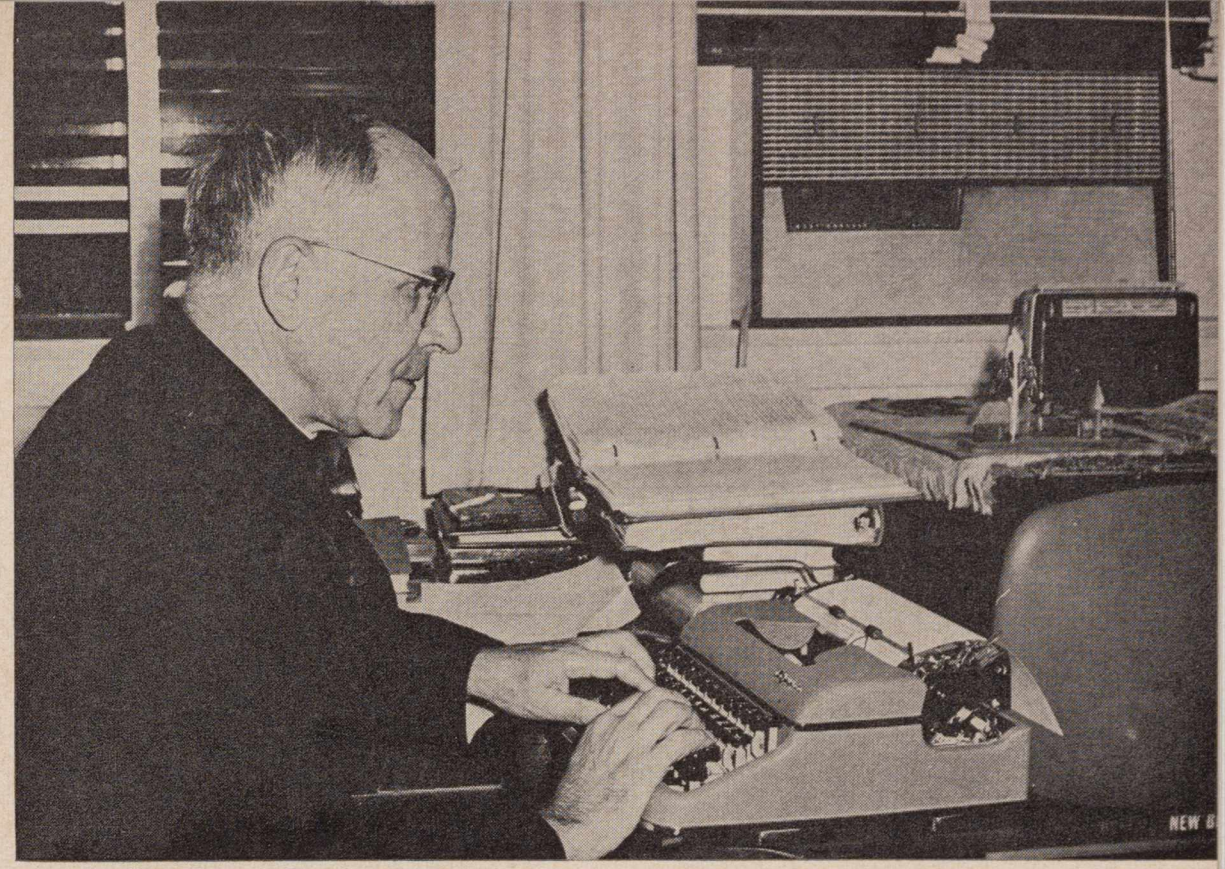

Kan. K. Steponis prie savo rašomos katalikiškosios enciklopedijos rankraščių, kurie sudaro du stambius tomus. Foto D. Čibas
Rt. Rev. K. Steponis at work on catholic encyclopedia manuscript.

Kan. K. Steponis Kalifornijoje.

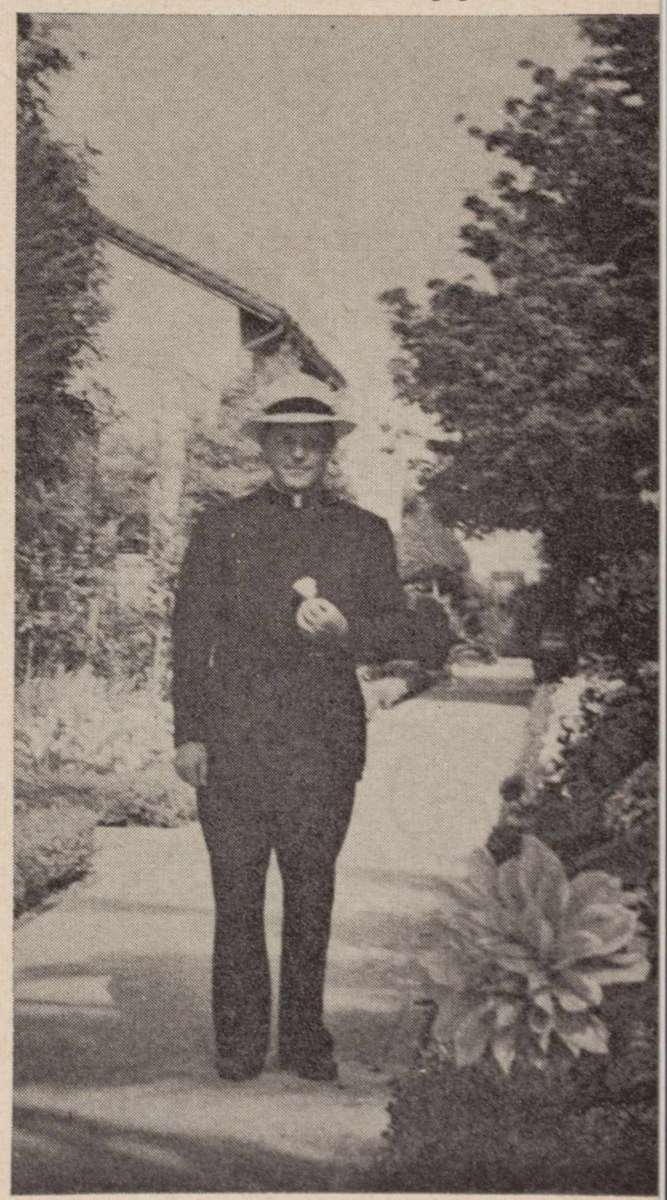

Kosmogonija (gr. visatos atsiradimas), pasaulio pradžią ir formaciją aprašančių mokslų visuma. Iš padavimų, mitų ir k. paminklų mokslininkai nustatė, kad primityvieji (pigmėjai, kurnai, bušmėnai ir k.) tikėjo aukščiausiąją Būtybę, suprantamą žmogiškai, iš nieko arba prieš pasaulio sukūrimą buvusios medžiagos pati viena ar su pagalba kitų būtybių sukūrusi žemę, žvaigždes, gyvūniją ir žmones. Antrinės kultūros žmonės pasaulio atsiradimą jau vaizduoja sudėtingesniu būdu. Indai ir polineziečiai aiškina, kad pasaulis išsivystęs iš "kosminio kiaušinio", kurį padėjęs

Nukelta į 16 psl.

JONAS ŽMUIDZINAS

RAUSVĖ

Už savo sesę Šešupę skaistesnė, bet niekeno nedainuota — šitaip nelauktai pažeminta Rausvė, verkšlendama pro sūduvių sodus, žydriom ir geltonom gėlėm nubarstytais slėniais sau vingių vingiais tekėjo. Taip, ji bėgo ir bėgo raitytom alksnių alėjom ir mėlynam karklų pavėsyj vilgindama lingavo įkrantėj sirpstančias gervuogių kekes, tarytum juodus žvaigždynus.

O koks ten — parausvyje — būdavo vasarą gražumas! —

Dieną, saulę įsisegus, spinduliuodama sau vaikšto šienų kvepiančiais krantais, tartum su radasta už plaukų jauna ir daili auksaplaukė mergina. O toliau, žingsnis kitas įkalniau, javai tarsi šimtas nuotakų šilkuose šnara, ir jų bangos, paskui bangas dūmais rangos po rugiagėlių spalvos padangę, ir girdi kaip jovaro viršūnėj vasara kukuoja leipstančiu balsu, bitės skrenda dobilienon — dūzgia jų cimbolai, ir visa parausvinta visata žiogų gitarom žvanga. O tuo tarpu kur tik žiūrai — visur žalia, žydi ir jauku, baltaskruosčiai dobiliukai, saulėje įkaitę, rodos, ims ir šoks nuo kranto Rausvėn išsimaudyti su purienomis kartu.

Žinia, vasarą sausa per Rausvės brastą ir kielė savo margą uodegą kratydama drąsiai vaikštinėjo, tačiau į jos gilynes, sakydavo, "Nemokėdamas plaukti, nepersižegnojęs maudytis neikie!"

O kai, būdavo, naktis, debesėlius nusimovus, skaisti ateina, Rausvės veidrodiniam vandenyje žvaigždės, ypač Grįžulo Ratai, mėnulis ir sietynai taip įstabiai atsispindi ir žėri, kad bežiūrėdamas, neatsigrožėdamas, net suabejoji: "Kažin, ar čia dangus, ar čia Rausvė?" Ne vien naktį, ir ankstų rytą, jei dangus visiškai nuogas, užtikdavai joje plaukiojančią, palaidais sidabriniais plaukais Aušrinę.

O pavasarį? — Kai tik medžiams pumpurėliai sprogsta, dygsta lapai, parausvyje jauna geltonkasė su vieversiu dvikovon jau eina — traukia dainą kiekvienas gražesnę, ir jau iš viso viso bundantį pasaulį valdyt ima gero ūpo diktatūra, Rausvė, saulę ant kupros sau užsidėjus, bėga, šelsta — tarsi žaltys krištolinis tarp žilvičių raitos, sukūrėliais verda, karklus už plaukų tik tąso ir putodama sidabru nuostabius dalykus groja akmeninėm klaviatūrom. Tik nueik tada pas jąją — tuoj keisto nerimo bacilos rokenrolą tau širdyje ir trepsena!

O joj žuvų žuvelių! — — —

Gružių eskadrilės su savo nepaprastai linksmų vaikų būriais. O, kad matytumėt! — kaip jos skaidriai permatomam vandenyje nuostabiai narstydamos kažkodėl vis virstelia į saulę savo auksažvynius blykstelėjančius pilvukus, tarsi tokius ypatingus veidrodukus. O tas jų nebailumas! — vos spėji ant žalio kranto atsisėdęs basą koją vandenin panerti, tuoj viena po kitos pumpuriniais irklais mosuodamos, it šuniukai nuodega vinguriuodamos ir sidabrinius burbuliukus iš nosies leisdamos, drąsiai priplaukia ir, šit, tau bakstelia į nykštį savo pašaipiai perkreiptu snukučiu.

Ešeriukai, atvirai sakant, nedideli, bet iš plauksenos labai kariški ir išdidūs, tarytum tik ką pragydę, pirmas peštynes laimėję gaidukai. O tylią vidurvasario naktį — tai savo akimis mačiau — klebono gilynėj — tokioj giliausioj visame krašte — šamai kaip teliukai, žvaigždėtan vandens paviršiun galvas iškišę, į mėnulį lyg buizos lėkštę, žalsgano gintaro akis išplėtę neatsigėrėdami spokso. Kapsinės lydekos, be abejo, išmintingiausios tarp visų Lietuvoje, nes gudrių kapsų į varžas varomos, jos lyg šaudyklės sidabrine apačia švysčioja per jas ore, linksmai mosteldamos uodega viršum tų žabangų. Katino ūsais vėgėlės, it paršiukai, šapalai nei karališkos silkės ir vėžiai kaip klumpės — visi tie dykaduoniai uodegiai sočiai ir linksmai joje dienas leido, mat, žilvyčiuose, kurie savo galvas Rausvėje trinko ir kuriuose dieną ir naktį paukščiai giedojo, įvairiausių, agi ir gražiausių vabalėlių apstybės gyveno. Argi sakysi, kad ten jom ne rojus, jei vabalas po vabalo, netikėtai užsnūdęs arba paslydęs, nelaimingai nuo karklo vandenin tik — pakšt! ir žuvelės skilvin — šmakšt!

Tad nenuostabu, jog mažas būdamas kartais nieko kito taip netroškau kaip gruže Rausvėj būti ir po savo žuviškos mirties, dangiškoje tokioj pat gražioj Rausvėje, kvapais ir čiulbančiais alksniais apsodintoje, amžinai gyventi.

O tarpais, besėdint ant šios upės kranto pienių žieduose, arba baltųjų plaštakių pusnyje, vaikiška vaizduotė jau taip įsismagindavo, jog tik žiūrėjai ir gėrėjais, ta pomirtine gruže būdamas, kaip ano gyvenimo Rausvėje jauni angeliukai, joje pasistatę gintarinių plytų vandeninį malūną su auksinėm šliužėm, su per visą dieną putojančiu ir ošiančiu ratu, vieni migdolines kruopas mala, kiti, į šiaudines savo skrybėles jų prisižėrę, vaikščiodami krantais, arba jodinėdami sartais su balta žvaigžde kaktoje arkliukais, ištisą dieną jas žuvims barsto dalina, ligi toks su smaila geltona barzdele angelas varpininkas, saulei nusileidus, įsiūbuoja negirdėtai gražiai auksu gaudžiantį varpą vakarinių poterių; po to, skambintojas atsisėda paupyje ant samanom aptraukto kelmo, tarsi bronza aplieto, išsiraizgo žybčiojantį žvaigždžių rožančių ir taip karštai praplumpa malda, net paukščiai ant žieduotų šakų nutyla giedoję. Ir tada, žadą sulaikęs klausais, klausais ir nežinai, ar čia ta angelo malda, ar čia Rausvės krištolo vanduo per akmenis purslendamas čiurlena.

— — —

Liepoms žydint, paskutinį kartą išvykdamas iš tėviškės — Keturvalakių — į juodą nežinią parausvyje įrašiau į savo dienoraštį:

"Sudie! ir tau su mano jaunystės laime žaidusi Rausve..."

J. Žmuidzinas

PAVASARIS

I

Nerimas kaip tvanas! —
Arsta gervių inkarai,
Plečiasi stebuklas žalias,
Galvas kelia žolynai.
Medžiai bombom apsikarstę,
Paukščių sambrūzdis miške,
Gal ramu tiktai karste,
Jeigu — nemiga nakčia — — —
Kelias jauniai su pazarais
Pažiūrėt kaip rytas švinta,
Ir didžiulais meteorais
Rasa nuo medžių nukrinta.
Juda vėjo žalsvos ausys
Paklėties kleve,
Jaunos širdys kai dainuoja
Praviram svirne.

II

Ė, dangau, šalin kepurę!
Dunda vieškelis — girdi?
Ir tu, žeme, išsitieskie,
Atidarda tavimi.
Želmenėlių mums karieta
Žaibo vartai sugirgždėjo,
Pempė misijas pradėjo.
Krūptelėjo jaunas vėjas, —
Ievos baltas galvas kėlė,
Ir išbudintos žibutės,
Safyriniais marškinėliais,
Paskubomis eglynėly atsikėlė.
Nūn po giedančia padange,
Šalia sprogstančių beržų,
Upeliūkštis bėga šėlsta
Akmenine klaviatūra
Per laukų ir sodų
Kvepiančiąją jūrą.

Halina Žmuidzinienė

ARKLIAI MIŠKE, akvarelė
HORSES IN THE WOODS, water color

H. Žmuidzinienė

GĖLĖS, akvarelė
FLOWERS, water color

Dail. H. Naruševičiūtė-Žmuidzinienė savo namuose su viešnia M. Anysiene.
Artist Mrs. H. Žmuidzinas at home with guest Mrs. M. Anysas.

PETRAS BUTKUS

DAINOS

IŠKELIAVIMAS

Kaip obelis, mamyt, palinkus,—
Galva baltumo jazminų;
Ar čia senai supai man lingę,
Dabar gyvent jau išeinu.

Dar taip norėčiau bėgt per pievą,
Skardenti slėnį dainele,
Bučiuoti žemę kvapią, šventą,
Ramiai svajoti vakare.

Dar taip norėčiau palydėti
Saulutę žengiančią miškais,
Paskui vienam tyliai liūdėti,
Kad visą žemėj čia praeis.

Girdėti alpstančią lakštutę
Ir laukti žaros kol užges,
Atverti sielą, kaip šaltinį
Ir ilgesiui ištiest rankas.

Tegul vėl skamba man jaunystė,
Piemens ragelis laukuose,
Ir dainos, tėviškėj užgimę,
Tevirkdo, džiugina mane.

Bet reik keliauti į pasaulį, —
Užmiršti vasaras medaus.
Naktis tamsi, o nieks nelaukia —
Tave, jaunyste, kas priglaus?

* * *

BE TĖVIŠKĖS

Blogi laikai atėjo:
Išvaržė namelius.
Ar rūtom beužsėsi
Tuos rūpesčius gilius.

Ten, kur saulutė leidžias,—
Akim vos užmatai,
Į tėviškėlę mielą
Užžėlė jau takai.

Ten, kur skambi lopšinė,
Tenai motulės raudos,
Ten obelų žiedeliuos
Linksmai bitutės gaudos.

Čiulbės, čiulbės paukšteliai
Po langu jazminuos,
Kol mano rūpestėlį
Dainelė išdainuos.

Ten liepos kvapiažiedės
Po langu vis rymos,
Kaip man reikės priprasti
Prie žemės svetimos.

SESERŲ DAINA

Dainuokim, sesės, mes jaunystėj.
Te Nemunas nuneš dainas.
O kai gyvent svetur išklysim,
O kas tada dainuos, o kas?

Dainuokim brisdamos per lauką,
Prie eglės grėblio pakelėj.
Juk mūsų širdį kažkas šaukia
Gyventi, džiaugtis ir mylėt.

Linksmai dainuokime, sesutės,
Kol visos esam namuose, —
Juk neilgai mums žada būti
Graži jaunystė mūsų čia.

Priešo paniekintai tėvynei
Dainuokim, sesės, vakarais.
Šviesesnės dainos, laisvėj gimę,
Tėvynei Lietuvai ateis.

DAR SUGRĮŠIU

Tenai, kur gluosnis palei klėtį,
O beržai dangų remia,
Mano daina buvo pradėta,
Mano kelionė žemėn.

Daugkart kukavo gegutėlė,
Daugkart pražydo vyšnios,
Palūžo ilgesy motulė
Belaukdama sugrįžtant.

Bet dar sugrįšiu tėviškėlėn.
Beržai laisvi žaliuos.
Praeis tie rudenys aptemę
Be laimės, be dalios.

NELAISVĖJE

Nežinojau, kas laisvę prarasti
Tarp kalėjimo sienų pilkų,
Nežinojau to skausmo bekraščio
Ir kaip žemės gimtosios ilgu.

Šito skundo tos pilkosios sienos
Nesupras, nesupras, Dieve, ne,
Ir aš būsiu čia vienas ir vienas
Ir kančioj, ir dainoj, ir sapne.

Ak, tėvyne, jei mirsiu, žinoki,
Kad už laisvę žuvau su daina
Ir prie kapo gailiai neraudoki
Neraudok, neraudok, mylima!

Šis eilėraštis sukurtas Soldau kalėjime 1941 metais. Kaceto Soldau karčių patyrimų ir liūdesio bei prisiminimų nuotaikoj buvo parašyta ir daugiau, bet rankraščiai, deja, dingę.

Knygos ir autoriai

ALĖS RŪTOS ROMANŲ PASAULY

JURGIS GLIAUDA, Los Angeles, Calif.

Viršelio portretą ir kitas p. Arbų nuotraukas darė D. Čibas

Apie kūrybinį rašytojo gyvenimą dabar mumyse nemada rašyti. Tas pasaulis nepastebimas, nestudijuojamas, ignoruojamas. Tas pasaulis lygus nebuvimui. Rašytojus tik protarpiais prisimena knygai pasirodžius, apsenus iki šešių dešimčių, ar numirus. Knygai pasirodžius — užtenka greitosiomis suriestos recenzijėlės, apsenus — banalių paliaupsinimų, numirus — skubaus (su daviniais iš Enciklopedijos eilučių) nekrologo. Kaip dabar rašyti apie rašytoją, taip, be progos, juk neįprasta...

Ir kada "Lietuvių Dienų" literatūros skyriaus redaktorius, šmaikštus novelistas Juozas Tininis pasiūlė man apžvelgti kūrybinį Alės Rūtos pasaulį, buvo tai neįprastas kvietimas. Aš, atvirai, pasakiau:

—Kuria proga?

—Šiaip, be progos, — užtikrino redaktorius. — Apie ją, jos kūrybinį veidą.

Tai buvo puiki mintis pamedituoti ir apie rašytoją, ir apie aukščiau apverktą reiškinį. Apie filateliją, filmas, pajacus ir kaimiškas kavalerijas mūsų leidiniai tvinsta eilučių potvyniais. Knygos kūrėjui visad tenka tik karšinčiaus kampelis... Aš noromis sutikau rašyti apie Alę Rūtą, tikėdamasis, kad nebūdamas nei humanitaras, nei diplomuotas literatas, neprigąsdinsiu skaitytojo literatūrine pompastika ar pseudo-filosofinėmis plonybėmis. Aš rašysiu skaitytojui, kaip skaitytojas apie rašytoją. Kada mūsų spaudiniai taip surambėjo savo dėmesiu knygos kūrėjui, gal "Lietuvių Dienos" lauš čia ledus ir pratars, kad Alė Rūta mums brangesnė už itališkos operos akordus.

Alė Rūta atėjo į mus pirma su eilių knyga "Be tavęs". Ji sustojo tada prieš mus kartu su lyrizmu ir skepticizmu, klausdama: ir nežinau, kas jie, kas aš, kas šitos gėlės?

Pirmas to simpatingojo eilių rinkinio skyrius, tada gal atsitiktinai, o dabar jau simboliškai, buvo pavadintas "Gėlės veidrodyje", lyg teigdamas autorės misiją atmušti savyje gėles, gyvenimą, jo vertybes.

Tačiau tame jaunatvės eilių rinkinyje, ir jį sekusioje novelių knygoje su gana patosišku pavadinimu "Likimo keliu", ir ilgesnėje apysakoje "Duktė", rašytoja nebuvo dar atsakiusi į savo dvejonės pareiškimą: kas jie ir kas aš — dar tebebuvo kūrybinio gyvenimo problema. Gyvenimo sprendimai dar noko, kūrybinių polėkių **credo** dar buvo neapčiuopiamas, klausimai tebebuvo atsakomi sąlyginiai, su sentimentalumu, su žaviu naivumu ir tas pasaulis, kurį populiariai vadina "kūrėjo pasauliu", lyg išsemdami iš tos sąvokos visą kūrėjo talento pajėgumą ir apimties skalę, Alės Rūtos dar nebuvo sukurtas. Tai buvo (žiūrint iš šios dienos perspektyvos) sunkių bandymų, vilčių ir nevilčių, ieškojimų, spėliojimų, gilinimosi ir nokimo periodas.

Ir staiga, su fejerverko efektu kūrėja surado save, išsprendė kadaise išreikštą ir niekad neužmestą klausimą: kas jie, kas aš, ir kas tos gėlės? Kankinusios pasąmonę gėlės realizavosi, tapo sugautos sąmonės ir, kaip dailininko pasąmonės vaizdas, realiai perkeltas drobėn. Jos pirmas premijuotas romanas "Trumpa diena" triumfališkai apvainikavo nokimo periodą.

Tą veikalą sekė eilė kitų. Atradusi save su "Trumpa diena", Alė Rūta davė visą seriją romanų. Tai "Motinos rankos", "Žvaigždė virš um girios", "Į saulėtekį', "Broliai", "Priesaika". Tie šeši stambūs veikalai sudaro Alės Rūtos antrąjį kūrybinio gyvenimo tarpsnį, apie kurį mes drįstame dabar kalbėti kaip apie jos masyvų išsisakymą pasiimta tema ir idėja. Šioje apžvalgoje

Rašytoja Alė Rūta Arbienė su vyru arch. Edmundu Arbu savo namuose, North Hollywoode, Kalifornijoje.

Alė Rūta and her husband at home in North Hollywood, California.

neteks kalbėti paskirai apie tuos romanus, nors nagrinėjimas sudaro begalo dėkingą temą detalių vertintojui. Romanai tokie skirtingi savo siužetais, pristatoma aplinka, vaizduojamais istoriniais laikotarpiais, kupini originalių personažų, kuriuos autorė rado visiškai susietus su epochos pasaulėžiūrų bei pasaulėjautų prajovais. Šioje apžvalgoje mes mėginsime pažvelgti į tą Alės Rūtos kūrybinio gyvenimo tarpsnį, kreipiant žvilgsnį į kertinį to laikotarpio akmenį, ant kurio ji statė tuos įdomius ir monumentalius rūmus. Čia juk įmanoma iš esmės svarstyti ir ieškoti to svarbiausiojo romane ar romanuose ar jų serijoje, ką Henry James savo "The Art of Fiction" pavadino "a sense of life", ką jis laikė pirmąja sąlyga duoti vertingam veikalui, net ignoruodamas autoriaus demonstruojamą pažinimą, išprūsimą ir gausią medžiagą, prisotinančią veikalą. Tikrojo gyvenimo pajutimas yra vertingiausia romano savybė

Savo šešiuose minėtuose romanuose Alė Rūta išlieka stambi savo monumentalumu, apsprendusi savo tikslo siekimą, valdanti tam siekiui priemones, pastovi perteikiamo gyvenimo esmės ir prasmės sampratoje. Todėl tuos šešis romanus laikome jos kūrybinio gyvenimo reprezentacija šiam, dabar lyg nutrauktam laikotarpiui, nutrauktam nauju posūkiu, nauju jos romanu, kuriam duotas (fatališkas) pavadinimas "Posūkis į kairę". Kiek teko skaityti tą naują romaną, autorė eksperimentuoja nauju išraiškos būdu, nauja gyvenimo samprata, lyg įteigta Camus artėti į gyvenimo absurdą ir lankytis ne gyvenimo šventėje, bet gyvenimo bazare...

Šešių romanų vientisume ryškiausia žymė glūdi atsisakyme nuo literatūrinio tipo ieškojimo. Literatūrinio tipo poieškis buvo pirmas Alės Rūtos prozos bandymas ("Erika"). Bet vėliau Alė Rūta pametė bet kokį interesą šiam vaizdavimo metodui. Ji nesistengia sintetizuoti herojaus (Gogolio metodas), nei jį šaržuoti (Ramono vyriausių veikėjų struktūra). Alės Rūtos kūrybinis uždavinys išsiskleidžia kitomis formomis. Kaip anksčiau minėjome, tas atsitiktinis klausimas "kas tos gėlės?" diktuoja jai tapti veidrodžiu gėlės atšvytės joje. Tomis gėlėmis ji pasirenka savo romanų personažus. Ji pina tų gėlių girliandas, sustato jas į puokštes, augina jas ir košia jų vaizdą per savo kūrybinį imlumą. Ji noriai renka tas gėles iš įvairių, dažnai priešingų nesutapatinamų istorinių tarpsnių, savo vaizdavimo skalę praskleisdama nuo viduramžinės Lietuvos iki antrojo pasaulinio karo įvykių. Tas literatūrinių tipų neieškojimas, tas teatrališkumo vengimas romane, tas nesidomėjimas siužete čechovišku šautuvu (kuris, jei pirmame veiksme pakabintas ant kablio, paskutiniame turįs iššauti), tas absoliutus sintezės ir šaržo vengimas, rodo jos absoliutų pasitikėjimą savo rašytojiška misija — skelbti gyvenimo esmę ir skonį, ir leidžia jai drąsiai įžengti į labai pavojingą kūrėjui stichiją, į eilinio gyvenimo rutiną, į kasdienybę, kur egzistuoja tik žmonės, ne literatūriniai tipai.

Tačiau įžengus į tą stichiją, kaip ir Balzakas, Alė Rūta pajėgia kurti stichijiniai, išviršinės gyvenimo pievos gauna maistą iš savo podirvio ir drėgmę iš podirvio šaltinių. Per du tūkstančius puslapių, kurie sudaro jos romanus, prieš mus praei-

Rašytoja Alė Rūta Arbienė su architektu Edmundu Arbu savo bibliotekoje.

Alė Rūta and architect E. Arbas in their library, North Holywood, Calif.

na per šimtą asmenų, gyvų, kasdieninių žmonių. Ta armija žmonių, kur kiekvienas ateina su savu gyvybinių interesų kraičiu, lygiomis teisėmis tarp visų kitų, paraduoja prieš mus, kaip L. Tolstojaus "Karo ir taikos" personažai, visi nemažesni romane vienas už kitą. Kaimo buities epopėja, dalinai padengiama viena, jungtine idėja — per visus amžius besitęsiančia kova dėl valstiečio teisės būti "sau žmogumi" — yra išviršinė, bendrinė tų šešių romanų žymė. Bet kartais ta bendrinė idėja atrodo gal ir spekuliaciniai užmesta jungtimi pavadinti romanus serijiniais. Iš esmės autorės viešai neįvardinta jungtinė šiai milžiniškai epopėjai idėja yra žmogus-gėlė, žmogaus buities ir būties trapumas, žmogaus (Alės Rūtos atvejuje — lietuvio) principiniai asmeniniai bruožai: artumas gamtai, artumas tai gamtinės animistikos sampratai, kuri ženklina lietuvį, lyg atėjūną iš savo miškų į jau pašvinkusią kontinento civilizaciją. Čia J. J. Rouseau atsakymas Dijono akademijai apie tariamą menų ir dailės poveikį gyvenimui pasikartoja visu savo grynumu, kad ir Alės Rūtos užmaskuotas realaus gyvenimo vaizdais, siekiančiais iki etnografinių detalių. Alės Rūtos herojai yra be prakeiktųjų **Sturm und Drang** periodo klausimų, nes jiems, gamtos vaikams, tebėra arti pati mistinė gyvenimo vertė: gyvenimas vertas dėl pačio gyvenimo. Gyvenimas čia suvokiamas kaip savaime aiški, neabejotina aukščiausia vertybė. Nenuostabu, kad Alės Rūtos herojuose nėra to "didžiojo nerimo", apie kurį iškalbingai prabilo dr. Pr. Gaidamavičius to pat pavadinimo veikale. Didysis nerimas (Dievo ir gyvenimo vertės sampratos kūrimas) yra lyg europinės civilizacijos paliesto ar didmiesčio chaose paskandinto individo privilegija. Alės Rūtos žmogus dar neprarado tos bibliškai-archajinės ir kartu didingai-monumentalios idėjos: sveiko, savo buvimu pagrįsto gyvenimo sampratos; jam netenka ieškoti tos prasmės, nes tą prasmę jis turi savyje, apreiškia ją savo gyvenimo vyksmu; jis pilnas tos sampratos ir vietoje skepticizmo, lietimo esmės, jam teegzistuoja tik gyvenimo detalių svarba. Alės Rūtos žmogus neieško to, ko jis neprarado. Čia glūdi jos perteikta neabejotina gyvenimiškė ir literatūrinė tiesa.

Kalbant negatyviai, Alės Rūtos herojus galima suprasti, įvardinant tai, ko jie neturi. Jie neturi Kafkos, Dostojevskio, Malraux, Gide'o chaoso ir skepticizmo. Jie neturi Camus herojų savybių paklysti absurde. Puikiai sukomponavusi lietuvio dvasinės sveikatos išvestinę iš vidurramžinio miškų periodo į modernųjų partizaninių kovų periodą miškuose, Alė Rūta sukūrė jungtinį to ilgo periodo lietuvį, ne literatūrinį tipą, bet etninį, kuriam būdinga sava, nekintanti, jau aukščiau mūsų mėginta apibrėžti pasaulėjautą. Tai, virš visų buities detalių, kurių gausiai prisunkti jos romanai, sudaro jos esmę, jos jėgą, o jeigu išreikšti hiperboliškai— ir jos instinktyviai apreikštą genialumą.

Žemaitės, Bitės, Šatrijos Raganos kaimą Alė Rūta pakeičia, įnešusi visų savo šešių romanų erdvėn tą etninę gamtinio žmogaus prigimtį, nekintančią laiko tekmėje. Rašytoja instinktyviai prisotino tą prigimtimi savo personažus ir tik klausimas kyla, ar dabar istorija neužgesins to etninio tipo Lietuvoje, ar Alė Rūta liks tik to tipo metraštininkė, ar Alės Rūtos pranašiškas rūpestis:

Ar savo ilgesiu prikelsiu vėl tavę
ir pelenus įpūsiu — /ve širdy
Bet jau tu niekados,
kuo buvai, nebebūsi — — —
(Be tavęs, Nebebūsi)

pasiteisins? Jos romanų teigimai, demonstratyviai pratęsti per šimtmečius, neigia tą rūpestį. Atsakymą duos istorija.

Savo personažus dažniausia Alė Rūta stebi ilgame laiko tarpe, per visą jų gyvenimą (Trumpa diena, Motinos rankos, Priesaika). Ji nemėgsta epizodiškumo dėstant personažo gyvenimo bruožus. Ji vengia vaizdavimo teatrališkumo, novelišku siurprizų, staigmeniškumo, jos vaizdavime jaučiasi tam tikras pointilizmas, dedant tašką prie taško, nes kiekvienas neryškus taškas ilgainiui tampa varsos mase. Jos personažai visad nesudėtingi, jie konservatyvūs, jie paskendę buityje ir primityvus jų gyvenimo **credo** visad sutelpa jų per visus amžius nekintančios samanotos bakūžės amplitudėje.

Visų tautų rašytojai, liesdami artoją, valstietį, ištikimai liudija tą pat, ką liudija mūsų rašytoja. Net spekuliacinėje tarybinių lietuvių literatūroje, kuriai duokles krauna okupuotos Lietuvos rašytojai, tas pats J. Baltušis "Parduotųjų vasarų" revoliucininkus nedrįsta nuskriausti visišku konservatizmo apgrobimu.

Kaimo žmogus yra žemės vergo ir žemės adoratoriaus tipas. Nuo Ilijados iki "Priesaikos" vergiškumas savo žemei gimdo abstraktiškai-kilnų patriotizmą. Vagabundai kuria universalumą, artojai kuria patriotizmą...

Ištikimai reali savo pažiūroje į vaizduojamą aplinką, Alė Rūta nori būti matematiškai tiksli gyvenimo tiesos vaizduotoja. Pasiėmusi savo vaizdavimo būdui ištikimybę literatūrinio vaizdavimo realizmui, ji užtikrinta ir meninės tiesos perteikimu. Ji yra realistė, tačiau jos realizmas yra jai būdingas. Flauberto "Madame Bovary" vertėja atsilaikė didžiojo prancūzo gundymams. Ji nepersiėmė Flaubert'o nesuintresuotu, neutraliu realizmu. Alės Rūtos realizman nuolat įsisunkia natūralizmo ir humanistinių tendencijų šešėliai. Dažnai ji eina dviem briaunom: realizmo ir natūralizmo. "Trumpa diena", perdėm prisotinta folklorine medžiaga, ji stengėsi atiduoti duoklę artėjimui į natūralizmą. Gal būt, ji laikė tai artėjimu į meninę tiesą? Tačiau natūralizmas jai svetimas. Gyvenimo dokumentacija jai neimponuoja, kada ji gyvenimą atremia idėja. Ji nėra bešališka žmogaus stebėtoja, ji domisi juo, net myli jį. Jos realizmas yra apšvelnintas, humanistinis. Realizmas pagal formą, ne pagal dvasią. Jos vaizdavimo metodas labai primena italą G. Vergą, kuris jungdamas realizmą su natūralizmu, tarėsi labiausiai artėjąs į gyvenimo tiesą ir davė pradžią literatūrinei mokyklai "verismo" vardu. Alė Rūta visai arti savo šešiuose romanuose to verismo, greta gyvenimo "tikrovinio" vaizdavimo srovės. Su tuo metodu (verismo) ji išsilaikė savo šešiatomėje gamtos žmogaus (kaip individo) ir kaimo (kaip kolektyvo) epopėjoje.

Jos įdomius visiškojo realizmo atveju iššūkius mums teko pastebėti spaudoje ankščiau. Tai jos pačios kaipo autorės artėjimas į savo personažus. Kartu su romano skaitytoju, ji stebi personažą, ir tuo provokuoja skaitytoją būti greta jos romano scenoje. Pav. ta scena iš "Priesaikos":

"...Dobilis atsuko galvą į tą pusę, kur buvo įsmigusios didelės Gajutės akys. Ten Skindris prie žaidimo vedėsi Kvietę už rankos. **Gal pasivaikščioti, gal namo palydėti** (psl.. 66).

Pabrauktas sakinys juk nėra tik pavaizduoti Skindrio ar Kvietės veidų ar elgsenos neapsisprendimą. Čia autorė ima spėlioti, kaip ir skaitytojas, ir kaip herojus Dobilis, neaiškius Skindrio ir Kvietės tikslus. Mes visiškai nežinome, kieno mintį nusakė tas, mūsų pabrauktas sakinys. Ar tai nėra pačios autorės impulsyvus susidomėjimas pamatyta scena? Tačiau toks mažas ir nepastebimas neutraliojo realizmo išdavimas, toks dažnas ir pasalus jos visuose veikaluose, staiga

Pabaiga 16 psl.

Rašytoja Alė Rūta Arbienė savo šeimoje; toliau (iš kairės į dešinę) dukterys Rasa ir Violė, sūnus Arimantas ir vyras Edmundas.
Novelist Alė Rūta (Mrs. Arbas) among family.

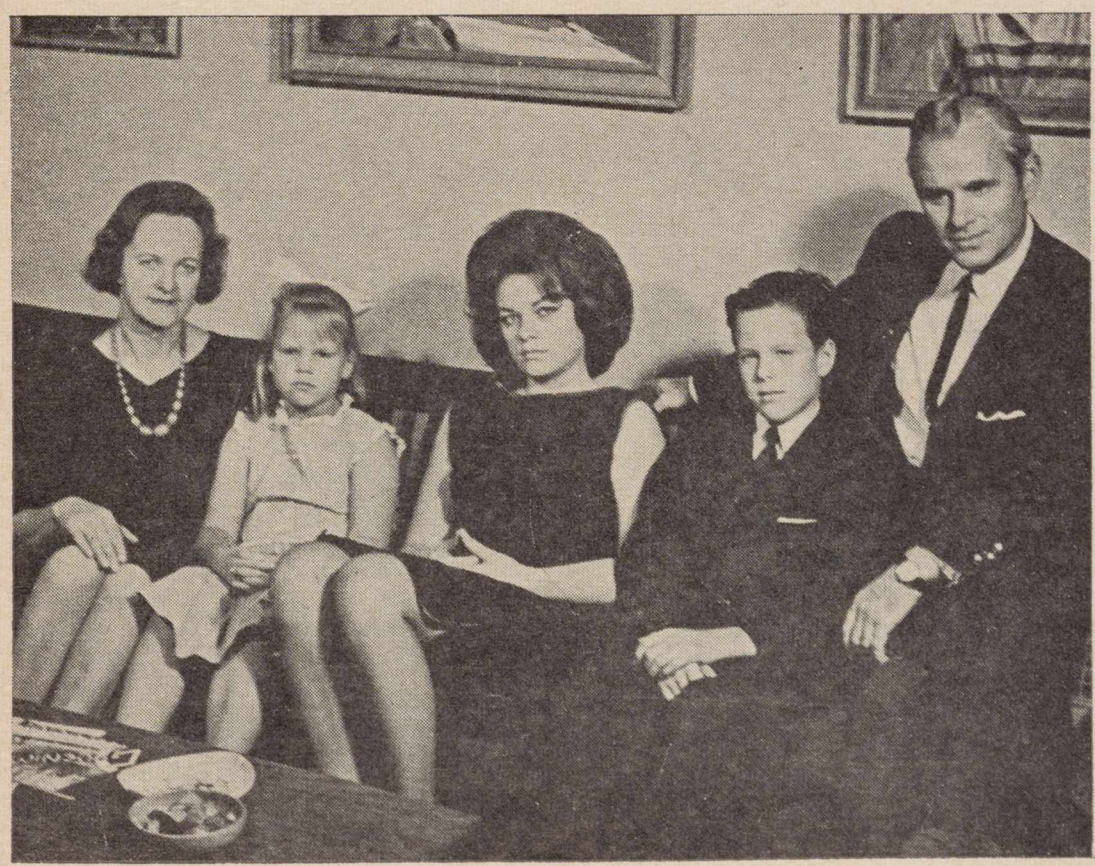

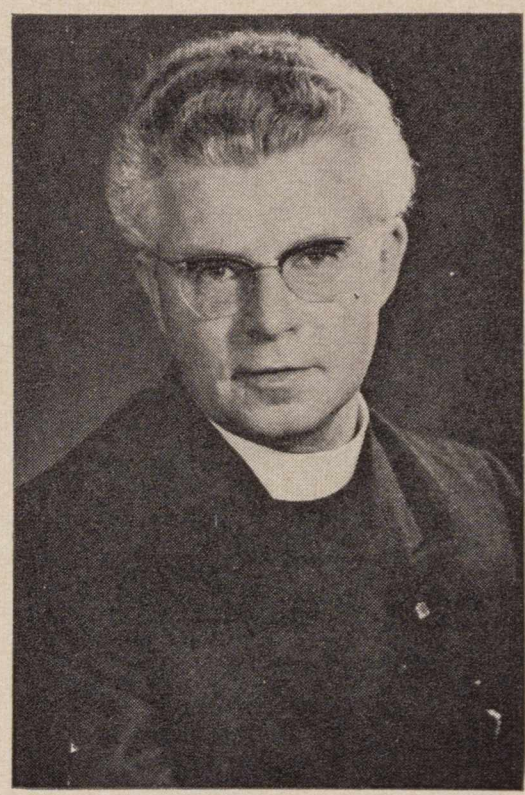

JAUTRIOS DAINOS KŪRĖJAS — KUN. PETRAS BUTKUS

Mums gal atrodo, kad su rašytine literatūra baigėsi mūsų liaudies kūryba. Tačiau "liaudies dainių" atsiranda ir pačiais paskutiniaisiais laikais. Nepriklausomybės kovų metais plačiai pagarsėjo salotietis Burkus, paleidęs pasaulin daugelį naujų prigijusių dainų (a la "Komūnai, komūnai, tau Dievas nepadės, nušovei berneli, kas mane bemylės), gi šio paskutiniojo karo metu nemažai į liaudį bus paleidęs dainų kunigas Petras Butkus, raseiniškis.

Gimęs 1914 sausio 9 Lekave, Nemakščių parapijoje, Raseinių ap., gimnaziją baigė Raseiniuose ir Kunigų seminariją Telšiuose. 1938 m. balandžio 16 d. Telšių katedroje vysk. J. Staugaitis įšventino į kunigus, taigi lygiai prieš 25 metus. Per tą laiką kun. P. Butkui teko eiti kapeliono pareigas Tauragės bei Telšių mokytojų seminarijose, Telšių amatų mokykloje. Karo metu pasitraukęs į Vokietiją, buvo Straubingeno, Tuebingeno ir Reutlingeno liet. kolonijų kapelionu, o Tuebingeno un-te studijavo filosofiją ir lituanistiką.

1949 kaip paprastas darbininkas emigravo į Australiją. Tačiau fabriko dūmuose ar cukrinių nendrių plotuose darbo sutarties vykdyti neteko — dar pereinamoj Bathursto stovykloj paskirtas tos ir Cowra stovyklų kapelionu. Vėliau pakviestas į Sydney lietuvių kapelionu, kur šias pareigas ir dabar eina.

Šalia pastoracinio darbo kun. P. Butkus aktyviai reiškiasi bendruomeninėje veikloje — buvo A. L. Krašto valdybos vicepirmininkas, 1951 įsteigė ir vadovauja fondui "Caritas", veikia ateitininkuose, yra Australijos L. Kunigų d-jos sekretorius, skautų ir kt. religinių skyrių spaudoje vedėjas, redagavęs Australijos liet. laikr. "Užuoveja".

Bet labiausiai jo talentas reiškiasi dainų kūrime. Jau Lietuvoje, o dar daugiau Vokietijoje daugeliui tos ar kitos kolonijos gyventojams jis buvo žinomas kaip jautrios dainos kūrėjas. Turėdamas ir muzikalinį talentą, Butkus savo sukurtom dainom prideda meliodiją ir taip paleidžia pasaulin, pasak Vaičaičio, pasižmonėti. Ir eina jos iš lūpų į lūpas, ne ypatinga forma papuoštos, bet ilgesiu ir lyriška nuotaika persunktos, pilnos tėvynės meilės romantikos. **m.s.**

(Keletą pavyzdžių spausdiname šio nr. 9 puslapyje. LD red.).

Lietuvos laisvinimo veiksnių pasitarimas 1963 m. balandžio 20 d. Chicagoje, ALT Biure. Sėdi iš kairės: Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirm. dr. A. Trimakas, Lietuvos Generalinis konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis, Amerikos Lietuvių Tarybos pirm. L. Šimutis, Lietuvos Laisvinimo Komiteto pirm. V. Sidzikauskas ir ALT I vicepirm. dr. P. Grigaitis. Stovi: T. Blinstrubas, dr. V. Šimaitis, L. Šmulkštys, inž. E. Bartkus, dr. K. Šidlauskas, M. Vaidyla, A. Rudis, J. Talalas ir dr. K. Drangelis.

Meeting to discuss Lithuanian liberation problems, April 20th, at the Lithuanian American Council headquarters in Chicago.

LIETUVOS LAISVINIMO VEIKSNIŲ PASITARIMAS

Balandžio 20 d. Chicagoje įvyko Amerikos Lietuvių Tarybos (ALT), Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (VLIK) ir Lietuvos Laisvės Komiteto (LKK) pasitarimas, kuriame dalyvavo ir Lietuvos Generalinis Konsulas Chicagoje dr. P. Daužvardis.

Altui atstovavo pirm. L. Šimutis ir valdybos nariai — E. Bartkus, T. Blinstrubas, dr. K. Drangelis, dr. P. Grigaitis, A. Rudis, dr. Vl. Šimaitis, J. Talalas ir M. Vaidyla.

Vlikui atstovavo pirm. dr. A. Trimakas iš New Yorko, dr. K. Šidlauskas ir L. Šmulkštys.

LKK atstovavo jo pirmininkas V. Sidzikauskas.

Buvo svarstyta klausimai, liečiantieji veiksnių tarpusavio santykius, tarptautinę padėtį ir artimiausius ateities uždavinius.

Pasitarime vieningai sutarta:

1. Glaudžiai bendradrbiauti, siekiant Lietuvos nepriklausomybės ir laisvės atstatymo pagreitinimo, derinti savo veiklą ir vieni kitus informuoti apie daromus bei planuojamus žygius.

2. Nedelsiant pradėti pasiruošimo darbus Pavergtųjų Tautų Savaitei tinkamai paminėti.

3. Intensyvinti akciją JAV Kongrese, Vyriausybėje ir Jungtinėse Tautose, remti pastangas sudaryti Atstovų Rūmų Užsienio Reikalų Komisijos Pakomisę Pavergtoms Tautoms.

4. Plėsti ir derinti laisvojo pasaulio informavimą apie Lietuvos bylą ir apie tikrą padėtį Sovietų Rusijos okupuotoje Lietuvoje ir savos visuomenės informavimą apie veiksnių veiklą.

5. Suintensyvinti pasiruošimą laisvųjų lietuvių politiniam ir kultūriniam pasireiškimui 1964-65 metų Pasaul. Parodoje New Yor-ke.

6. Smerkti kai kurių asmenų pasišovimą megzti santykius su Sovietų okupuota Lietuva. kurie vestų į santykiavimą su okupanto Lietuvai užkartu režimu, jo įstaigomis ir institucijomis ar su okupantui tarnaujančiais asmenimis, į dabartinio Lietuvos teisinio tarptautinio statuso pažeidimą ir į vieningo lietuvių tautos kovos prieš bolševikinį okupantą fronto lūžį.

7. Sveikina ir skatina Vliko pastangas surikiuoti visas teigiamas laisvųjų lietuvių jėgas Lietuvai laisvinti ir lietuvybei išeivijoje ir tremtyje išlaikyti.

8. Džiaugiasi laisvųjų lietuvių gyvu jautrumu Lietuvos reikalams, jų pareigingumu ir dosnumu, akivaizdžiai pasireiškusiais minint Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 45-tąją sukaktį.

— **Gražina Krivickienė** — Eltos atstovė prie Valstybės departamento. Padėjus pastangų, Valstybės departamentas priėmė Gražiną Krivickiene Eltos atstove ir ją kvies į visas spaudos konferencijas. Krivickienė jau aktyviai į šį darbą įsijungė ir gausiai aprūpinama informacine medžiaga.

Eltos informacijas Vlikas leidžia lietuvių, anglų, italų, ispanų, vokiečių kalbomis.

Itališkąją Eltos informaciją gerai redaguoja kun. V. Mincevičius, kartas nuo karto paįvairindamas leidinį lietuvių rašytojų kūrinių vertimais. Lietuviškąjį biuletenį, leidžiamą Vokietijoje įdomiai redaguoja V. Alseika. Ypač pagausėjusi okupuotos lietuvos gyvenimo informacija.

NAUJOS KNYGOS

Atsiųsta paminėti

Vacys Kavaliūnas, **Kalnų giesmė.** "Draugo" romano konkurse 1963 m. laimėjęs premiją romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. 1963. 201 psl. Kaina $2.50. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus.

Vytautas Volertas, **Upė teka vingiais.** Romanas. Išleido Lietuviškos Knygos Klubas. 1963. 332 psl. Kaina $3.50. Viršelio aplanką piešė P. Jurkus.

Kotryna Grigaitytė, **Rudens sapnai.** "Draugo" 1962 — Maironio metų — poezijos konkurse premijuotas rinkinys. 80 p. Išleido Liet. Knygos Klubas 1963. Viršelio aplankas V. Krištolaitytės. Kaina $2.

Adomas P. Jasas, **Būk palaimintas!.** Eilėraščiai. Išleido Chicagos Lietuvių Literatūros Draugija, 1963. 120 psl. $3.

Leonardas Dambriūnas, **Lietuvių kalbos sintaksė.** Pedagoginio Lituanistikos Instituto leidinys. III-ji papildyta laida. 104 psl. Kaina2.50 dol.

Maironis, **Jaunoji Lietuva.** Poema. Nidos Knygų Klubo leidinys, Nr. 43, 1963. 118 psl. Kaina 1 dol. nejrišta ir 1.50 įrišta.

Mykolas Vaitkus, **Baltijos gražuolė** (Liepoja). Atsiminimai. II tomas. Nidos Knygų Klubo leidinys, Nr. 42, 1963. 332 psl. Kaina: 1 dol. minkštais viršeliais, 1.50 dol. įrišta.

Giedokime. Įvairios bažnytinės giesmės. Bažnytinės vyriausybės leista. Immaculata Press, Putnam, Conn. 120 psl. Kaina $1. Nedidelio formato.

Dainuokime. Rankraščio teisėmis išleido 1961 m. Camp Immaculata, Putnam, Conn. 86 psl. Moksleiviams tinkamų populiarių dainų rinkinėlis. Kaina 50 c.

Kipras Bielinis, **Teroro ir vergijos imperija Sovietų Rusija.** Išleido L. Socialdemokratų S-gos Literatūros Fondas. 1963 310 p. Platina "Keleivis". Kaina $2.50.

Konkursas 1941-50 metų lietuvių tautos sukilimui ir partizanų kovoms pavaizduoti

LA Menininkų Klubas Čikagoje, susitaręs su Čiurlionio Galerijos direkcija, 1863 m. sukilimo sukakties šimtmečio proga skelbia 1941-1950 m. lietuvių tautos sukilimui ir partizanų kovoms pavaizduoti dailininkų darbų ta tema konkursą.

1. Konkurse gali dalyvauti visi laisvame pasaulyje gyveną dailininka — tapytojai, grafikai, skulptoriai, keramikai, dekoratoriai ir architektai.

2. Už geriausią meno kūrinį skiriama 1000 dol. premija; antroji premija 500 dol. ir trečioji — 250.

3. Premijuoti kūriniai palieka Čiurlionio Galerijos nuosavybė.

4. Čiurlionio Galerijos direkcija sudaro Jury Komisiją, į kurią įeis trys dailininkai ir du kviesti visuomenės atstovai.

5. Tapybos darbai neturi būti didesni kaip 72 coliai pločio, skulptūros ir kitų technikų — neaukštesni kaip 72 coliai. Sunkiai pergabenami darbai pristatomi pačių autorių priemonėmis. Nepremijuoti darbai bus grąžinti autoriams Čiurlionio Galerijos lėšomis.

6. Visi atsiųstieji darbai, vaizduoją 1941 m. sukilimą ir partizanų kovų epizodus, bus išstatyti tam tikslui organizuojamoje specialioje parodoje, kuri bus Jaunimo Centre — Čiurlionio Galerijos patalpose.

7. V si kūriniai turi būti pristatyti Čiurlionio Galerijai iki š. m. gruodžio 4 d. imtinai.

L. A. Menininkų Klubo Valdyba
Čiurlionio Galerijos Direkcija

CHICAGOS LIETUVIŲ OPEROS PASTATYMAI

1963 metų spektaklių proga

1957 metais jų pastatyta Verdi "Rigoletto", 1958 — Gounod "Faustas", 1959 — Bizet 'Carmen", 1960 — Verdi "Il Trovatore", 1962 — Verdi "Aida", o šiemet kovo 30-31 ir balandžio 7 — Mascagni "Cavaleria Rusticana" ir Leoncanvallo "I Pagliacci". Visi pastatymai į vienas kitą labai panašūs tuo, kad visomis jėgomis siekiama galimai aukštesnio meninio lygio. Galima įžiūrėti nuolatinio tobulėjimo. Pasiryžimo pių. Mūsų opera yra viena iš nedaugelio tokių, kurios veikia savo tautinės grupės kalba. Be to, mūsų Opera neprofesionalų tarpe aukšto meninio lygio. Mūsų Opera negiriama ir nepeikiama: mes ja didžiuojamės!

Jau minėjau, kad šiemet buvo pastatytos dvi operos, abi neilgos ir daug kur spektakliuose poruojamos: Mascagni "Cavaleria Rusticana" ir Leoncavallo "I Pagliaci".

Chicagos Operos mecenatė Marija Rudienė, Amerikos lietuvaitė, kuri tarė keletą žodžių operos šeimai jos surengtame pokylyje operai ir jos rėmėjams. Operos nariai spontaniškai sugiedojo "Ilgiausių metų" linkėjimus.

Patroness of the Chicago Lith. Opera, Mrs. Marija Rudis.

Vytautas Radžius, Chicagos Lietuvių Operos valdybos pirmininkas, taria padėkos žodį visiems prisidėjusiems prie Cavaleria Rusticana ir Pajacų operų pastatymo.

V. Radžius, chairman of the Chicago Lithuanian Opera.

Keturi solistai iš "Cavalerijos Rusticanos" operos, kuri buvo pastatyta Chicagos Lietuvių Operos kovo 30, 31 ir balandžio 7 dienomis Chicagoje. Iš eilės matyti Aldona Stempužienė, Danutė Stankaitytė, Stasys Baras ir Alvina Giedraitienė, dainavusi Mamos Liucijos partiją.

Four soloists of Cavaleria Rusticana by Mascagni.

ugnis — štai kas suka šios mašinos motorus jau per eilę metų.

Tiesa, jie dar nepastatė nei vienos lietuviškos operos. Nepastatė todėl, kad ligi šiol neįveikė kliūčių. Emigracijoje parašytos K. V. Banaičio "Jūratės" jie teturi tik klavyrą, o senesnių ir tarybinių operų partitūrų iš Lietuvos negauna, nes nelūžta ties kultūrinių ryšių pagunda.

Paprastai kiekvienas pastatymas kartojamas po tris kartus, kartais ir daugiau. Paprastai visi bilietai išparduodami. Nežiūrint to, bilietai neapmoka visų pastatymo išlaidų. Išsiverčiama rėmėjų globa ir aukomis, iš kurių nepamirština A. Rudžio šeima.

Operos spektakliai naudojasi solistais, choru, samdytu orkestru, dekoratoriais, akompaniatoriais, šokėjais ir t. t. Į veiklą įtraukiami spaudos darbininkai. Ir taip susidaro šimtai žmonių, kurių daugiau kaip pusmetis įtempto darbo pražysta operos spektakliais.

Nesunku suvokti, kad Čikagos Lietuvių Opera sunkiose emigracijos sąlygose kuria savotišką mūsų kultūrinio gyvenimo epochą.

Amerikoje priskaitoma daugiau kaip du šimtu operas statančių tru-

Mascagni operoje liūto dalis teko Stasiui Barui ir Danai Stankaitytei. Kiti dalyviai: Algirdas Brazis, Alvina Giedraitienė, Genovaitė Peškienė, Roma Mastienė ir viešnia iš Clevelando Aldona Stempužienė.

Leoncavallo operoje ypač ryškūs buvo Algirdas Brazis, Stasys Baras, Prudencija Bičkienė, Kristina Bartulienė — visi nuolat girdimi šiaip koncertuose. Opera augina ir naujų jėgų: Julius Savrimavičius, Leonas Sodeika, anksčiau negirdėtas, ir svečias Leonas Baltrus. Epizode girdėjome Bronių Maciukevičių ir Vytautą Radžių.

Abiejose operose reikšmingas choras, kaip ankstesniuose pastatymuose, taip ir šį kartą buvo trupės pasididžiavimas.

Pastatymo lygį galima apibūdinti trumpai: laikosi 1962 m. pastatytos "Aidos" aukštumoje. Pirmajame spektakly atrodė, kad būtų buvus pravartu dar bent kelios repeticijos. Tai buvo tiesa, nes toliau kiekvienas spektaklis vis žymiai gerėjo. Tai rodo, kad Opera aukštesnio lygio dar galėtų ir siekti ir pasiekti.

Šiemet Opera pirmąkart pasirodė išvietintos padėty. Mat, jai buvo atsakytos ligšiolinės Maria High School patalpos. Mūsų Opera ne savo noru išėjo į "plačius vandenis", į Čikagos didmiesčio studebaker salę. Studebaker yra nežymiai mažesnė už anksčiau turėtą salę. Scena joje daug mažesnė, o orkestre pvz. būgnininkas visą laiką turėjo stovėti susilenkęs ir saugotis nesubūgnyti galva į lubas.

Maria High School savininkėms seselėms kazimierietėms savo salėje Operą priglausti nebuvo lengva. Ligi šiol reikėjo laikyti, kad jos ne tiek nuomoja salę, kiek globoja Operą. Toliau Operą globoti jos atsisakė ir tai yra vienas iš labiausiai nemalonių įvykių Čikagos lietuvių gyvenime.

Studebaker salės nuoma nėra didelė. Visa bėda, kad ta salė priklauso prie tokių, kur iš Operos statytojų viena unija turėjo teisės reikalauti kontribucijos, dekoracijų tvarkymo pretekstu. Ir kai ne tik choras, bet ir solistai už daug šimtų darbo valandų negavo nieko, tai unijistai, kurių patarnavimo niekas nebuvo reikalingas, turėjo būti apmokėti po 11.80 dol. už valandą ir tomis valandomis priaugino daugiau kaip pustrečio tūkstančio dolerių. Ir taip atsitiko, kad šių metų spektakliai baigėsi su trim tūkstančiais nuostolio.

Rengėjai rankų nenuleido. Daug ko rengs tokio, kas duotų nors po kiek pelno. Ir po kurio laiko bus laimingi, išsimokėję skolas ir be nieko pradės operų statymą iš naujo.

Juozas Kreivėnas

Po didelio ir sunkaus darbo — Cavalerijos Rusticanos ir Pajacų operų pastatymo Chicagoje, Operos globėjai — Marija ir inž. Antanas Rudžiai visam operos personalui surengė šaunų pokylį bal. 7 d. Čia matome dalį svečių, tarp kurių prie pagrindinio stalo matyti generalinis konsulas dr. P. Daužvardis su ponia, Marija ir Antanas Rudžiai, Justinas Mackevičius su ponia, sol. A. Stempužienė, inž. J. Stankus ir kt.

Guests at a reception for opera members, given by the opera patrons Mr. and Mrs. A. Rudis.

"PAJACŲ" IR "CAVALERIA RUSTICANA" OPERŲ SOLISTAI
Atkelta iš 13 psl.

Žavingoji Nedda iš "Pajacų" operos, kurią dainavo Prudencija Bičkienė kovo 30 ir balandžio 7 dienomis Studebaker teatre Chicagoje. Tai buvo pirmas puikus solistės pasirodymas Chicagos Lietuvių Operoje.
Prudencija Bičkienė as Nedda in I Pagliacci.

Visos nuotraukos Vlado Juknevičiaus

"Ir mes esam žmonės" — taria Tonio Pajacų prologe. Tonio — Alg. Brazis.

Tonio in "I Pagliacci" — baritone Algirdas Brazis.

Didžioji scena iš Chicagoje statytos P. Mascagni "Cavalerija Rusticana" operos, kurios spektakliai buvo Studebaker teatre kovo 30, 31 ir balandžio 7 dienomis. Prisikėlimo himną Kūrėjui giedant priekyje matyti Danutė Stankaitytė — Santuzza ir Genovaitė Peškienė — Mama Liucija. Aplinkui — Chicagos Lietuvių Operos Choras — miestelio gyventojai. Dekoracijos — dail. V. O. Virkau. (Foto nutrauka Vlado Juknevičiaus, daryta generalinės repeticijos metu.).

The grand scene from Cavaleria Rusticana.

Solistė Kristina Bartulienė, debiutavusi Chicagos Lietuvių Operoje, atlikdamas Neddos partiją Pajacų operoje kovo 31 d. Jos debiutą kritika įvertino gerai.
K. Bartulienė, having made her debut as Nedda at the Chicago Lithuanian Opera.

Turiddu — Stasys Baras, kuris su dideliu įsijautimu atliko savo partiją "Cavaleria Rusticana" operoje Chicagoje.
Turiddu of Cavaleria Rusticana — tenor Stasys Baras.

"CAVALERIA RUSTICANA" Lietuvių Operos Chicagoje pastatymo solistės:
Three stars of Cavaleria Rusticana:

Santuzza — Danutė Stankaitytė, dainavusi visuose trijuose spektakliuose.
Santuzza — D. Stankaitytė.

Lola —Aldona Stempužienė, dainavusi balandžio 7 dienos spektaklyje.
Lola — — A. Stempužienė (performed on April 7).

Lola — Roma Mastienė, dainavusi kovo 30 d ir 31 d. spektakliuose.
Lola — R. Mastienė (March 30, 31).

KATAL. GYVENIMO ŽINYNAS

Atkelta iš 7 psl.

paukščiu vaizduojamas dievas Tonga (Manuk-manuk ar kitaip vadinamas). Kai kurie afrikiečiai tiki, kad žemesnieji dievai, kovodami tarp savęs ir su dievu-tėvu, sukūrę dangų, žemę ir visa, kas joje yra. Kiti visatos kilmę vaizduojasi kitaip, bet visi ją kildina iš dievų. Kultūroje pažengusios tautos (kiniečiai, japonai, babiloniečiai, egiptiečiai) tiki pasaulį išsivysčius iš chaoso dievų veikimu, o finikiečiai — savaime. Indai tiki, kad pasaulį sukūręs dievas Prajapatis ar Visvakarmas (Rigveda, 10,81 ir 121). Iraniečiai tiki, kad pasaulis yra dievų Arimano ir Ormazdos kūrinys. Graikai sutvėrimą skiria įvairiems dievams: Okeanui ir Tetidei (Iliada, 14,201), Dzeusui, Chronui, Chtonui. Germanai laikė dievus Odiną, Vilį ir Vę pasaulio kūrėjais. Baltų ir slavų mitologija negausi ir abejotinės vertės ir todėl nėra galima atsekti jų kosmogonijos.

Apie šventraščio kosmogoniją žr. Hegzaemeronas.

Hegzaemeronas (gr. šešiadienis) šventraščio aprašymas pasaulio sutvėrimo per šešias dienas (Pr. 1,1-2, 4). Pareiškęs neabejotiną dangaus ir žemės sutvėrimą /žr./, šv. Rašto autorius visą dėmesį nukreipia į žemę, kurios paruošimui ir papildymui gyvybėmis skiria šešias 24 valandų darbo dienas. Per pirmąsias tris dienas Dievas. 1. atskiria šviesą nuo tamsos, 2. dangaus skliautus (firmamentum) nuo žemės ir 3. vandenis (jūras) nuo sausumos (žemynų), o per sekančias tris dienas 1. dangaus skliautuose sukuria saulę, mėnulį ir žvaigždes, 2. orą pripildo paukščiais ir vandenis žuvimis, 3. o žemę ropliais, gyvuliais ir žmogumi.

Istorinė geologija (gr. mokslas apie žemės sudarymą, sudėtį, istoriją) nustatė kitokią žemės raidą. Jei šv. Raštas teigia, kad dabartinį pavidalą žemė gavo betarpiniu Dievo veikimu, tai istorinė geologija yra labiau linkusi pripažinti, kad ji tokia tapo savaimine evoliucija /žr./ per labai ilgus amžius, kuriuos čia žymime milijonais metų (dėl jų kiekio mokslininkai ginčijasi ir niekas nėra tikras): 1. Pirmykštis arba azoinis (gr. be gyvybės) amžius (3000-1500), kuriame susiformavo žemynai ir kalnai, neturi gyvybės liekanų; 2. senieji amžiai, apimą kambrio, siluro, devono, anglies ir permės formacijas, jau turi stuburinius gyvius (1500-550), viduramžiai, apimą triaso, jūros ir kreidos formacijas, turi žinduolius ir paukščius, nors ropliai vyrauja (550-55), ir 4. naujieji amžiai, terciaras ir kvaternaras (55 iki dabar) rodo palaipsniškai atsirandančius dabartinius augalus, gyvulius ir pagaliau (kvaternare) žmones.

Dėl nesiderinamumo su geologijos mokslu, racionalistai hegzaemeroną paskelbė mitu. Tokį aiškinimą Bažnyčia pasmerkė (D. 2122) kaip nesuprantantį šv. Rašto autoriaus užsimojimo populiariai pavaizduoti pasaulio raidą. Nepriimtinas yra ir griežtas žodinis aiškinimas, nes jis prieštrauja gamtos mokslų faktams. Aiškinantieji, kad hegzaemerono dienas reikia suprasti kaip ilgus laikotarpius (konkordistai ir periodistai), neatrodo esą teisingi, nes šv. Rašto autorių laiko, kuo jis nebuvo — mokančiu žmones gamtos mokslų, — be to, ir pasaulio raida, aprašyta šv. Rašte, yra skirtinga nuo paduotosios gamtos moksluose. šv. knygų istoriškumui nusikalsta tie, kurie hekzaemerono dienas nelaiko dienomis, bet arba pranašiškomis vizijomis arba liturginėmis giesmėmis. Tikrumoje gi tos knygos autorius užsimojo mokyti ne gamtos mokslų, bet religijos. Gamtos mokslo klausimus jis aiškina to meto žmonių sąvokomis ir žiniomis — taip, kaip visatą vaizdavosi to laiko žmonės, būtent: žemę plaukiančią ant vandenų, padengtą stulpais paremtu dangaus skliautu, gaunančią šviesą ne iš saulės, bet iš kitų, nežinomų versmių, o lietų iš dangaus skliautų užtvarų. Šešių dienų darbas yra tik Dievo pavyzdys ir pamokymas žmonėms, kad šešias dienas dirbtų, o septintą ilsėtųsi ir švęstų Dievo garbei.

Kunigų šeimininkė (pasenusiai — gaspadinė, iki 18 a. rikūnė), moteris atliekanti namų ruošą klebonijoje. Niekas neneigia paties reikalo kunigams turėti šeimininkę, kuri atliktų namų ruošos ir valgių paruošimo darbą kunigams, kad jie turėtų daugiau laiko savo pašaukimo darbui. Jas, atrodo, turėjo ir apaštalai (1 Kor. 9,5). Tik dėl žmonių įtarinėjimo ir galimų papiktinimų Bažnyčia įvedė griežtus potvarkius jų atžvilgiu (plg. 1 Tim. 5, 11-13). 324 Nikėjos susirinkimas (c. 3) patvarkė, kad šeimininke tegali būti kunigo motina, sesuo, teta ar kita moteris, dėl kurios gyvenimo klebonijoje negali būti jokio įtarimo. 397 trečias Kartaginos susirinkimas leido šeimininkės pareigas eiti taip pat dukterėčiai, marčiai, vergo žmonai ir savo prieš įšventinimą į kuninigus turėtai žmonai. Užbėgti už akių įtarinėjimų ir pasipiktinimų bangai, Bažnyčia nuo 6 a. pagriežtino įstatymus. Pop. Grigalius Didysis šeimininkę teleido turėti motiną, seserį ar buvusią žmoną, o kai kurie daliniai susirinkimai (pvz. Nantės 658 ir 895) uždraudė turėti šeimininke bet kokią moterį. 1123 pirmasis Laterano susirinkimas grąžino Nikėjos susirinkimo potvarkius, o pop. Inocentas III 1199 pareiškė, kad nėra papiktinimo turėti šeimininke betkokią giminaitę. Tridento susirinkimas uždraudė turėti šeimininke betkokią moterį, dėl kurios buvimo klebonijoje gali kilti įtarimų, bet vyskupų ir vienuolių kongregacija 1587 ir 1597 uždraudė klebonijoje laikyti net bet kurio kunigo motiną. Benediktas XIV 1742 grąžino Nikėjos susirinkimo tvarką ir pridėjo, kad negiminaitė šeimininkė turinti būti maždaug 40 m. amžiaus. Dabartiniai bžn. kanonai (c. 133, 2176-81, 2359) draudžia šeimininke turėti moterį, dėl kurios gali kilti įtarimų (apie tai paliekama spręsti vietos vyskupui). Neklausantiems gresia didelės bžn. bausmės. Tarp leidžiamų jie pamini motiną, seserį, tetą ir vyresnio amžiaus negiminaitę.

Maudyklė, maudymosi vieta. B. Ruselis (Le mariage et la morale, Paris 1930) be reikalo kaltina katalikų Bažnyčią priešinimusi kūno higienai ir panaikinimu pirčių viduramžiuose. Pats Jėzus naudojosi upės vandeniu (Mt. 3,16) ir peikė ne parisiejų dažnus kūno plovimus, bet jų apsileidimą apvalyti sielą (Mt. 15,2-9; plg. Jo. 13,5-11). Nei Bžn. Tėvai, nei susirinkimai niekad nepasmerkė maudyklių, priešingai, jie statė pritis prie bažnyčių (pvz. pop. Damazas, Hilarijus, Simakas, Euzebijus ir k.) liepė jomis naudotis. Šv. Melanijos gyvenimo aprašyme (530) skaitome: "Buvo krikščionių paprotys plautis šeštadieniais, pagerbiant sekmadienį, ir uasikeisti rūbus prieš einant į žemiškąją dangiškojo Karaliaus trobą, t. y. bažnyčią." Pop. šv. Grigalius rašo: "Jei kas nori maudytis dėl ištvirkavimo ir gašlumo, mes jam neleidžiame ne vieną dieną, bet jei jis tai daro dėlto, kad kūnas jaučia reikalą, mes to nedraudžiame ne sekmadienį" (Epist. Gregorii T., lib. 13, ep. 1) Bžn. Tėvai ir susirinkimai draudė krikščionims eiti tik į tas pagonių pirtis, kurios turėjo blogą garsą (Klemensas Aleks., Paed. 3,5), nes jose maudydavosi nuogi vyrai drauge su moterimis (šv. Kiprijonas, De hab. virg. 19; šv. Jeronimas, Adv. Jovin. 2,36). Panašių maudyklų (pirčių) buvo pastatyta ir viduramžiuose, ypač renesanso laikais. Bažnyčia, būdama padorumo gynėja, negalėjo nekovoti su jomis. Jei kai kurie asketai susilaikydavo nuo naudojimosi maudyklėmis apsimarinimo bei atgailos sumetimais, tai tas tik įrodo, kaip aukštai maudyklės tais laikais buvo vertinamos. Be abejo, kaip visados, ir tuomet pasitaikydavo išsišokančių ir perdedančių asmenų, bet jie nereiškė oficialaus Bažnyčios mokslo.

A. RŪTOS ROMANŲ PASAULY...

Atkelta iš 11 psl.

sustambėja, paskaičius dalį jos naujo premijuoto romano "Kelias į kairę" Mums atrodo, kad šiam naujam romanui paimtas tas mažyčio "Priesaikos" epizodo posūkis. Ar tuo ieškota naujos išraiškos dėstyme, skirtingos nuo šešiatomės epopėjos konservatyvaus monumentalumo, atiduodant pirmenybę impulsui, epizodų, išgyvenimų, staigmeniškų nuotaikų mozaikai ir rūpiam sakinio staccato? Ar tai neženklina naujo Alės Rūtos kūrybinio gyvenimo periodo? Naujo posūkio? Bet tai jau kitų pastabų tema.

Balandis, 1963

ALFRED'S JEWELRY

Savininkas Alfredas Manovas

Naujoje krautuvėje

rasite gerą pasirinkimą visų rūšių — rankinių, sieninių ir kt. — laikrodžių, žinomiausių firmų, kaip HAMILTON IR ZODIAK.

Importuoti deimantiniai žiedai ir įvairūs auksiniai bei sidabriniai dalykai, tinkami švenčių dovanoms.

Naujas adresas:

2713 W. Manchester Avenue
INGLEWOOD, Calif. PL 9-8037

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

4½% Mokame už investmentus čekiu kas 90 dienų

Indėliai apdrausti iki $10,000 per federalinės valdžios agentūra.

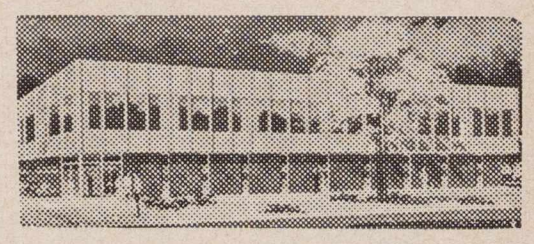

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court
Cicero 50, Illinois

JUOZAS F. GRIBAUSKAS
sekretorius
Tel. 656-6330

HELEN'S HOUSE OF BEAUTY

New Address:
HELEN MOCKUS
5265 Fountain Ave.
HOLLYWOOD California
New Telephone: NOrmandy 5-3351

CLEM'S MARKETS

● Puikios lenkiškos dešros, šviežiai namuos gamintos.

● Importuoti lenkiški kumpiai ir kitos iš Lenkijos prekės: alus, vynas, silkės, grybai, įv. sriubos.

● Įvairiausi mėsos ir maisto produktai.

Galima užsisakyti mažesniais arba didesniais kiekiais specialiai pagamintų lietuviškų dešrų piknikams, bankietams, vakarienėms.

Clem's Markets jau keletas metų patarnauja Los Angeles ir apylinkės lietuviams.

3002 W. Florence ● PL. 95058
7529 S. Normandie ● PL. 3-9676

Clem Taberski, savininkas

Televizijų ir radijo taisymas

Sąžiningai ir pigiai taisau

televizijas, radijus, Hi-Fi fonografus ir vokiškas radijo-fono kombinacijas.

PRANAS KERŠIS

Elektronikos specialistas.

Skambinti HO 9-8500.

5239 Hollywood Blvd. Los Angeles 27, California

Linkėjimai
Taupytojams ir Skolintojams

CRANE SAVINGS & LOAN ASS'N

B. R. PIETKIEWICH,
President

2555 W. 47 th St., Chicago 32, Ill.

Lituanistikos senienos

Lituanistikos senienų sąrašas spausdintas kai kuriuose 1962 m. LD numeriuose

Visas šias knygas savo sandėliuose turi E. J. Brill antikvarinis knygynas Olandijoje. Adresas: E. J. Brill — Publisher & Bookseller. Oude Rijn 33 a, Leiden, Holland.

Kurią knygą užsisakant, pirma parašyti laišką E. J. Brill knygynui; gavę žinią, kad jie knygą turi, čekį pasiųsite Barclays Bank, 120 Bdoadway, New York. (Kituose kraštuose kiti bankai). Knygų kainos skelbiamos guldenais: 1 guld. — 27 US centai.

(Tęsinys)

Katalogo Nr. 353

#493 LITHUANIAN MINISTRY for Foreign Affairs. The Question of Memel. Diplomatic and other documents from the Versailles Peace Conference till the reference of the question by the conference of ambassadors to the Council of the League of Nations, 1919-1923. including historical sketches of the Memel region and other introductory statements. 1924. 189 p., map.

#692 Remeika, J. Der Handel auf der Memel vom Anfang des 14. Jhrh. bis 1430. Kaunas 1927. 58 p. (T: Tauta ir Žodis. V.)

#867 **VILNIUS,** 1323—1923. Istorijos apžvalgą parašė K. Binkis ir P. Tarulis. Reprodukuota iš J. Bulhako ir S. Fleury fotografijų, senų litografijų ir smuglevičiaus piešinių. Kaunas-Vilnius 1923. 63 p., 100 pl., 2 maps. 4to. f75.—

#875 VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETAS, antrųjų penkerių veikimo metų (1927.II.16—1932.IX.1) itaapyskaita (Universitas Vitauti Magni nomine magni ducis Lituaniae ornata Caunae anno MCMXXII instituta). Kaunas 1932. 527 p., ill. f80.—

#1067 DONELAITIS, Kr. Metai. Spaudai paruošė J. Ambrazevičius. Iliustravo medžio raižiniais V. K. Jonynas. 1948. 194 p. 4to. Photomechanic reprint of the 1940 Kaunas-edition. f35.—

#1068 DONELAITIS, Kr. — DONALITIUS, Chr. Littauische Dichtungen. Uebersetzt und erlautert von L. Passarge. 1894. 372 p. f 35.—

Contains: Sechs Fabeln. — Fritzens Erzaehlung von einer littauischen Hochzeit. — Die Jahreszeiten.

 # 1069 DONELAITIS, Kr. Donalitius, Ch. R o k. Obrazy y życia chlopow XVIII-go wieku. Z 5-go wyd. lit. — Szlapelisa — przeložyl K. P(ietkiewich). 1933. 112 psl. pap. f22.50

LIETUVIŲ FONDAS
LITHUANIAN FOUNDATION
7243 South Albany Ave., Chicago 29, Ill.
Tel. HE 4-4076

Lietuvių Fondo metinis susirinkimas

Pirmosios Lietuvių Fondo Tarybos veiklos metai baigiasi. Per tą laikotarpį sutvarkyta teisinė LF padėtis: jis inkorporuotas Illinois valstybėje kaip nepelno organizacija, įsteigta lietuvių švietimui, mokslui, kultūrai remti, skatinti bei ugdyti. Jam skirtos aukos visose JAV-bėse yra atleidžiamos nuo pajamų mokesčio, ir tai paskatina tautiečius remti Lietuvių Fondą.

Per metus LFondo kapitalas jau pasiekė daugiau kaip 60.000 dolerių. Ne kiekvienas pajėgia iš karto įmokėti pažadėtąją sumą, tad vėliau susidarys dar keliasdešimt tūkstančių iš pasižadėjimų, kurie paties aukotojo nusistatytais laikotarpiais išmokami LFondui.

Kiekvienas asmuo ar organizacija, įnešę $100, tampa LFondo nariu. Metiniame LFondo susirinkime kiekvienas šimtas dolerių duoda 1 balsą, $200 — 2 balsu, $500 — 5 balsus, $1000 — 10 balsų ir tt. Jei gu pats narys negali dalyvauti metiniame susirinkime, kuris yra vyriausias LF organas, jis įgalioja bet kurį kitą asmenį jam atstovauti. Nariai savo siūlymus ar sumanymus gali raštu pasiųsti LF Caldybai.

Jau daug apylinkių yra aktyviai atsiliepę į LFondo aasišaukimus. Net senieji lietuviai pensininkai yra parodę gražių pavyzdžių, atsiųsdami LFondui savo mėnesinę pensiją. Tačiau yra eilė turtingesnių ir gausesnių apylinkių, kur LFondo balsas dar neišgirstas. Bet kuri organizacija ar asmuo, suprantąs LFondo reikšmę, turėtų tokiose aplinkybėse nedelsiant sudaryti LFondo vajaus komitetą, kuris betarpiškai kreiptųsi į kiekvieną lietuvį, kviesdamas pagal išgales paremti LFondą. Jeigu aukoja net pensininkai, tai dirbančiam nė vienam neturėtų būti sunku paskirti šimtinę, o turtingesnis neturėtų pagailėti tūkstantinės. Net pačioje Chicagoje yra apylinkių, kur LFondo entuziastams yra progos pasidarbuoti. Ligi gegužės 18 d. gauti įnašai suteiks teisę dalyvauti sprendžiamu balsu dar šių metų LF susirinkime. Visi pasistenkime ligi to laiko įspūdingai padidinti LFondo kapitalą.

Šiemetinis LFondo metinis susirinkimas įvyksta šeštadienį, gegužės 18 d., 2 val. p.p. Chicagoje, Jaunimo centre, 5620 So. Claremont Ave.

Susirinkimo darbotvarkėje: 1. Prezidiumo ir komisijų sudarymas, 2. Tarybos pranešimas, 3. Valdybos pranešimas, 4. Kontrolės Komisijos pranešimas, 5. Pranešimų tvirtinimas, 6. Tarybos rinkimas, 7. Kontrolės Komisijos rinkimas, 8. Klausimai ir sumanymai.

8 val. vakaro ten pat rengiama LF narių, jų šeimų ir pažįstamų vakarienė, kuriai vadovaus dr. F. Kaunas, solo padainuos Janina Šalnienė, palydima Alvydo Vasaičio, ir deklamuos Virginija Bobinaitė.

Lietuvių Fondo Taryba

COSMOS PARCELS EXPRESS CORPORATION

Paskubina jūsų siuntinį jūsų draugams ir giminėms į bet kurią SSSR dalį.
Licensed by Vneshposiltorg
— SIUNTINIAI APDRAUSTI — PRISTATYMAS GARANTUOTAS —
— GAVĖJAS NIEKO NEMOKA —
Visuose mūsų skyriuose jūs rasite didelį pasirinkimą medžiagų moteriškiems ir vyriškiems drabužiams ir tuo sutaupysite nei perkant kitur. Jūs galite gauti ir kitokių reikmenų, tinkamų siuntiniams, pigiau nei bet kur kitur. Dėl papildomų informacijų ir nemokamų kainaraščių rašykite ar aplankykite jums artimiausią skyrių:

- ATHOL, Mass. — 61 Mt. Pleasant St. ..... CH 9-6245
- BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Ave. ..... LI 2-1767
- BUFALLO 6, N. Y. — 332 Fillmore Ave. ..... TL 6-2674
- BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Ave. ..... EV 4-4952
- BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Ave. ..... DI 5-8808
- CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Ave. ..... BR 8-6966
- CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street ..... WA 5-2737
- CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road ..... TO 1-1068
- DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Ave. ..... VI 1-5355
- GRAND RAPIDS, Mich. — 606 Bridge St., N. W. .. GL 8-2256
- HAMTRANCK, Mich. — 11333 Jos Campau ..... TO 7-1575
- HARTFORD, Conn. — 132 Franklin Ave. ..... CH 6-4724
- IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave. .... ES 2-4685
- YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Ave. ..... RI 3-0440
- LOS ANGELES 22, Calif. 960 So. Atlantic Blvd. .. AN 1-2994
- LAKEWOOD, N. J. — 126 — 4th Street ..... FO 3-8569
- NEW YORK 3, N. Y. — 39 — 2nd Ave. ..... AL 4-5456
- NEW YORK 11, N. Y. — 135 W. 14th Street .... CH 3-2583
- NEWARK 3, N. J. — 428 Springfield Ave. ..... BI 3-1797
- NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Ave. ..... LO 2-1446
- PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street ..... MU 4-4619
- PASSAIC, N. J. — 176 Market Street ..... GR 2-6387
- PHILADELPHIA 23, Pa. — 525 W. Girard Ave. .. PO 5-5892
- PITTSBURGH 3, Pa. — 1015 E. Carson St. ..... HU 1-2750
- SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter St. ..... FI 6-1571
- W. HARTFORD, Conn. — 62 Whiting Lane 233-8030
- WATERBURY, Conn. — 6 John Street ..... PL 6-6766
- WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street .... SW 8-2868
- VINELAND, N. J. — W. Landis Ave., Greek Othodox Club Bldg. Skyrius atidarytas penktadieniais, šeštadieniais ir sekmadieniais.
- YONKERS, N. Y. — 235 Nepperhan Ave. ..... GR 6-2681 atidaryta treč.-penkt. 5 - 9 v. v.; šešt. 10-9 val.; sekm. 1 - 9 v. pp.

DABAR JŪS GALITE APLANKYTI SAVO ARTIMUOSIUS LIETUVOJE
Mūsų įstaiga taip pat sutvarko pramogines ir biznio keliones į visus Sovietų Sąjungos valdomus kraštus. Mes parūpiname vizas, sutvarkome rezervacijas ir kit. Smulkesnėms informacijoms rašykite / skambinkite daugiausia patyrusiam **kelionių biurui į R. Europą**

COSMOS TRAVEL BUREAU, Inc.
45 W. 45 Street, New York 36, N. Y. ● CIrcle 5-7711

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI
didelio formato ir apimties savaitraštis, leidžiamas Kanadoj.

- Atvirai nagrinėja aktualiąsias problemas.
- Duoda plačias lietuvių visuomeninio, kultūros, politinio gyvenimo apžvalgas bei kronikas.
- Savaitraštis siunčiamas nemokamai vienam mėnesiui susipažinti.
- Kaina — $5 metams; 3.00 pusei metų.
- Redaguoja: **kun. dr. Pr. Gaidamavičius ir pedagogas A. Rinkūnas.**
- Adresas: 941 Dundas St. W, Toronto 3, Ont. Canada.

Edward Bros. Colonial Mortuary
1000 Venice Blvd. ● RIchmond 9-8281

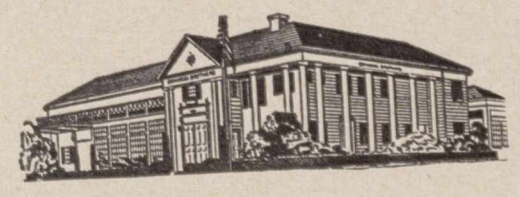

Lietuvis Laidotuvių Patarėjas
ADOLPH CASPER
Namų Telefonas
EDgewood 1-1917

Pavergtų Europos Tautų (ACEN) Generalinio Komiteto pirmininkas dr. G. Dimitrov įteikia Garbės Ženklą su pavergtųjų tautų vėliavomis G. Meany, AFL-CIO pirmininkui. Nuotraukoje iš dešinės: Lietuvos Atstovas J. Kajeckas, Meany, dr. G. Dimitrov, lenkų komiteto pirm. S. Korbonski, dr. J. Lettrich, čekoslovakų kom. atst. ir Rumunijos kom. pirm. C. Visoianu.

Chairman of the Captive Nations' Cmmittee, presenting an honorary enmblem to G. Meany, president of AFL-CIO.

Šveikauskų šeima savo name West Roxbury, Bostono priemiestyje.

Iš kairės: sūnus Leopoldas-Arvydas, gavęs B. A. Harvardo un-te ir M. A. Yale un-te, dabar dėsto ekonomiją Yale un-te ir rengia doktoratą; sūnus Gediminas-Eugenijus, gavęs Harvardo B. A. ir Columbia M. A., ten pat rengia doktoratą, yra žinomas šachmatininkas; Pranas A. Šveikauskas ekonomijos mokslus baigęs Lietuvoje, kurį laiką gyveno Anglijoje, dabar prekybininko amatu verčiasi JAV-se; Marija Šveikauskienė, teisės mokslus baigusi Lietuvoje ir Amerikoje, dabar Vyr. teismo Bostone prisaikdinta advokate (Attorney at Law).

The Šveikauskas family at home in West Roxbury, a suburb of Boston

Lemonto Maironio Lit. mokyklos tautinių šokių grupė, atlikusi programą.

Lith. folk dance group of the Maironis Lithuanistic School, Lemont, Ill.

Lemont apyl. Liet. Bendr. valdybos ir Maironio Lit. Mokyklos suruošto Vasario 16 minėjimo garbės prezidiumas (iš kairės): dr. A. Razma, vadovavęs minėjimui, prof. V. Manelis, O. Abromaitienė, Maironio Lit. mokyklos vedėja, prof. G. Galva, pagr. kalbėtojas, rašyt. M. Katiliškis.

Honor guests during the Febr. 16th celebration at Lemont, Ill.

"Tėviškės" parapijos choras Chicagoje. Prieky sėdi choro steigėjas ir pirm., dirig. Martynas Lacytis, komp. prof. Vl. Jakubėnas ir dabart. choro dir. Jurgis Lampsatis..

Verbų sekmadienį "Tėviškės" choras Tėviškės ev.-lut. bažnyčioje atlikoV. Jakubėno pagal Vydūno žodžius choralinį motetą "O kad aš Jį regėčiau". Be to, programoje buvo V. Banaičio, R. Wagnerio ir k. kūrinių. Solo giedojo B. Variakojienė, L. Bildušienė, Br. Jančys, A. Buntinaitė, L. Gružas. (V. B.).

Parish choir of the Lith. Ev.-Lutheran church "Homeland".

IŠ METINIO LIETUVIŲ DIENŲ KONCERTO.

Dainų programą atlikę (iš kairės): **Justina Motiekaitienė, jai akomp. A. Motiekaitis, ir Antanas Pavasaris, jam akomp. R. Apeikytė.**

Abu daininkus publika sutiko šiltai.

Prie šių metų LD koncerto prisidėjo naujiena — **dailės paroda,** kurioje paveikslus išstatė J. Pautienius ir V. Petravičius iš Čikagos. Paroda užtruko savaitę; iš dailininkų buvo atvykęs tik J. Pautienius. Parodą aplankė keli šimtai žmonių, parduota visa eilė vieno ir kito dailininko darbų. Paveikslų įsigijo: B. Budriūnas, J. ir D. Mitkai, V. Mitkutė, Pr. ir Alg. Raulinaičių šeimos, A. ir D. Polikaičiai, Tamošaičiai, Kemekliai, Vidžiūnienė, Stasaitytė, E. Tumienė, A. Brazdžionienė ir kt.

Foto L. Kančauskas

Scenes from the annual "Lithuanian Days" concert on April 20.

Foto L. Kančauskas

Apačioje: grupė lankytojų dailės parodoje. Iš kairės: dr. J. Jurkūnas, B. Budriūnas, E. Dargytė, J. Tininis, dail. J. Pautienius, B. Raila, J. Švaistas, A. Gustaitis, Alė Rūta, dr. J. J. Bielskis, taręs parodos atidarymo žodį, J. Puikūnas. Foto L. Briedis

A group of visitors at the art exhibit of J. Pautienius and V. Petravičius, sponsored by "Lithuanian Days", Los Angeles, Calif.

VEIDAI IR VAIZDAI

Vyčių veikėjų grupė, dayvavusi N. Anglijos jaunųjų vyčių suvažiavime: Kun. A. Janiūnas, Lawrence, Mass., Ses. Angela, S.J.C. iš Bostono, Kun. J. C. Jutt, iš Atholo, Ses. Andrėja, S.J.C. iš Bostono, kun. Vcl. Martinkus, Providence, R. I., vietos vyčių dvasios vadas ir jaunuomenės veikėjas.

Members of the Lith. Knights during their New England Convention

Balfo direktorių suvažiavimo 1963 balandžio 20 d. New Yorke dalyviai (iš kairės): A. Trečiokas, V. Barčiauskas, J. Audėnas, Br. Spūdienė, prel. J. Končius, dr. E. Armanienė, St. Lušys, J. Gerdvilienė, E. Čekienė, kun. L. Jankus, J. Šlepetys, Pr. Vainauskas, V. Alksninis, dr. A. Škerys, A. Senikas, A. Andriulionis, V. Žukauskas, V. Abraitis, A. Bachas, C. Surdokas, V. Vaitiekūnas, P. Minkūnas, S. Dzikas.

Foto V. Maželis

Members of the BALF Directors' Convention in New York on April 20th.

ŽMONĖS, DIENOS IR DARBAI

LIEUVIŲ DIENOS
Baandis 1963

— **Dail. J. Pautienius,** po labai gerai pasisekusios savo ir V. Petravičiaus dailės darbų parodos, dar porą savaičių pasiliko Los Angeles ir nupiešė keletą vietos ir apylinkių peizažų bei portretų. Dailininkas buvo sustojęs pas A. ir B. Brazdžionius, po apylinkes pavežiojo ir šiaip daug padėjo J. Andrašiūnas, kuris reiškiasi kaip vietos dailininkas.

Gegužės 5 d. įvykusiame Dailiųjų Menų klubo susirinkime svečias dail. Pautienius turėjo žodį apie lietuvių dailę ir dailininkus prieš Nepriklausomybės atgavimą, Nepriklausomybės metais, pavergtoj Lietuvoje dabar ir laisvajame pasaulyje. Susirinkimas vyko pirm. D. Mitkienės ir J. Mitkaus naujoje rezidencijoje Šiaurės Hollywoode. Susirinkimas sudėjo auką, bent dalimi norėdami prisidėti prie Čiurlionio Galerijos paskelbto lietuvių sukilimams įamžinti dailės konkurso.

—**Jurgis Gliauda,** Los Angeles, Calif., "Dirvos" novelės konkurse laimėjo pirmąją premiją už novelę "Lošėjų ratelis". Jury komisiją sudarė Jurgis Jankus, Henrikas Nagys ir "Dirvos" red. atstovas A. Laikūnas.

Antras losangelietis iš eilės nuneša "Dirvos" konkursų premijas.

— **Jonas Totoraitis,** Kolumbijoje, Medelline, dirbęs kaip dantų technikas, kurio žmona dr. P. Leimonaitė-Totoraitienė ten tebegyvena ir dirba kaip dantų gydytoja, prieš kurį laiką persikėlęs į JAV-bes, atvyko į Los Angeles ir čia rengiasi įsikurti. Jų duktė kalbas studijuoja gyvendama pas lietuvaites seseles, Putnam, Conn., o sūnus baigia inžinieriaus mokslus Kolumbijoje. Netrukus ketina į Los Angeles persikelti visa Totoraičių šeima, jeigu tik čia pavyks gauti darbo savo specialybėje.

— Tik ką išleistame Kalifornijos Universiteto (UCLA), Los Angeles mieste, biuletenyje pranešama apie ten veikiantį kalbų mokslo institutą. Praeitų metų bėgyje ten studijuota 70 kalbų. Dabar, pagal kanclerio Dr. Franklin Murphy pranešimą, ten dar pridėta trys Rytų Europos kalbos: suomių, lietuvių ir vengrų.

To instituto vedėju yra estų kilmės Dr. Jaan Puhvel, 31 metų amžiaus mokslininkas.

Įdomu būtų patirti, kas bus lietuvių kalbos dėstytoju ir kiek atsiras studentų? Lietuviai studentai, tuo pasinaudos be abejonės!

— Bespausdinant šį LD numerį, mus pasiekė žinia, kad Bostone širdies smūgio ištiktas mirė **dr. Juozas Leimonas,** Nepriklausomoje Lietuvoje buvęs katal. jaunimo — pavasarininkų vadas, vienas žymiausių katalikiškojo veikimo šulų. Komunistų pirmos okupacijos metais laikytas kalėjime; tai ir palaužė jo sveikatą. Pasitraukęs į Vakarus ir atvykęs į JAV, dirbo fizinį darbą, keletą metų redagavo vyčių žurnalą "Vytį".

Velionis paliko nuliūdime žmoną Stasę ir du sūnus.

E. Andriuvienė

A. A. E. ANDRIUVIENĖ

1963 m. bal. 17 d. Los Angeles mieste, Kalifornijoj, ilgos ligos išvarginta, mirė Eleonora Rutenytė-Andriuvienė, LD administratoriaus J. Andriaus žmona. Buvo gimusi 1901 m. bal. 21 d. Šeiniūnų (iš kur kilęs rašyt. Ign. Jurkūnas-Šeinius) kaime, Gelvonų vls., Ukmergės ap.

1918 m. baigė šv. Kotrynos gimnaziją Petrapily. 1919 m. grįžusi Lietuvon tarnavo mašininke mūsų Kariuomenės Intendantūroje Kaune, vėliau Pašto Valdyboje ir Aukštuosiuose Technikos Kursuose. Porą metų lankė Aukšt. Kursų Medicinos skyrių. Buvo šaulė, birutietė, ateitininkė.

Palaidota Los Angeles Kalvarijos kapinėse, į kur velionę palydėjo gausus lietuvių būrys. Būdama malonaus būdo, a.a. Andriuvienė buvo artimųjų mylima ir turėjo bičiulių.

Savo administratorių liūdesio valandoje LD žurnalas ir leidykla nuoširdžiai užjaučia.

Brangiam kolegai L. K. Kūrėjui Savanoriui Pulkininkui J. Andriui, jo mylimai žmonai Eleonorai amžinai atsiskyrus, giliausią užuojautą reiškia

John ir Olga Milašis su šeima

Laiškas Redakcijai

Reikalingos korektūros

Praėjusiame LD nr., angliškame skyriuje išspausdinta "The Soviet Satelites" recenzija. Knygelė gera ir verta dėmesio, bet skyriuje apie Lietuvą prie iliustracijų reikalinga kaikurių patikslinimų. Pvz., vienoj iliustracijoj vaizduojamas ūkininko kiemas su darželiu ir jame stovinčiu kryžiumi. Rašoma, jog tai "near Klaipėda". Betgi klaipėdiškiai kryžių nestato! Iš tikrųjų šis vaizdas nuo Kėdainių. Kryžius ypatingas, — dirbtas garsiojo tų apylinkių meistro Svirskio, kurs mėgo šventuolėlius ištašyti iš to paties kryžiaus medžio.

Toliau parašyta: "Wooden figures are often protected in openwork boxes known as 'cages of the saints'". Jei Lietuvoj kas taip sakytų, labai visus papiktintų, nes stovylėlės stovi koplytėlėse, o ne kokiose ten 'dėžėse' ar 'narvuose".

Skyrelis apie Pabaltijo valstybes papuoštas Vyčiu, bet nepasakyta, jog tai Lietuvos valstybės ženklas. Šiaip knygelėje žinios apie Lietuvą paduotos retai pasitaikančiu kitų leidiniuose apie Lietuvą tikslumu.

D. Č.

KAS TIK TURI GERĄ SKONĮ,

VISKĄ PERKA PAS LIEPONĮ.

LIETUVIŲ PREKYBOS NAMAI

Furniture Center, Inc.

Vietinių ir importuotų baldų prekyba.

Baldai siunčiami į visą Ameriką ir už jos ribų.

MARQUETTE PARKE

6211-6219 So. Western Ave. PRospect 8-5875

CHICAGO, ILLINOIS

3207 So. Halsted St. VIctory 2-4226

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖS CENTRAS

4415 Santa Monica Boulevard,
Los Angeles 29, California

Namuose yra: salė susirinkimams, minėjimams, mažesniems parengimams; svetainė (su virtuve) posėdžiams ir mažesniems susirinkimams; 4 butai (visi išnuomoti); skautų buklas ir kt.

Kreiptis: reik. ved. J. Andrius, NO 4-2910 dieną ir NO 2-1728 vak. Svetainės telefonas: 665-9110.

Namų svetainė atdara savaitgaliais: šeštadieniais — 5 val. p.p— 12 val. vak. ir sekmadieniais — 12 val. dienos — 12 val. vak.

Nauja direktorių taryba:

— Š. m. kovo 31 d. metiniame akcininkų susirinkime išrinkta direktorių taryba pasisiskirstė pareigomis šiaip: A. Dabšys, pirm., A. Skirius, vicepirm., E. Stirbienė, vicep., J. Andrius, sekretorius, T. Grikinas, ižd., A. Markevičius, dir. parengimų reikalams, Č. Norkus, dir. ūkio reikalams.

Kontrolės komisija:

Pirm. I. Medziukas, nariai — K. Prišmantas ir D. Vailokaitis.

ANTANAS F. SKIRIUS

REAL ESTATE — TAX SERVICE

INSURANCE

Kreipkitės telefonu NO 4-2919

arba įstaigoje

4366 Sunset Blvd., Hollywood 29. Calif.

P. V. RAULINAITIS

Real Estate-Insurance-Tax Returns

Notaro darbai; namų ir automobilių apdraudos; mokesčių apskaičiavimas; tarpininkavimas namus perkant ir parduodant; dokumentų vertimas.

NO 2-5433, Los Angeles 27, Calif.

Res.: 1972 N. Commonwealth Ave.

Chris T. Tasulis Jr., O. D.

Adult and Child Eye Care

General Orthoptics
Contact Lenses
8414 Eight Avenue
Corner of 84th & Crenshaw
INGLEWOOD 4, CALIF.

PLeasant 3-2533

— K. ir O. Karpiai, siųsdami LD redakcijai Velykų sveikinimus, pridėjo pustuzinį margučių, kuriuos puikiai vašku ir dažais margina p. O. Karpienė.

Iškirpti

ŠILUVOS ŠV. MARIJOS GARBEI LIETUVIŲ PAMINKLINEI KOPLYCIAI

Washington, D. C.

Pritardamas pasiryžimui įamžinti šv. Marijos apsireiškimo Šiluvoje atminimą ir Lietuvos vardą Nekaltai Pradėtos šv. Marijos Šventovėje Washington, siunčiu savo auką $....., kaip Lietuvių pagarbos šv. Marijai ir vieningumo ženklą.

Rašyti: COMMITTEE FOR THE CHAPEL OF
OUR LADY OF ŠILUVA
6727 S. California Avenue, Chicago 29, Illinois

Aukotojo vardas ir pavardė .....

Adresas: Nr. ir gatvė .....

Miestas ..... Zona ..... Valst. ....

At the reception, given by Lithuanian Consul General of Canada on February 16th at the Royal York Hotel in Toronto.

From left: Consul Gen., Dr. J. Žmuidzinas, Mrs. H. Žmuidzinas, Mayor of Toronto, D. D. Summerville, Mrs. E. Juškevičienė, chairman of the Baltic Women's Asso. of Toronto and U. S. Consul Gen. W. P. Armstrong.

Lietuvos Generalinio Konsulo Kanadoje Vasario 16 proga suruoštame priėmime Royal York viešbutyje Toronte.

Barbaric Acts of Communists

Lithuanians Appeal to Pope John XXIII on Religious Persecution

While Adzubey was dropping smiles around St. Peter's, destruction of religious monuments in Lithuania was continued upon orders from his father-in-law, N. S. Khrushchev. At the end of February, as revealed in letters from Lithuania, the popular stations of the Cross situated several miles north of Vilnius, were demolished.

The anxiety of Lithuanians abroad about these new acts of anti-religious vandalism in their homeland, was expressed in a letter to Pope John XXIII, sent by Lithuanians residing in Germany, at the beginning of March.

The text of the letter follows:

"According to news that reached us at the beginning of this year, Communist atheists have begun to use new means of persecution against the Catholic Church and faith in Lithuania. This time the apostles and agents of atheism have set out to destroy the cult of St. Casimir, whom Pope Urban VIII had proclaimed Lithuania's Protector, and the predecessor of Your Holiness, Pope Pius XII, a Special Protector of Lithuanian youth. Therefore, St. Casimir has become for the Lithuanian nation a symbol of religious life, inspiring the spiritual forces of the population in the struggle for God's rights and His Church. ThisLithuanian faithfulness could not have pleased the agents of atheistic communism in Lithuania. Still in 1953, according to the order of Soviet Communists, the casket of St. Casimir was removed from the altar of the Cathedral of Vilnius, dedicated to the glory of the Saint, while the cathedral itself has been turned into a picture gallery. Now Khrushchev has returned to radical methods of persecution. Following orders from Moscow, Soviet officials are now forcibly tearing out the pictures of St. Casimir from the altars of the other churches in Lithuania. According to information received here, this was done in the churches of Kamajai and Vėžaičiai. In removing the picture of St. Casimir from the main altar of the Church of Vėžaičiai, Soviet policemen slashed and tore it to pieces.

We, Lithuanian Catholics of Munich, having gathered to celebrate the annual festival of St. Casimir and in informing Your Holiness about the barbaric acts of Moscow Communists against the cult of St. Casimir, Protector of Lithuania, humbly ask Your Holiness to make public to the world the protest of our bleeding hearts so that no credence is paid to the honeyed words of Nikita Khrushchev about peaceful coexistence which conceals deceptive aim of destruction, as attested by many Communist deeds in our unhappy enslaved fatherland, Lithuania.

Munich, March 4, 1963.

ALEKSIUKAS' MOTHER

By J. TUMAS-VAIŽGANTAS

Aleksiukas' mother Taučvienė was quite different from his father Taučius. It seemed as if fate, by bringing these two together, had intended that each should supplement the other.

Taučius was a man of few words; Taučvienė spoke enough for them both. She was silent only when she slept. But even in her sleep she was restless and coughed nearly all the time. As long as she was on her feet, she was the life and soul of her household. The minute she wakened, she would hurry to get everyone else up and tell them what to do, although the work had already been decided upon and shared out by her husband the previous night. She was always consumed with anxiety lest any time should be wasted, and in her zeal she would scold everyone saying that they did not pay her the slightest heed; or she would complain at great length how difficult it was to live with such a slow — going husband, or again she would recount aloud the tasks which awaited her now and later in the day. As long as anyone remained in the room, she would talk about the past and when she was left by herself, she would sing hymns. And so it went on all day long. Even when Taučvienė was ill — she did not cease talking, but was ever sending the family about their work or other of the women.

Although Taučvienė never put own work aside for a second, it did not impede her talking. On the contrary, the harder she worked, the more and the louder she talked; when her hands were busy, words seemed to flow from her like humming from a spinning wheel.

She would talk as she ran out of the room; she would talk as she made the swill for the pigs; she would talk as she fed the calves, churned the butter, saw to the milk, the meat and the sausages. For the most part Taučvienė's abundant flow of words was directed to her son Aleksiukas; when the grown-ups had gone, there was no one else to talk to. And as soon as Aleksiukas was old enough to remember what she said, he learned from her by heart the full history of his father's and her own kinsfolk: their sufferings, misfortunes and joys,— to say nothing of his moter's past sorrows, present anxieties, heartbreaks, expectations and forebodings.

Accordingly, from the very first Aleksiukas firmly believed that his mother alone by talking preserved the order in their household. It seemed to him that if his mother should ever stop talking, urging them on or ordering them about, everything would fall to pieces and collapse and Heaven alone could tell what would become of them. So in his prayers he used to beg God earnestly, for the sake of their survival, to protect his mother, who was so dilligent and conscientious, from all the evils that might befall her.

Taučvienė's devotion to her family and her never ending anxiety for their well-being were really boundless. Aleksiukas, the youngest, was a veritable martyr to her love. He was her last-born, her tenth child in number, a late and somewhat unexpected arrival, born when she was no less than 45 years old and thus he had always seemed to her more of a toy bestowed on her old age than an ordinary baby. She kissed and fondled him almost continually. The small victim of her love had to attend to endless litanies of endearments in the course of the day. Surely there could not have been a better or more loving mother in the whole world.

Taučvienė prayed just as fervently as she practiced her housekeeping — or ruled her house. She said her prayers often, sometime aloud and even in tears, subjecting herself utterly to the Will of the Lord. At night, when she gave thanks for the blessings of the day, she would fall prostrate upon the ground, embracing it and kissing it devoutly, and address herself to the earth:

"Black Earth, Holy Earth I humbly kiss thre, I thank thee for bearing me, sustaining me and for giving me joy..."

Such was the never varying incantation with which she began her evening prayers.

Everywhere Taučvienė recognized a special dispensation of Providence, the very Hand of God. For her nature was full of the Almighty Will. She would not suffer anyone to speak ill of the good earth; she would use only the purest water, drawn straigth from the well, to put the fire out. She was deeply, even fanatically devout.

Since Taučvienė was quite incapable of moderation in her work, her devotions. her gait or her talk, but was always in a hurry, always anxious and flustered she gave the impression of being nothing but a bundle of nerves. Her low stature increased her agility; her dark complexion and even darker hair suited her temperament.

Was she beautiful? Hardly. At fifty her face was prematurely lined; her eyes had a faded look: she was thin and flat breasted. It was the effect not so much of old age, as of ill-health and exhaustion She had admittedly married into a family which did not work for the squire but paid rent in money instead; besides, her husband's brother was one of the bailiffs. Nevertheles, Taučvienė had a clear recollection of corporal punishment and of famine; she had given birth to ten children and burried five of them. The sorrows had been almost unbearable for a woman of her innate sensitivity; they broke her health and left their mark in her face and form. Not that it was of the least consequence to her family.

On weekdays, Aleksiukas' mother used to wear a short, home-spun skirt and a jacket of the same material; she also wore a white linen blouse, cut like a man's shirt, and a white linen apron. Usually she went about barefoot, for she said it was cumbersome to work or to spin with shoes on. Around her neck there hung many scapulars, a large medallion of St. Dominic and an equally large brass cross, which contained relics of the holy martyrs.

Taučvienė also had a "Sunday" skirt; it was pleated and cut in a hussar style and it meant as much to her as the memory of her girlhood.

— — — — — — —

It was Sunday. The sun had climbed a good distance in the sky, but the household was still asleep. Only the herdsman had driven the cattle to pasture, and one of the women stood at the kitchen-range, preparing breakfast.

Soon it was time for breakfast. It was bright and cheerful in the room. One by one the family appeared spruce in their clean linen; they had washed their ears and necks (because it was Sunday) — not only the tips of their noses. Hungrily they snifed at the appetizing smells. The girls had not put their hair up yet, and came to table with it down on their shoulders.

"Time for breakfast, children. Heaven help us! Before we know where we are, our neighbours will be starting off for church."

Taučvienė was full of impatience and haste. She hurried them along as she bustled past with a dish of warm, soft pancakes in one hand, and a bowl of dripping in the other.

Taučius, the father, seated himself in the place of honour on the bench underneath the window, leaving an empty space for Taučvienė, although she never sat still for two minutes together. On his left sat his eldest son and the hired men. His daughters seated themselves on the movable bench, at the other side of the table with the maids, and if it happened that a hungry passer-by was invited out of charity to a meal, he would be asked to sit down with the women.

Then each crossed himself in his own way, some slowly and devoutly and others without decorum, according to the degree of their hunger or pity. They all reached with their fingers into the dish and soon a loud smacking of lips filled the room. The pancakes were followed by a dish of meat and oatmeal soup, which they drank instead of tea, while their wooden spoons clattered with still more noise.

It was Aleksiukas of course who presided at table. He sat between his parents and was fed with the choicest bits. Not that he felt in the least hungry, but all the same, he liked to sit at table with the others; he liked to watch them eating, to look at their faces, which grew red and perspired from the scalding broth and to gaze at the thin spirals of vapour rising from the dishes; he liked to smell the warm pancakes, but most of all, perhaps, he liked to listen to the

Danguolė Sadūnaitė-Sealey: SILENCE

The shadows crowd around. By the wayside
The silent moon extends a glistening veil.
The ancient apple tree, my father's pride,
Bending its head, begins the accustomed tole.

Will none approach to listen or lament?
The moon in silence shods its erring light.
Descending from the starry firmament,
Robed in her soft apparel, comes the Night.

She will approach and listen. Shall the story
Tell how a mother watched the declining sun,
Culled poppies, daisies, all the summer's glory,
And wove a garland after the day's work done?

Or shall the tale relate my brother's night,
Who reaped with measured stop the clover plain,
And sang his song in evenin's failing light,
And sauntered homeward late along the lane?

Shall it recall my sister's tender grace,
Whose heart was full of dreams and free of care?
Her plaited tresses framed her dainty face;
A coronet of rue bedecked her hair.

A shudder shakes the weeping apple tree.
A shadow screen the moolight from the plains.
Gone are the amber days of liberty.
My mother's hands are locked in foreign chains.

My brother's song is stilled. My sister's hair
Is shorn; beneath the sod her corpse lies cold.
All lonely hangs the melancholy air.
The tale of freedom past shall not be told.

The moon dispels the shadows from the lea.
In reverent attention Night must stand
And hear the message whispered from the tree:
"Freedom shall yet return and bless our land."

From the Lithuanian
translated by Ralph Sealey

LITHUANIAN TOWEL HOLDERS

(Rankšluostinės)

Towels are used to wipe one's hands and face. It is a narrow piece of cloth, about which there isn't much to tell.

But to the Lithuanian people a towel has its meaning. In Lithuania towels had three purposes: first, to wipe, second, to decorate a guest's room, and third, to be presented as a gift to a special person.

Each woman waeves her towels differently. Those for daily use are very simple, but those which are to be gifts or decoration are made in intricate, ornamental designs. And these designs differ in all parts of Lithuania, so that it is possible to judge their origin by looking at them. Besides design, the towels have color combinations and fringes or lace. That also is art.

It is an honor to receive a towel as a gift. Not everyone gets it. They are presented usually during wedding ceremonies. At that time the bride gives her towels to her parents-in-law and other relatives, the matchmaker and other special guests. In some parts of the country a casket is adorned with such a towel.

But at this time let us show how such a towel is kept in a guest's room. We have to remember that this particular towel is not used to wipe one's face. It is also not being hung on a nail or hook, but it is hung on a special towel holder. This towel holder is considered the prettiest piece of "furniture" in a farmer's home, since it is hand carved in various designs. It would not be possible to find two of them alike. Their designs come from old traditions, sometimes thousands of years old. Many people do not realize anymore what these towel holders meant to our forefathers hundreds of years ago.

Let us take the plant world. Even in our times who knows what miraculous force is hidden within a small seed of bud, which later becomes a flower or tree? Who can foresee the fragrances and colors of a blossom? We don't know, but the plant knows and arranges its own secrets. And what secret force in the plant acts as medication for humans! All this had a deep impression to our forefathers in Lithuania, and they created plant motives with wishes that beauty and happiness would grow and spread in ther home, together with wealth and a large family.

Birds are a part of the same nature. To the former generations it seemed that they are being cared for by the gods themselves. Their voices and songs soothed and delighted a man's heart, as if trying to tell something. It was believed that good fortune will come to the farmer who allows the swallows to build their nests under their roofs and the storks on top of their houses. The cuckoo and also magpies, crows, owls, and doves can

Continued next page

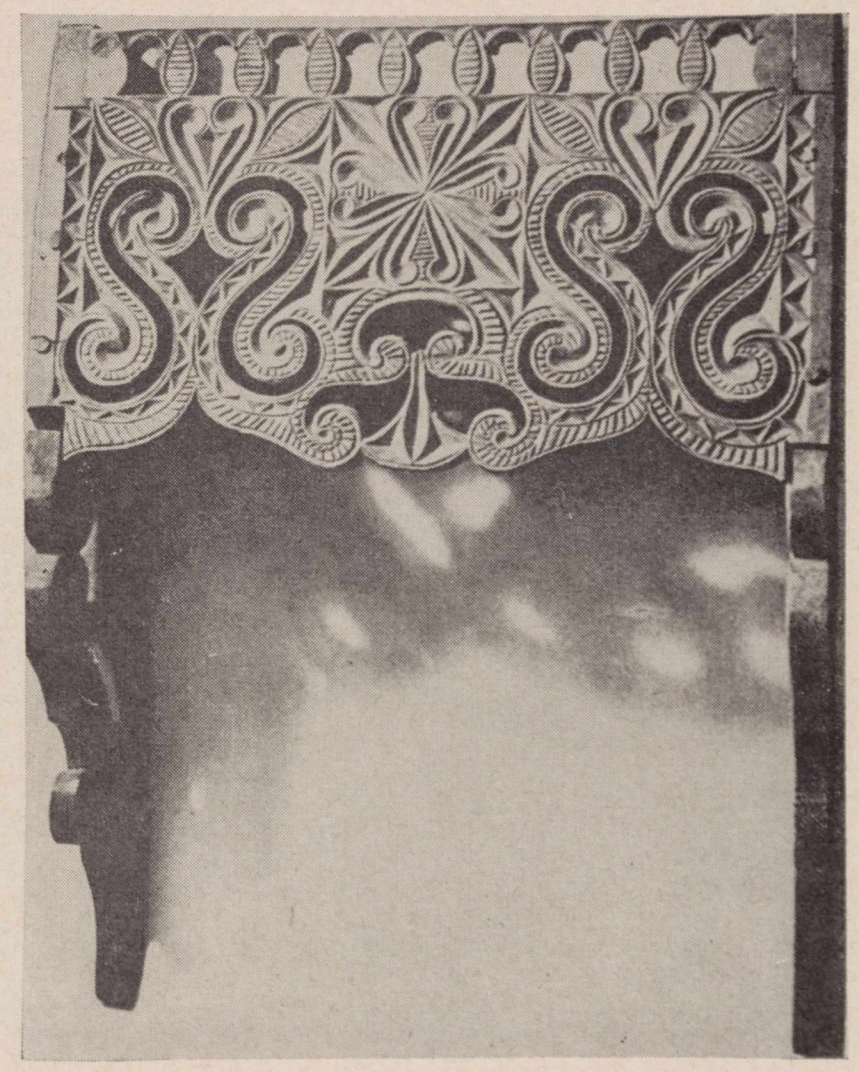

---

loud smacking of the lips and to hear the noice as they swallowed the soup.

"Look, the others are on the road already," exclaimed Taučvienė in great agitation, on seeing one cart go by...

"We are always the last to set off. Always the last! Quick — harness the horses, otherwise we shall be late for Mass. Girls, come with me at once to the storehouse." For Taučius this was scarcely news. He knew that he would reach the church no later than the others; and so he rose to his feet with no undue haste... The other men followed his example. But they all sat down again for a minute on the end of the benches, and only then started off for the door, with heavy, languid steps.

"God heavens, how slow they are! You'd think they were half-dead already..." Taučvienė could scarcely bear to watch them.

Smarting with annoyance, she threw herself headlong through the door, and called out after her,

"Girls, come with me at once."

Two of her daughters rushed after her with tears in their eyes and implored her:

"Oh Mo-o-other, please don't put your old-fashioned hussar skirt on this time."

"What nonsense you talk, you two geese!", said Taučvienė, turning her head, and all three, talking heatidly among themselves, hurried straight to the storehouse and the dowry chest.

And when soon afterwards two dejected faces reappeared at the door of the storehouse, the servant maid quickly cleared the table and wiped it over with a cloth. The two girls approached the house each holding one end of something black. It was folded and tied with braid and ribbons. Their mother walked solemnly at the end of the procession as if she were following the canopy of the Holy Sacrament.

They carried their burden into the room, layed it out on the table, untied all the ribbons — (with their noses still in the air), and let loose the hundred pleats of a shining black skirt. With great care they dusted the fluff away and raised the skirt in their hands. It was a perfect garment.

From the Lithuanian
translated by **D. Sealey**

1. Russian Czar Alexander III (1881-1894), a zealous Russifier of Lithuania and other subjugated countrys. — Rusijos caras Aleksandras III, aršus Lietuvos ir kitų pavergtų kraštų rusintojas. **2. Early Russian Stamp. The first Russian stamp was issued in 1857. The same Russian stamps were also circulated in Lithuania.** — Vienas ankstyvųjų Rusijos pašto ženklų. Tie patys ženklai buvo vartojami ir Lietuvoj, kaip kad ir dabar — rusiški, ne lietuviški. **3. Russian Czar Nicholas II (1894—1917), who ended the suppression of the press in Lithuania in 1904.** — Caras Mikalojus II, panaikinęs spaudos draudimą Lietuvoje 1904 metais.

LITHUANIAN HISTORY IN STAMPS

A. Bernotas, Waterbury, Conn.

Part LVI

When the Russians suppressed the Lithuanian press, the distinguished Bishop Motiejus Valančius was one of the first to publish his own and other religious works in Prussia.

Since the importation of such books into Russia was strictly forbidden, he organized a ring of booksmugglers who carried the books across the green border to distribution points from which they were spread throughout the country. At first the smuggling was limited to prayer books, but later on, with the appearance of such publications as "Auszra" (Dawn), other printed material was brought into Lithuania in the same way. In the beginning, the book smugglers worked for the high pay, but as the years passed hundreds of idealistic book carriers joined their ranks, working without pay. In spite of the many dangers and stiff penalties imposed by the Russians for the smuggling of books, they crossed and recrossed the borders, along paths known only to themselves, carrying their precious bundles of books.. Entire legends sprang up around such famed book smugglers as Jurgis Bielinis.

The Russians posted a tight cordon of guards on the borders of the Territory of Klaipėda, along the Nemunas and Šešupė rivers. The border guards, mounted and on foot, kept watch night and day in an effort to stop the book smugglers. Roads were blocaded, vehicles and passers by were searched. Suspected Lithuanian intellectuals were watched and their houses searched by the police.

Thousands of the books were seized and burned, but still other thousands found their way to the readers. It is known that between 1891 and 1893 border guards confiscated 37,719 books and papers; between 1900 and 1902 — 56,182 pieces of literature were seized. Other printed materials were seized inside the Lithuanian borders.

Book smugglers who were apprehended were jailed or banished to Siberia for hard labor. The same punishment awaited persons who kept forbidden printed matter in their houses. The police were known to seize prayer books from old women's hands as they went to church. It is estimated that during the period of suppression no less than 1,000 persons suffered in one way or another.

Bishop Valančius admonished the people not to read Russian publications,not to let their children go to the Russian schools, and not to speak the Russian language. In order to keep the bishop under surveillance, in 1865 the Russians moved the seat of the Bishopric of Žemaičiai from Varniai to Kaunas.

When the Russians started to close the churches and monasteries, the Lithuanian population rebelled. Larger scale skirmishes between Russian police and churchgoers took place in Tytuvėnai and Kęstaičiai. In 1893, in Kražiai, when the Russians wanted to shut down the church, the monastery and the cemetery, a riot ensued between the Cossacks and the Lithuanian defenders. Many worshippers were cut down by sabres and trampled by the cavalry. Some, pursued by the Cossacks, drowned in the nearby Kražantė river; others were caught and jailed.

At last the Russians were convinced that the suppression of the press in Lithuania had failed; that books and newspapers by thousands were pouring into the country. As a result, Russian Czar Nicholas II, fearing a new uprising and acting upon the advice of many Russian intelectuals, lifted the ban in Lithuania by special ukase on May 7, 1904. It was a historical date for the Lithuanian people.

(To be continued)

Mr. A. Bachus, chairman of the Philadelphia BALF chapter, presents BALF President, Rt. Rev. J. Končius, with a $1000 check.

Foto V. Maželis

Prel. J. Končiui, Balfo pirmininkui, A. Bachus Philadelphijos Balfo skyriaus pirmininkas, įteikia $1000. Balfo reikalams.

Lietuvos Nepriklausomybės dieną, 1963 m. vasario 16, šv. Tėvas Jonas XXIII už nuopelnus Bažnyčiai kun. J. Končių pakėlė į monsinjorus.

LITH. TOWEL HOLDERS

Concluded from page 23

tell of joy or sorrow, or even death. The rooster can foretell the change of weather, and at midnight even scare the devil and ghosts from the homes! Therefore it is not strange that the Lithuanian people particularly loved the birds and carved their likeness on towel-holders.

Often we can see carvings of serpents of their likeness-spirals. That remains from hundreds of years ago, when there was a belief that a serpent brought good luck, fortune, and fertility. And a horse meant love, happiness, good health, and strenght. A frequent motif — the sun, stars, moon. These lights in the heavens bring joy to us even now. To think what they must have meant to our forefathers! These heavenly bodies were considered as gods.

Later, in Christian times, the cross was among the motives for carvings. It was there to guard against illness and misfortune, and also to bless the home and fields. Whereever the sun, stars, flowers, birds were shown, they were in several numbers, thus to strenghten the force of these symbols.

Towel holders are small items, but one can see how much they had to tell many years ago.

D. Čibas

COMMUNIST BOOKS GATHER DUST

"The librarian of the Alytus library complains that no demand for political literature exists among students and shows us dust-covered bundles of political literature in the warehouse, "Tarybinis Mokytojas", 3 March, 1963, laments.

"Four million rubles worth of books, most of them ideological, are lying in warehouses covered with a thick layer of dust," echoes the lament the Komsomol organ "Komjaunimo Tiesa", 8 February, 1963. "The result: Our society, especially the youth, are too little familiar with the published works of famous ideologists of the Lithuanian Communist Party."

What is the students' choice? "Students are asking mostly for foreign literary classics and read less Soviet authors", — "Tarybinis Mokytojas, 21 March, 1963.

"Studens read little political and scientific - atheistic literature." — Tarybinis Mokytojas, 7 March, 1963.

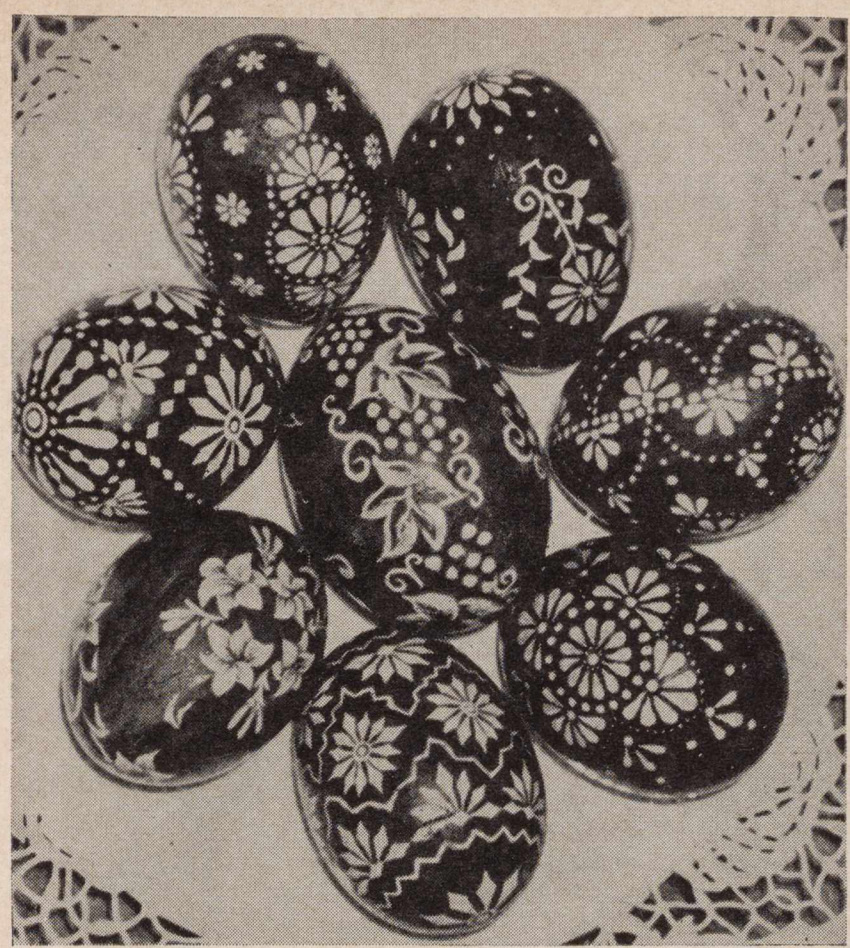

GAILY DECORATED LITHUANIAN EASTER EGGS (MARGUČIAI)

Knife point etching is one of the Lithuanian forms of egg artistry. The eggs are to be hard boiled, and while still hot the egg is covered with die. The designs are carefully scratched. Care must be taken, for it doesn't take much to crack and egg shell, especially when the egg is practically finished. Additional colors are often filled in after the designs are etched. It takes 2-3 hours to complete an Easter egg (Margutis in Lithuanian). Foto courtesy "Viltis"

«LITHUANIANS MAKE NEWS»

● The following text was printed in the Lithuanian section of the satalogue in the World Handicraft Exhibition in Washington:

"LITHUANIA. Statues; vases; cross and chapel; Rosary made from black bread. For centuries Lithuanian handicraft has enriched world art and religious art in particular. The ornate miniature iross displayed here is an example of the thousands of full-size waiyside shrine in Lithuania, which has often been called "The Land of Crosses." At the present time, Lithuania is a captive nation, but the religious faith of her people encourage them to continue their struggle for the restoration of their country's rightful freedom and independence. **Joseph Kajeckas, Charge d'Affaires a.i."**

The "Evening Star" of March 14th described the Lithuanian exponents in the following manner:

"The Easter eggs in the Lithuanian booth had the women voicing "oohs" of amazement. The eggs were decorated with intricate variations of the snowflake and wheel designs. In the same exhibit was a rosary made in a Siberian prison camp of beads made of moist particles of black bread rolled between the fingers."

● **Dr. Marija Gimbutas,** lecturer in anthropology and research fellow of Harvard University, will be the speaker at a meeting of the Folk Art Centre Committee of Boston University on Sunday, May 12. A native of Lithuania, she will discuss "The Background of Folk Culture in Lithuania."

The program, which will be the final one of the school year, will be devoted entirely to Lithuania and will include folk songs by a Lithuanian choral group, Lithuanian dancing, and an exhibit of the folk art of that country, according to E. Eddy Nadel, chairman of the committee.

The program will be held in the School of Fine and Applied Arts.

Dr. M. Gimbutas is an eminent authority on the anthropology of central and eastern Europe. Born in Lithuania, she studied in the Universities of Vilnius, Vienna, and Innsbruck. She received her Ph. D. from Eberhard-Karl University in Tuebingen, Germany in 1946.

Her major scientific work at Harvard during the past ten years has been devoted to the prehistory of central and eastern Europe, which resulted in a three volume monograph, "The Prehistory of Eastern Europe." She has written a number of books and many scholarly articles and has lectured widely in Europe and in this country.

The chorus of thirty-six singers will be under the direction of Julius Gaidelis, noted Lithuanian composer of simphonies, cantatas, and chamber music. A native of Kaunas, he came to this country in 1950 and three yeras later received his M. A. from the New England Conservatory. For the past 10 years he has given his time to teaching, composing, and leading choral groups.

Mrs. Ona Ivaška of So. Boston, director of the Lithuanian Folk Dance Group of Boston, which will appear on the program, is widely known in this country for her efforts to preserve the dances of her ancestors. Born here, she went to Lithuania as a child, receiving her education there and later returning to the United States. Her dance teams have traveled over much of this country.

● **Mr. Jokubas Stukas,** director of a radio program "Memories of Lithuania" in New York, and a lecturer at the New York University, has become an associate professor at the Seton Hall University, So Orange, N. J. His specialty is economics and foreign trade.

— **Rev. Joseph A. Lauritis, Ph. D.,** vice president of Duquesne University, Pittsburgh, Pa., distinguished himself as a professor, editor, administrator, and public relations specialist.

● St. Mary's College, St. Mary, Kentucky, issued a special bulletin honoring **Professor Al J. Lesousky** (Lisauskas) for his continuous teaching in the same school for fifty years. Prof. Lesousky, Litt. D., has taught at St. Mary's College many subjects, including mathematics, physics, English, Latin, Greek, European History, Sociology, Economics, and various special courses.

● On July 16th the opera easson begins in Colombia. Two Lithuanian soloists from the U. S., **Dana Stankaitytė** and **Jonas Varnelis,** will be appearing in several operas together with guest from Italy and other countries.

● Representatives of Captive Nations will convene in Bogota, Colombia, in August of this year. Included in the program are symphonic concerts in Bogota and Medellin during which Lithuanian soparno **Prudencija Bičkienė** will be featured soloist.

● On May 4th the winner of the short story contest sponsored by the weekly "Dirva", will be announced at the newspaper's annual concert. Judges of the literary contest are **Jurgis Jankus, Aleksas Laikūnas** and **Henrikas Nagys.**

● Montevideo, Uruguay, was the scene of the **Second Congress of Lithuanians in South America.** The President of Uruguay received a Lithuanian delegation and delivered a speach, stressing his friendly feelings toward the Lithuanian nation. In a statement issued at the close of congress, the Lithuanian representatives thanked the Government of Uruguay for it snonrecognition of Lithuania's forcible incorporation into USSR.

● A new Lithuanian translation of the **Old and New Testament** — Protestant version—is being readied. The work should be completed in 3-4 years.

● If a new immigration law (S. 3043), now pending in the U.S. Congress, is passed, the yearly quota for Lithuanian-born would jump from the present 384 to 1,841.

● **Ignas Domeika,** born in Vilnius province, reached Germany and later Paris after the unsuccessful uprising against the czar's oppression in Lithuania, 1831. He went to Chile as professor of mine engineering, spent a long time in his assignement and was elected director of the Chile National University.He made many studies and experiments. He died in Chile and is still honored in that country. One street and even a town in Northern Chile was named after him. Also one tip of the Andes in Chile and one mineral was named Domeika by his students.

● Chancellor Dr. Franklin Murphy of the University of California at Los Angeles (UCLA) recently in a bulletin explained the activities of the "Center for Research in Languages and Linguistics" at the University. In the past year 70 languages were being studied. Currently three Eastern European languages were added: Finnish **Lithuanian,** and Hungarian.

Atvykus į Kaliforniją, kviečiame į

BEACON MOTOR HOTEL

Close to
Beach, Westwood, Beverly Hills & Hollywood

3020 Wilshire Blvd. Santa Monica, California

EXbruck 4-9144 EX 4-2986

Mr. & Mrs. Luksis-Owners & Mgrs

A part of the Lith. Folk dance group of Boston participated as dancers and soldiers in the opera "Faust", Feb. 15 and 23, in Boston.

Bostono Liet. Tautinių Šokių sambūrio 8 porų grupės dalis, šoka Fausto pastatyme š. m. vasario 15 ir 23 d. Bostone, vaidinę šokėjus ir kareivius.

AGRONOMAS ATKURIA ISTORINIUS PASTATUS

Jurgis Baublys, gyvenantis Detroite, iš profesijos agronomas, šiuo metu dirbąs auto priemonių gamybos meistru General Motors bendrovėje, laisvalaikiu iš medžio drožinėja įvairius Lietuvą primenančius simbolius.

Nuotraukoje apačioje matome Karo Muziejaus Kaune mastelinį modelį (palygink su Karo Muziejaus foto nuotrauka šio psl. viršuje) ir Nemuno garlaivio "Karys" modelį (dešinėje). Šalia matyti pats modelių autorius.

Paskutiniu metu J. Baublys domisi rekonstruotos Trakų pilies modelio padarymu. Jei kas turėtų gerų nuotraukų ar išmatavimų davinius, gražiai patarnautų juos paskolindamas minėtam tikslui (a.a.)

J. Baublys, agriculturist, at the present working at General Motors in Detroit, in his free time carves Lithuanian folk art and symbols.

Foto nuotraukos A. Noraus

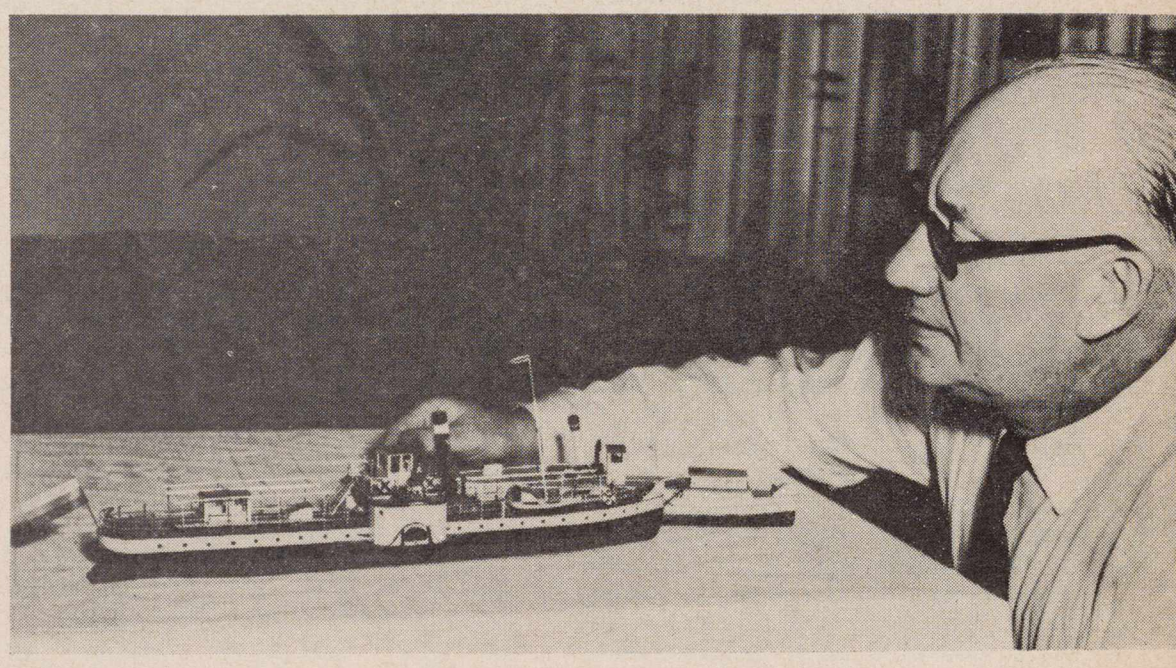

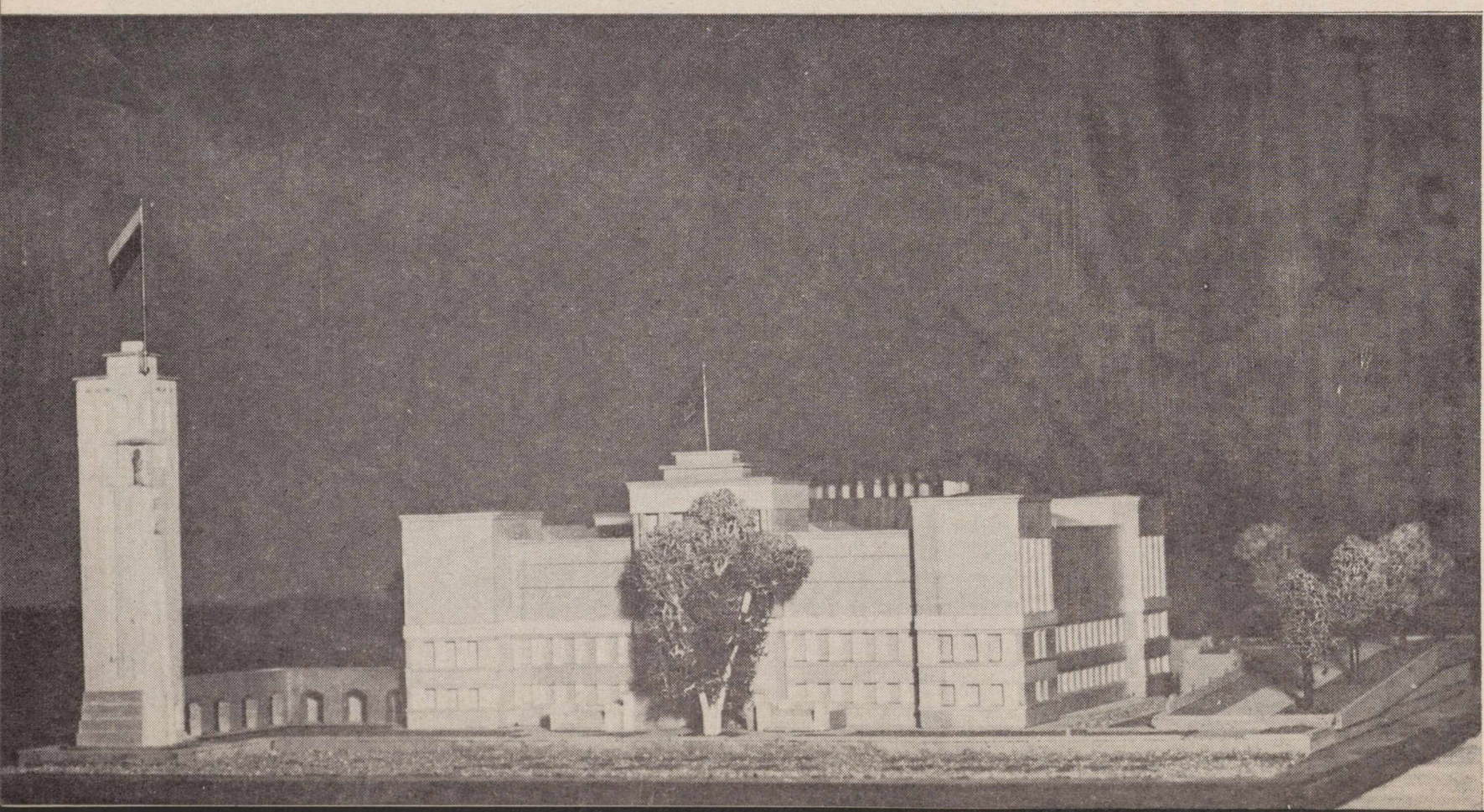

LIETUVIŲ RADIJO PROGRAMOS,

kurios bendradarbiauja su "Lietuvių Dienomis".

Los Angeles, Calif.

LITHUANIAN MELODY HOUR

Transliuojomo šeštadieniais 9 val. ryto
iš KBLA — 1490 kc stoties.
Direktorius **Bruno Gediminas,** 4023 W. 60 St., Los Angeles 43, Calif. AX 5-2260
Reikalų vedėjas — **George Rudelis,** 5027 Zelzah St., Encino, Calif.

Amsterdam, N. Y.

Lietuviška programa
WCSS — 1490 klc.
Sekmadieniais 7-8 val. vakaro.
Programos vedėjas - **Juozas Olšauskas.**
Reikalų vedėjas ir pranešėjas:
Leonardas Hartvigas
17 Eagle St., Amsterdam, N. Y.

Baltimore, Md.

"RADIJO PROGRAMA LIETUVIAMS"

Girdima Marylande ir Washington, D. C.
Sekmadienių popietėmis 12:30—1:00
WBMD 750 kilocycles
Programos vedėjai: **Albertas Juškus,**
4515 Wilmslow Rd., Baltimore 10, Md.,
Phone: Tuxedo 9-8693;
Kęstutis Laskauskas, 1312 Birch Ave.,
Baltimore 27, Md. Phone: Circle 2-1779

So. Boston, Mass.

LAISVĖS VARPAS

Naujosios Anglijos Lietuvių kultūrinė Radijo Programa
Sekmadieniais — 8–9 val. rytą.
AM bangomis 1190 kilociklų; FM bangomis 105.7 megaciklų iš
WKOX, Framingham, Mass.
P. Viščinis, programos vedėjas,
47 Banks St., Brockton 18, Mass.
Tel. JUniper 6-7209.

LIETUVIŲ RADIJO KORP. PROGRAMA

Seniausia liet. Radijo programa Naujojoje Anglijoje, veikianti nuo 1934 m. bal. m. vedama **Stepono ir Valentinos Minkų,** girdima nauju laiku (viena valanda anksčiau):
Sekmadieniais nuo 1:00 iki 1:30.
Boston, Mass. — WLYN - 1360
Programoje: pasaul. žinių santrauka, muzika, dainos ir Magdutės pasaka.
502 E. Broadway, So. Boston 27, Mass.
Tel.: AN 8-0489

Lietuvių Radijo valanda
Sekmadieniais nuo 11:00 iki 12:00 val.
WHIL — 1430 banga, Medford 55, Mass.
Jonas J. Romanas, vedėjas
170 H Street, South Boston 27, Mass.
Tel. ANdrew 8-7635

Chicago, Illinois

SOPHIE BARCUS
RADIJO ŠEIMOS PROGRAMOS
Kas rytą nuo pirmadienio iki penktadienio
10:00 — 11:00.
Šeštadienį is sekmadienį 8:00—9:30.
"Vakaruškos" pirmadienio vak. 7:00-8:00.
Visos programos iš
WOPA Stoties 1490 klc. A. M. 102-7 F. M.
7159 S. Maplewood Ave., Chicago 29, Ill.
Tel.: HEmlock 4-2413.

Cleveland, Ohio

Lietuvių Radijo programa
TĖVYNĖS GARSAI
penktadieniais 8—9 val. vakaro
per WXEN-FM stotį 106,5 mc
Vedėjas — **Juozas Stempužis.**
4249 Lambert Rd., Cleveland 21, Ohio
Tel. 382-9268

Detroit, Mich.

"BALTIC MELODIES"

radijo valandėlė jau nebeveikia.
Buv. vedėja serga ligoninėj. Paskutiniuosius dvejus metus valandėlę vedė Anelė Ambrazienė.

LITHUANIAN MELODIES Radijo valandėlė
girdima kiekvieną šeštadienį 4:30-5:30 pp.
iš Detroito stoties WJLB — 1400 kil.
Vedėjas **Ralph Valatka.**
15756 Lesure Ave., Detroit 27, Mich.
Telephone: BRoadway 3-2224

"LITHUANIAN VOICE"

WQRS stotis, FM banga 105,1.
Sekmadienio rytą nuo 8:30 iki 9 val.
Programos vedėjas **J. Kriščiūnas,**
803 N. Crawford, Detroit, Mich.
Tel.: VI 1-5724

Hartford, Conn.

"TĖVYNĖS GARSAI"

Connecticut valstybės kultūrinė valandėlė
Hartford — WPOP — 1410 klc.
Kiekvieną sekmadienį 11:00 iki 12:00.
Programos vedėjas **A. Dragūnevičius,**
273 Victoria Rd., Hartford, Tel. CH 9-4502

Madrid, Espana

VYKDOMOSIOS VLIKO TARYBOS RADIJO BIURAS MADRIDE
TAUTINIS ISPANIJOS RADIJAS
transliuoja lietuviškai 21:30 — 21:55 Lietuvos laiku (arba 19:35—1955 Vid. Europos laiku) 25 ir 42 metrų bangomis. (Kartojama kitos dienos rytą 8:25 Lietuvos laiku [6:10—6:25 Vid. Eur. laiku] 42 metrų banga) ir nuo 17:40 iki 17:55 val. 42metrų banga (9.370 kl.).

New York - New Jersey

"LIETUVOS ATSIMINIMŲ"

Radijo valanda girdima
kiekvieną šeštadienį 5:00—6:00 val. p. p.
iš New Yorko stoties WEVD - 1330 kilv.
ir 97.9 meg. (FM).
Direktorius **Jokubas J. Stukas,**
1264 White tS., Hillside, N. J.
Tel.: WAverly 6-3325

Philadelphia, Pa.

Lietuvių Bendruomenės Radijo Programa
BENDRUOMENĖS BALSAS
Stotis WTEL — 860 kilocycl.
Šeštadieniais nuo 3:40 iki 4:30 p.p.
Kultūrinės, politinės apžvalgos, **žinios,** vietos kronika, muzika ir **skelbimai.**
Valandėlės vedėjas **Adolfas Gaigalas.**
Programas tvarko ir praveda redakcinis kolektyvas.
Rašyti: "Bendruomenės Balsas", 335 Titan St., Philadlphia 47, Pa., Tel. HO 7-4176

Pittsburgh, Pa.

The First Lithuanian Radio Program in Pittsburgh, Penn.
Pittsburgh, Penn. - WPIT - 730 kilocycles.
Sekmadieniais 12:30—1:00 p. p.
Programos vedėjai:
Povilas ir **Gertruda Dargiai.**
Visais reikalais kreiptis:
2040 Spring Hill Road, Pittsburgh 16, Pa.

Rochester, N. Y.

Lietuvių Radijo Klubas
Rochester, N. Y. — WHEC — 1460 klc.
Programos kiekvieną sekmadienį
9:30 — 10:00 rytą.
Klubo valdyba:
Pr. Saladžius, garbės pirm., 309 Alphonse St. (21); **Pr. Puidokas,** pirm. 38 St. Jacob St. (21); **A. Cieminis,** vicepirm. 226 Lux St. (21); **Vyt. Žmuidzinas,** ižd. 235 Furlong St. (21); **R. Kiršteinas,** sekr. 213 Berlin St. (21); **Br. Krokys,** narys 10 Dudley St. (5).
Programas praveda valdybos nariai ir šie vedėjai: **R. Gaidytė, St. Ilgūnas, D. Šiurilienė, H. Žemelis.**

Roma, Italia

ROMOS RADIJAS
Transliuojama kasdien nuo 20 val. 50 min. iki 21 val. 10 min. Vidurio Europos laiku, 41,15 ir 50,34 metrų bangomis.
Vedėjas **Dr. J. Gailius.**
Circonvallazione NOMENTANA 162

Toronto, Ont, Canada

TĖVYNĖS PRISIMINIMAI
Kiekvieną sekmadienį nuo 1 iki 2 pp.
WHLD stotis, Niagara Falls, N. Y. Banga 1270. Programos ved. **J. R. Simanavičius,**
974 College St., Toronto 4, Ont., Canada.
Telef.: LE 4-1274 — Daina Co.

Vatikanas, Italia

Programa transliuojama 8 kartus savaitėje
Sekmad. rytais 10:30 - 11:00 Lietuvos laiku
kiekviena vakarą 20:15 - 20:30 Liet. laiku.
Bangos: 31, 25, 19 ir 196 metrų.
Vedėjas **Kun. Dr. V. Kaziūnas.**
Adresas:
Sezione Lituana, Stazione Radio
CITTA DEL VATICANO.

WASHINGTON D.C.

Voice of America — Amerikos Balsas
Voice of America, Washington 25, D. C.
Pusės valandos programa duodama kasdien Lietuvos laiku 19 val. 30 min. — 11, 13, 16, 19, 25 ir 31 metro bangomis; jos kartojamos 21 val. 30 min. — vidutine 251 m. banga ir 6 val. ryto 25, 31, 41 ir 49 m. bangomis.
Pastaba: **vasaros laiku,** kai Lietuvoj 19:30, — Washingtone 12 val. 30 min. dieną, Chicagoje — 11 val. 30 min. ryto ir Los Angeles — 9 val. 30 min. ryto, o Europoj Grinvičo laiku 16 val. 30 vak.

Waterbury, Conn.

LIETUVIŲ RADIJO PARTIJA
WATR, Waterbury, 1320 kilocycles.
Kiekvieną šestadienio vakarą
6:40 iki 7:30 p. m.
Programos vedėjas ir direktorius,
John D. Adams-Adomaitis
27 Congress Avenue, Waterbury, Con.
Telefonai: PLaza 3-2787 ir PL 3-8898

LITHUANIAN MAPS

Andrius, with the technical assistance of Profs. A. Salys, Stp. Kolupaila, K. Pakštas, Drs. M. Braks, M. Gimbutas, and A. Šapoka.
is now available, compiled by J.
A multicolored map of Lithuania
This is the definitive map of 1939, with insets of Lithuania in the Bronze and Iron Age.

Only a limited supply available.

Wall map, approx. 35x46: $4.50
Book map, in folder: $3.50

Now available to Lithuanian Days readers

LIETUVIŲ DIENŲ žurnalo ir knygų PLATINTOJAI

JUNGT. AMERIKOS VALST.:

Baltimore, Md. — A. Česonis, K. Bradūnas.
Brooklyn, N. Y.— J. Pašukonis.
So. Boston, Mass. — D. Giedraitis, S. Mikus,
Chicago, Ill. — K. Babickas, Balys Brazdžionis, V. Grebliūnas; J. Karvelis; Marginiai, P. Švelnys, Terra, B. Urbonas, V. Būtėnas.
Cicero, Ill.— J. Meménas, E. Stangenbergas.
Cleveland, Ohio — Dirva, V. Rociūnas.
Detroit, Mich. — Gaiva, Neringa, St. Anthony's Parish Library.
Elizabeth, N. J. — P. Kudulis, A. Rudzitas.
E. St. Louis, Ill. — A. Vaitkus.
Grand Rapids, Mich. — J. Belinis.
Hartford, Conn. — Vl. Plečkaitis.
Los Angeles, Calif. — V. Prižgintas.
Newark, N. J. — K. Trečiokas.
Omaha, Nebr. — E. Ribokienė, kun. L. Musteikis.
Philadelphia, Pa. — J. Karaška, B. Raugas, V. Karalius.
Pittsburgh, Pa. — F. Žilionis.
Rochester, N. Y. — A. Sabalis.
Waterbury, Conn. — J. Gaidys, Spauda.
Waukegan, Ill. — V. Petrauskas.
Wilkes-Barre, Pa. — V. Ramanauskas.
Worcester, Mass. — P. Pauliukonis.

ITALIJOJE:

Rome — Kun. V. Mincevičius.

ISPANIJOJE:

Madrid — Kun. K. Patalavičius.

NAUJ. ZELANDIJOJE:

Auckland — G. Procuta.

VENECUELOJE:

Rev. A. Perkumas. Z. Domeika

ANGLIJOJE:

London — D. Daunoraitė.

KANADOJE:

Toronto, Ont. — A. Kuolas J. Smolskis Time Cigar Store, V. Aušrotas.
Hamilton, Ont. — J. Pleinys, S. Bakšys.
St. Catherines, Ont. — K. Kudukis.
Montreal, Que.— P. Rudinskas (Parish Library)
Winnipeg, Man. — S. Bujokas.
W. Lorne, Ont. — A. Kojelaitis.
Welland, Ont. — K. Žukauskas.

AUSTRALIJOJE:

Melbourne — A. Vingis, B. Zumeris.
Canberra — V. Balsys.
N. Geelong — L. Bertašius.
St. Kilda — P. Bienkevičius, N. Butkūnas
Sydney — Kun. P. Butkus.
Adelaide, Edwardstown, — A. Kubilius.
Rivervale, W. Australia — Kun. L. Kemėšis.
Williamstown — Kun. L. Vaseris.
Cabramatta — J. Skirka.
Brisbane — K. Stankūnas.

SKAITYKITE
"LIET. DIENŲ" LEIDYKLOS
IŠLEISTAS KNYGAS

Pakeitę adresą, tuojau praneškite, kad nesusitrukdytų žurnalo siuntimas.

SOLISTŲ KETVERTUKAS "PAJACUOSE", KURIUOS PASTATĖ LIETUVIŲ OPERA ČIKAGOJE. TONIO—A. BRAZIS, CANIO—S. BARAS, NEDDA—K. BARTULIENĖ, ARLEKINAS—L. BALTRUS.

LIETUVIŲ
DIENOS